

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

KLOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 koros
Egy hónap ..... 2 koros

VIDEKEN:

Egy évre ..... 28 koros
Egy hónap ..... 3 k. f.

HÍRDETÉSEK:

4-betűs petty sor egyszer 1 fill.
minden következőnél 16 fill.

Ryáti petty sora 40 fill.

Arad, 1911.

KÖNYVTÁRA

FŐSZERKESZTŐ:

STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, január 1.

A bankjavaslat.

Irta: Dr. Nemes Zsigmond orsz. képviselő.

A politikai és nem politikai világot most legelőkébben az osztrák-magyar banknak mint jegybanknak lejárt szabaddalmi ügye foglalkoztatja. Megnyilvánult a legszélesebb és a legkülönféle körök érdeklődése nemcsak azon időtől kezdve, amióta a javaslat a Ház asztalára került, hanem már jóval korábban is, miután itt nemcsak szorosán vett gazdasági, hanem ezzel kapcsolatosan fontos közjogi és alkotmányjogi kérdések is elbírálás alá kerülnek. Innen van az, hogy a kérdés lényegébe a köznapi politika talán kelleterél erősebben belevegyül. A nagy nyilvánosság, mely az ily subtilis és mélyebb behatást igénylő dolgok halló értékeléséhez nem talál elegendő módot, alkalmat, de kereséséhez talán elegendő ideje és türelme sincsen, ez a nagy közönség hamarosan végez a maga hangos ítélkezésével, melyet azután az általa könnyebben felfogott közpolitikai, semhogy közgazdasági érvekkel támogat. Ily körülmények közt a gazdasági részt külön kell választani és csak azután a politikai vonatkozásokkal foglalkozni.

Abból kell kiindulnunk, hogy az osztrák-magyar bank ép úgy, mint minden más bank, egy nyereségszerzésre alakult vállalat, mely iparszerűleg és hivatásszerűleg a hitelnek közvetítésével foglalkozik, de ezenkívül még *jegybank* is! Csak neki — és senki másnak joga — a mindenkit legközvetlenebbül érdeklő bankjegyek kibocsájtása. Ez az ő privilégiuma, melyet az államtól nyer, mint akinek ez elvitázhatlan tulajdonát képezi. Ezen jog gyakorolhatását és ezen gyakorolhatásnak mikénti feltételeit időről-időre a törvényhozás állapítja meg, aggódó gondossággal őrködve a felett, hogy ez az államra nézve minél gazdaságosabb, pénzben kifejezhetően minél hasznosabb legyen.

A szakértők tulnyomó többsége oda nyilatkozott, hogy reánk nézve ma még mindig előnyösebb: ha ezt a tulajdonunkat képező jog gyakorolhatását meghagyjuk annak a banknak a kezén, amelyben megbizunk és amely az általunk eléje szabott feltételeket elfogadja. Hogy ennél a módozatnál nem-e lenne jobb egy külön önálló magyar bank felállítása? Hogy ez célszerűbb és előnyösebb-e? ez erős discussio tárgyát képezheti kétségtelenül, mindig azonban csak úgy, hogy szemünk előtt legelső sorban a szakszerű

és szigorú számítás lebeghet. Itt az érzelmi momentumok nem dönthetnek, ez mindenképpen felett anyagi kérdés és pénzügyi dolog. Itt a rideg számoknak kérérelhetlen igazságával és helyességével kell latolgatnunk, párhuzamosan természetesen mindazon követelményekkel, melyek e téren a magyar állam fenségéből folynak.

A magyar államnak ez ügyben való önrendelkezési joga nem homályosul el az által, hogy az önálló magyar bank felállítását egyelőre hét esztendeig nyugodni hagyja, mert a törvényjavaslatból élénken kidomborodik azon tény, hogy osztrák szomszédunk, kinek dominiuma a folyó tulsó partján fekszik, ugyanígy a maga jogát is további hét esztendeig szünetelteti és Magyarország a maga jogait Ausztriával nem közösen, hanem hangsúlyozottan csak együttesen, jobban mondva egymás mellett koordináltan gyakorolja.

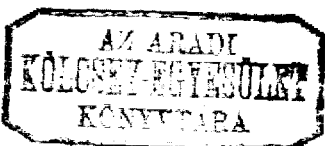
Rebus sic stantibus természetesen és megint csak tisztán anyagi, ugyancsak célszerűségi követelmény azután az, hogy az ezen ügyet szabályozó szerződésben itt is, ott is betű szerint ugyanazon feltételek legyenek bennfoglalva. Együttes lévén így az érdek, ezen együttes szerződés feltételeinek pontos betartása felett, egyforma joggal és egyforma erővel — vagyis *paritásos* alapon őrködünk.

Hogy így a számításainkat vajjon megtaláljuk-e? és hogy azokat jól is megtaláljuk-e? — az tisztán csak üzleti és cassakönyvi dolog, — semmi egyéb. Ami ezen üzleti alaphang mellett politikai csengésű, azt a törvényjavaslat első pontjának első szavai kifejezetten megismétlik. Ki van mondva ugyanis, hogy a magyar állam tulajdonjoga a maga külön önálló jegybankjához sziklaszilárdan áll és soha semmiképpen sem elvitatható: ebbe tehát hatalmi tényező soha többé bele nem szólhat. Szó csak arról eshetik, hogy most állítsuk-e fel azonnal, avagy egy kis ideig még tovább szervezkedjünk-e, amikor már elég erősnek bizonyultunk arra, hogy ily világjelentőségű esemény nem idéz elő semmiféle rázkódtatást és amikor azt elég olesón és elég bizton, egészen a magunk hasznára átvehetjük.

Ez azonban megint nem közjogi, hanem eminenter pénzügyi szakkérdés. Ehhez a népek millióinak erős hozzájárulásuk van, mert az ő anyagi existenciájukról, az ő vagyoni jólétükről van itt szó. A közvetlenül érdekelt a bankgazdálkodás jelenlegi módozataival meg vannak elégedve. A magyar

gazda, a magyar iparos, a magyar kereskedő hiteligenyei a fenálló rendszer mellett teljes kielégítést nyerne és így aggódó gondossággal kell őrködnünk a felett, hogy kockázatos vállalatba és bizonytalan kimenetelű ujtásba ne menjünk, hanem igenis munkálkodjunk vállvetve tovább azon, — a *quieta non movere* alapján, hogy a magyar állampolgár meggazdagodhassék és így a magyar állam továbbra is megerősíthetessék.

Nincs senki, aki — pártszempon-tokat kikapcsolva — általánosságban a bankszabaddalmi szerződés meghosszabbítását most ellenezné, különös tekintettel arra, hogy a tizenkettedik órában vagyunk és a sürgős rendezés elődázhatlan. Véleménykülönbség és nézeteltérés csak ott mutatkozhatik, ahol a részletek és a legszigorubb feltételek megállapításáról van szó. Ilyen egyik leglényegesebb rész a *készfizetések felvétele*, vagyis az, hogy a jegybanknak állandóan abban a helyzetben kell lennie, hogy a bankjegyeket mindenkor és minden körülmények közt 100 százalékban tudja érben kifizethetni. Ma a banknak csak 78%-nyi ércfedezete van, de azért a bankjegye mégis 100% kitűnő fedezettel bír, mert a másik 22% elsőrangú künlevőségekben, zálogtárgyakban, ingatlanokban és egyebekben találja meg bőséges, ugynevezett bankszerű fedezetét. A külföld ezt ép oly jól tudja, mint mi és így teljes megnyugvással 100%-ban fogadja el bankjegyeinket. Pénz dolgában azonban az emberek a legérzékenyebbek és legszeszélyesebbek, és így rendkívüli körülményeket is előre megfontolva, épen pénzünk értékének állandósítása érdekében kívánatos, sőt egyenesen szükséges, hogy a készfizetések felvétele mielőbb megtörténjék. E tekintetben nincs is véleményeltérés itt ez országban, és ha Ausztriában ezzel ellentétes nézetek hangoztatnak, ezek kevésbé a tényre, mint olyan mellékkörülményekre vezethetők vissza, melyek nem fogják utját állhatni annak, hogy a készfizetések felvétele mégis csak bekövetkezzék, sőt hiszem és remélem, hogy azok, akik odaát ma még erősen tiltakoznak, azok a készfizetés felvételének leghangosabb hívei lesznek abban a pillanatban, amikor az odaát teljes joggal igen nagyra becsült és nálunk is már rokonszenvre akadt osztrák-magyar bank maga fog érvelni a készfizetések mellett. És itt látom a törvényjavaslatnak legszebb, legfényesebb vívmányát! Pénzügyminiszterünk örök dicsőségére szolgál a megoldás-

nak ez a kitünő módja, amikor nagy bölcsességgel oda tudta tereltetni a kérdést, ahova való: az egyedül illetékes tényező, az érdekkörökön kívül álló szakbeli fórum elé. Ezzel el van véve az éle minden politizálhatásnak, minden irigykedésnek és minden kicsinyes torzsalkodásnak, itt most már csak az üzleti érdek és ez elérhető „üzleti haszon” a dominans. Ezt védeni és ezt előteremtteni legjobban maga a bank van hivatva, mely nem néz se Ausztriára, se Magyarországra, hanem csak egyre ügyel: a pénzére. A bank nem akar, de nem is akarhat, csak egyet, azt t. i. hogy az ő pénze jó pénz legyen; ez a pénz pedig akkor lesz a legeslegkitünőbb, ha készfizető.

Ha ez igaz, s ezt megdönteni alig is lehet, akkor logikusan következtethetünk arra, hogy miért nem szabad ennek a legmagasabb foknak elérhetésére záros határidőt tűzni? Tudjuk, hogy a bank ma is készfizető nemcsak abban az alakban, hogy aki 100 koronás bankjeggyel jelentkezik, annak minden levonás nélküli 100 arany koronát fizet, hanem a külföldi és a nagy pénzügyi műveletek lebonyolításánál is ép oly értékben fizet, mint akár az angol, akár a német, vagy akármelyik más készfizető bank. Ezt az üzleti érdeke kívánja így. Neki ország-világ előtt bizonyítani kell tudni, hogy az ő pénze minden más pénzzel teljesen egyenrangú. Hogy ezt 78%-nyi értékefedezetével hogy tudja csinálni, — ez az ő reátermettsége, az ő csendes, nyugodt, tolyton figyelő és bölcsen előrelátó üzleti szaktudására vall. Beszerzett annyi aranyárut, amennyit csak lehetett; a hiányt pedig megpótolta olyan egyenértékkel, mely az aranyáruval teljesen egyenrangú. Az ő *devisa* politikája, hogy t. i. a külföldi váltó itt is, ott is egy fillér híján egyforma értékű, oly kitünőnek bizonyult, hogy akár van 100% értékefedezete, akár nincs, az ő 100 koronás bankjegye teljes értékű

100 arany koronával, amelyre nincs ráfizetés, amelyből nincs levonás.

Mindez köztudomású, valamint az is, hogy az osztrák-magyar bank ma csupán formálisan nincs még készfizetőnek deklarálva, valósággal azonban már jó ideje az. Ha már most azt tapasztaljuk, hogy a bank maga igyekszik azon, hogy minél erősebben legyen elismervé készfizetőnek, ha azt látjuk, hogy mennyire igyekszik magát eljutni ahhoz a ponthoz, amikor magát formálisan is készfizetőnek kinevezetheti, akkor mért nehezsítsük meg az ő aranybevásárlási képességét azal, hogy neki záros határidőt tűzzünk, melyen belül kevésbé könnyen, kevésbé olcsón — sőt egy záros határidővel megkötötten kétségtelenül drágábban és nehezebben tudja csak érekesztetést szaporítani. Semmi értelme sincs annak, hogy olyat sietessünk, ami feltartóztatlanul maga közeledik felénk, aminek elérkezte, akármit mondjanak Lajtán tuli szomszédaink, Ausztriának is ép oly érdeke, mint nekünk; mindkettőnkénél nagyobb érdeke pedig magának az Osztrák Magyar Banknak, mely legjobban szilárdítja meg vele pozícióját nálunk is, Ausztriában is, de meg a külföldön is.

Addig míg magunknak külön bankot nem állítottunk, mi ezt a bankot védeni és erősíteni tartozunk, nem pedig támadni és gyengíteni; mert jelenleg vagyonunk kezelése reá van bízva és így gondoskodással csak önön magunknak ártunk. Ezt az ügyet nem a trikolor lengetésével, hanem első sorban a cerusa forgatásával kell megvitatni.

Özvegyek és árvák sorsa.

Irta: Lócs Rezső városi tanácsnok.

Tartok a szerénytelenség vádjától, midőn egy új ideának a felvetésével, illetve egy kérelemnek a fórumra vitelével a város nagylelkű közönségét ismét egy oly probléma elé állítom, melynek megfejtése újból a közterheknek emelését vonja maga után. De mert én mégis úgy

érezem, hogy az a közönség, mely párját ritkító bőkezűséggel és soha eléggé meg nem hálálható áldozatkészséggel a tisztviselők fizetését rendezte és ezzel az aktív munkaerők existenciáját hosszú időre biztosította, midőn ezt tette, nem akarta egyuttal kijelenteni azt is, hogy többé az ő embereivel nem próbál, hanem inkább azt, hogy a jövőben felmerülő jogos és méltányos kívánságnak éppen úgy fog eleget tenni, mint azt a fizetrendezés súlyos kérdésénél tette; miután tehát úgy érzem, hogy a magas nivón álló, méltányos igazságérzettel áthatott és nemeslelkű munkaadóval állok szemben, tisztviselőtársaim nevében is megkockázatom ennek a problémának papírra tételét. Sürgős, felette méltányos is volna annak mielőbbi megoldása, de ismerve városunk anyagi helyzetét, kijelentem, hogy ez a cikk ezidő szerint kérelemnél nem egyéb: tanulmányozzuk, vitassuk meg ezen kérdéssel megfontolással és ha találunk elég okot arra, változtassuk meg idejemenult nyugdíjszabályrendeletünket.

Nem annyira a mi, tehát a ma még aktív tisztviselők jövő nyugdíjáról van szó. A lényegesen magasabb fizetés után járó kóta türelhető existenciát biztosít a nyugalomba vonuló tisztviselőnek. Az a modern felfogás, mely a 40 éves szolgálatot ma már lehetetlennek itéli és egyenesen kimondja azt, hogy a mai ideges munka mellett a megőrlött szervezet 35 éven túl komoly munkára többé nem alkalmas, hódítani fog ugyan országszerte, valamint előrelátható, hogy azon felfogásnak, mely szerint csak a törzsfizetés után jár ki a nyugdíj, téves voltát rövid időn belül országszerte be fogják látni és így valószínű, hogy maga a tisztviselők nyugdíjügye is reformra fog szorulni; mégis ez alkalommal nem erről, nem a mi nyugdíjügyünkről, hanem özvegyeink, gyermekeink ellátásáról kívánok szólni. Ez képezze a megfontolást igénylő kérelemnek tárgyát, ebben az irányban kérjük a ma fennálló szabályrendeletnek méltányos módosítását.

Nyugdíjszabályrendeletünk az özvegy ellátását olyképen szabja meg, hogy részére nyugdíj fejében férje utolsó fizetésének 1200 koronáig terjedő 5%-át, azután minden többi 100 korona után 20 koronát állapít meg. Egy 2000 korona javadalmazással bírt tisztviselő özvegye tehát nyugdíj fejében 760 koronában részesül.

Két tréfa.

Irta: Herceg Ferenc.

I. Osztályharc.

Vidéken lakom, harmincöt kilométernyire a fővárostól. Reggel megjön a berlin—zsolnai vonat és akinek közülünk dolga van Budapesten, az fölkapaszkodik reá.

Ma reggel, midőn a góliátgép simán és előkelően befutott az állomásunkba, csendes eső permetezett. Többedmagammal keresgélve szaladgáltunk a hosszú pulmanok mellett. A kocsiablakokból gögös és unott ábrázatok néztek le reánk. Régóta tudom már, hogy a nagy utról érkező emberiség nemcsak ellenségeskedéssel, hanem mélységes megvetéssel is viselkedik velünk, zónás pasasérokkal szemben. A szűrkesapkás, Knickerbockeres urak és a skótbluzos, automobilfátyolos hölgyek izlésteleneknek találnak minket, mivel másfél koronás jeggyel utazunk és köcsöggalappal, fekete kabátban szoktunk berándulni a fővárosba. Ok persze otthon vannak a vonaton, ők a régiiek, a legitiméik, szóval az arisztokraták, mi pedig az újak, az égből cseppentek, a betolakodók vagyunk. A gyorsvonati kalauz is osztja a nagyutasok előítéletét. Aki mindössze harminc percig utazik, attól nem lehet borzavallót kívánni. Megkérdelem az egyik ezüstszinóristól, hogy van-e hely az első osztályon, amire ő vállat von.

— Talán ott hátul!

Ahányan vagyunk zónások, szaladva csörtetünk hátrafelé. Ott is zsufolásig minden. Talán legegél? Az eső esik és a meleg, tiszta fülkékben ülök kaján hidegvérrel szemlélik gyászos bolyongásunkat a luesokban.

Legelől, mindjárt a gép mögött, sötétkék nagy kocsik áll, porosz királyi sassal az ajtaján. A berlini direkt-kocsi. Olyan zárkózott és idegenszerű, akár egy főúri palota. Egy hivatalos hang ránk ordít: Siessenek! Indulunk! — és ahányan vagyunk, egymást tolvastaszigálva, megostromoljuk a kocsit.

Kissé zavartan, mint a szemérmes koldusok, kilincseljük végig a szakaszokat. Mert hiába is tagadnók, ha nem is szeretjük őket, azért imponálnak nekünk a nagyutasok. Epekedve be-benézünk a fülkébe és szinte érezzük, miként materialozódik a bennülők ellen-szenve védő vasrácsa. Ok a világért sem pillantanak reánk, de amint ott ülnek, esodálatosan megdagadnak, kiszélesednek, szétterpednek, úgy, hogy két ember betölt egy fülkét. Ahová pedig nem jut ember, oda polgyász- és ruhatortiaszokat épített az előrelátás.

A kocsik fejében lefüggönyözött ajtókat látok. Az elkérésedés elszántságával rázni kezdem, míg végül kinyílik. Egy fiatal ur van benn és két hölgy, láthatólag anya és leánya. Olyan megdöbben arcokat vágnak, mintha zsvány tört volna rájuk.

— Szabad ez a hely? — kérdelem.

Az ifjú habozik hogy szóba álljon-e velem. Végül azt mondja:

— Három katonatiszt utazik velünk. Most az ebédlokosiban vannak, de mindjárt visszajönnek.

Megszégyentülten akarok visszavonulni. De aztán egyszerre bős világozás támad az agyamban.

— Hiszen a vonaton nincs is ebédlokos?!

Az ifju cinikusan vállat von!

— Arról én igazán nem tehetek!

Eszembe jut, hogy én is ember vagyok, még pedig fizető ember és dacosan leülök. A három nagyutasnak láthatólag szenvedést okoz a jelenlétem. A hosszas együttlét alatt ők már megszokták, talán meg is kedvelték egymásnak egyéni fluidumját, szépen összemegledtek, a ruhából kiáradó esőszag azonban lehűti őket és tönkreteszi a kedélyességüket.

A fiatal leány határozottan csinos és az ember szívesen legeltetné a tekintetét a profilján. Egy megbotránkozott tekintete azonban, mely tettelegességszámba is mehetne, arra kényszerít, hogy sietve előkeressem az újságomat. A fiatal ur igen előkelő, az arca végig borotvált, a fagyos szemén monokli csillog. Ő az első, aki lerázva magáról a rossz kedvét és a humor magaslatára emelkedik. A köcsöggalappomat nézi és csendesen elmosolyodik. A fiatal leány megérti és átveszi a mosolyát. Én az újságomba temetkezem és bosszankodom. Nem magyarázhatom meg nekik, hogy temetésre megyek, hogy a déli vonattal megint visszajövök és hogy ezért nem érdemes podgyászt vinnem.

Egy fillérrel sem töben, ha férje 40 éven át is szolgálta a várost. Kérdem, minő lehet annak a nőnek sorsa, kinek havi 60—65 koronából ruházkodnia, laknia és élnie kell? Kérdem, összeegyeztethető-e rad városának, mint munkaadónak méltóságával; az a kinszenvedés és nyomor, mely a tisztviselő özvegyének osztályrésztül jut? Nem-e befolyosolja ennek tudata, az ettől való félelem már magának a tisztviselőnek munkabírását, nem nehezedik-e lidércnyomás-ként lelkületére a jövőnek e sötét, aggasztó gondolata? Nem ónítja-e meg munkakedvét annak az embernek, ki övét szereti, ő érettük dolgozik, az ő sosukat biztosítani kívánja, annak szomorú tudta, hogy bár meddig szolgál is és bár agyának utolsó sejtjét felőrli is, családján még ezze sem segít?

Nyugdíj szabályrendeletünk másik méltatlan intézkedése az, hogy nevelési járulékot csak annak az özvegynek biztosít, kinek legalább 3 gyermeke van. Nem szólok itt magának a nevelési járulékának minimálisra szabott összegéről; de szóvá kell tennem azt, hogy az általános drágasággal, de magának a neveléssel járó és mindinkább fokozódó kiadásokkal szemben akár csak egy gyermeknek nevelése is többbe kerül, mint amennyit a városi özvegy 760 korona nyugdíjából erre a célra fordíthat anélkül, hogy a legszükségesebbet is magától elvonni ne lenne kénytelen.

Isméteten kísértett a nyugdíj szabályrendelet e két fájdalmas pontja, de mindannyiszor az volt a stereotip felelet, hogy az állami szabályrendelet ugyanilyen intézkedéseket tartalmaz és miután a városi szabályzatnak azzal azonosnak kell lennie, ezen segíteni nem lehet.

E felfogás ma már nem állhat meg; megdöntötte azt a belügyminiszter maga, amidőn más városok szabályrendeletét más alapon hagyta jóvá; de megdöntötte itt Aradon, amidőn Arad vármegye sokkal liberálisabb szabályrendeletét sankcionálta. A megyéét — jegyezzük meg jól — melynek következményeit esetleg neki kell viselnie, mert közel az az idő, amidőn az államnak a vármegyei nyugdíj ügyét vagy államosítania, vagy legalább is subvencionálnia kell.

Aradvármegye nyugdíjszabályrendelete az özvegy nyugdíját férje nyugdíjának $\frac{2}{3}$ részében állapítja meg; a gyermek számára pedig nem

ismer korlátozást. A 2000 korona fizetéssel alkalmazott megyei tisztviselőnek özvegye tehát — ha férje csak 20 éve szolgál is — a városi 760 koronával szemben már 800 korona, ha pedig 40 évet szolgál, évi 1332 korona nyugdíjat élvez és az anya már egy gyermek neveléséhez is járulékot kap.

Nem kell ehhez bővebb kommentár. Egy városban élünk egy és ugyanazon megélhetési feltételek mellett. Munkásságunk szolgáljuk akár a várost, akár a megyét — a közre nézve egyforma értékű. A városi tisztviselő gyermekét is a haza hasznos polgárává kell nevelni és — mégis! Míg az egyiknek özvegye szerényen bár, de megélhet, gyermekét is megfelelően nevelheti, a másiknak özvegye nyomorral küzd és gyermekét a legszükségesebbel sem láthatja el.

Bölcsen gondolkodott a vármegye vezetősége és nemesen határozott a polyglot megyei közgyűlés. A férje érdemeihez, szolgálati idejéhez mérte az özvegy ellátását is. Hiszek, bizom városom közönségének áldozatkészségében, hogy most, midőn tisztviselőink, az élőknek és munkabíróknak sorsáról gondoskodott, nem fog megelégedezni azoknak özvegyeiről és árváiról sem. Hitem és bizodalom annál is inkább indokolt, mert Varjassy Lajos általános tisztelt és osztatlan elismerésben részesülő polgármesterem szintén átértézte nyugdíjszabályrendeletünknek ezen fogyatékoságát. Nem az ő igazságérzetén fog mulni, ha e nehéz probléma nem máról-holnapra lesz megoldható.

Nem szükséges hangsúlyoznom, hogy az özvegyeknek ezen magasabb nyugdíj-igénye a tisztviselő áldozatkészsége nélkül meg nem valósítható. A növekedő kiadással szemben nagyobb fedezetről is kell gondoskodni és miután nem volna méltányos azt kívánni, hogy az emelkedő terheket egészen a város viselje, igen természetes, hogy a tisztviselő nyugdíj-hozzájárulását is emelni kell. Csakis ezen az alapon várhatjuk óhajainknak teljesülését, bármily jogosak és igazságosak is legyenek azok. És ha e tekintetben is a vármegyei szabályrendeletet vesszük alapul, az oly régen vajudó kérdés minden rázkódtatás nélkül, közös megelégedésre lesz megoldható.

A politikai tüzhelyről.

Az új esztendő küszöbén. — A delegáció.

— A közös bank.

(Fővárosi levél.)

Arad, december 31.

Az új esztendő küszöbén csinálhatnánk egy kis számadást a múlt esztendő dolgairól. De minek tennők ezt, mikor az események még oly frissen állnak előttünk, mintha még el sem multak volna, hanem bennök élénk. Csak egy van, amin tulesztünk: a bizonytalanság. Az a mindent megbénító nirvána, amely ráfeküdt közéletünkre és szinte ködbe borított mindent. A köd alatt mintha minden élet megszűnt volna, sivár kietlenség, szomorú élettelenység ült mindenben. Egyszerre aztán a nemzet sorsa változásának útját egyengetni kezdték. A nemzet senyvedő, passzív életének megváltoztatását kereste a korona és néhány bizalmi mandatáriusa. Ujjongó életkedv pezsdült az akció nyomán: a nemzeti munkára való felhívás szinte hihetetlen hatást keltett. És a nemzet létének a koronával való harmonikus együttműködésének nagy érdekeit képviselők a jelszavas politika torlaszain kitűzték ismét annak az okos politikának zászlaját, melyet hatvanhétben Deákkal együtt lobogtatott Andrássy. A negyvennyolcas politika, mely még a múlt január hó első napján nyomasztó ködként nehezedett a korona és nemzet őszinte harmóniájára, ma már visszaszorult igazi helyére, az ellenzéki padokra, hogy onnan segíthesse erősebb sikerekre a nemzeti munka politikáját. Mert sajátságos parlamenti helyzetünk teremti a sajátságos helyzetet, hogy a közjogi ellenzékieskedés nálunk nem vezethet az egészséges parlamenti váltógazdaság útjára. Nálunk a közjogi ellenzéknek csakis egészen speciális hivatása lehet és csakis akkor válhatnak kormányfelváltó kormányképes ellenzékké, ha megszűnnék közjogi ellenzék lenni. Az elmúlt esztendőben statuált nemzeti votum kifejezetten megkorrigálta az ugynevezett „nemzeti ellentállás”-nak azt a hibás számvetését, hogy egy negyvennyolcas parlamenti többség is csinálhasson eredményes kormányzati politikát. Ez a korrekció az elmúlt esztendő történelmi jelentőségét dokumentálja...

A vonat megint megállt. Ez egy kis állomás a főváros tőszomszédságában, ahol tömredék fővárosi tisztviselő lakik. Száz ember rohanna meg a vonatot. És most egyszerre azon veszem észre magamat, hogy néma szövegségre léptem az utitársaimmal. Nem tehetek róla, de magam is szakasztott olyan undorral szemlélem a vonat mellett szaladgáló új embereket, mint a borotvált képű ifju. Midőn egy pár bőrig ázott alak jelenik meg a fülkénk ajtaja előtt, kajánul az egyik üres ülésre teszem a kalapomat, a másikra az ujságomat, magam pedig hidegen nézem a kocsilámpa üveggömbjét.

A vasutazás olyan, mint az élet. Egyszer azonban véget fog érni mindenféle élet és akkor következik a végítélet. Akik első voltak, azok utolsók lesznek a khaoszban. Nemsokára a budapesti nagy esernök üvegteteje alatt dübörög a vonat. Démóni fürgeségű alakok rohannak meg a kocsikát és most már nincs többé nagyutas és nincs zónás.

Egy kővér és legkevésbé sem arisztokratikus öreg fogadja a borotvált képű ifjut.

— Henrik, Henrik, te első osztályon utazol? — kérdi ijedten és haragosan.

Az ifju egy zöld jegyet mutat neki.

— Van eszembe! Csak nem volt hely a másodikon!

Aztán észreveszi, hogy mellette állok. Elpirul, az ajkába harap és hanyathomlok lezuhan göggyének magasságából, mint az elkárhozott angyal.

Egy ismerős bankárral találkoztam, ő föl-

ajánlotta, hogy elvisz az automobilján. Amint bömbölve megindult alattunk a hatalmas gép, megláttam a két hölgyet, a mamát és leányát, egy mocskos egyfogatuba másztak éppen. A leány egy meleg és tiszteletteljes pillantást vetett felém, mondhatnám, egy fölismerő és bősánatkérő pillantást. Mi azonban kevélyen és erőnyesen elnéztünk a feje fölött, mint Michelangelo végítéletén a mennybe szálló jámborok a szegény bűnösök feje fölött.

II A vöröshajú hölgy.

— Vasárnap be kell mennem Budapestre édesmamához, a nevenapja lesz — szolt Stefi őnagysága.

— Jobb szeretném, ha már szombaton menne és fenn maradna hétfő reggelig — szolt írásai közül Barna, a férj.

Az asszony fölkapta a fejét, mint a galamb, mikor vérese kereng a duzz fölött.

— Mi az? Mi az? Mit szeretne maga?

Barna elmosolyodott.

— Ertsük meg egymást, szívem! A kegyelmes ur szombatra hívta össze az alföldi szövetséget. Délben igazgatósági ülés, este bankett, másnap kongresszus... Mint szövetségi ügyésznek ott kell lennem.

Stefi idegesen méregette az urát. Nem mondta ugyan, de a szeméből ki lehetett olvasni a gondolatát: ezt el is hihetem, meg nem is!

Barna megszokta már az ilyeneket.

— Engedje meg szívem, hogy okmányok-

kal igazoljam magamat. Itt a kegyelmes ur levele — ez a meghívó — ez pedig a bankett-jegy. Rendben van?

Az asszony kissé elpirult.

— Hiszen én nem gondoltam semmi rosszat. Ugy lesz, a hogy mondta.

Stefi asszonyról meg kell jegyeznünk, hogy csinos, eszes, szeretetreméltó és házias asszony volt. Volt azonban egy öreg hibája: féltékeny természetű volt. Féltékeny minden érthető ok nélkül, féltékeny a betegségig, az őrjöngésig, az elméleti vérengzésig. Pedig szó, a mi szó, az ura nem is volt olyan ritka gyöngy, hogy fehér tolvajkezek kapkodtak volna utána.

Ez az asszony néhány esztendővel ezelőtt még Európa egyik legünnepeltebb hangverseny-énekesnője volt.

— Két esztendő mulva különb lesz Landi Kamillánál — mondta a milánói Riccordi.

Stefi azonban egy nap, mikor már csak ki kellett volna nyujtania a kezét a gazdagság és a világhír után, beleszeretett egy Barna nevű vidéki ügyvédbe, ott hagyott esapot-papot és elment Kis-Ponorra orpington-tyukokat tenyészteni. Az ő szenvedélyes és makacs fejében már régen megérett a rögeszme, hogy neki boldogság kell, nem dicsőség.

— Tehát szombaton utazunk? — mondta a férj. — De mi lesz Markovicsnéval? Ő is Budapestre megy?

— Miért érdekli?

— Nem is érdekel, csak kérdezem.

— Nem tudom még, hogy mi lesz vele.

A delegáció munkájának megnyitója elhangzott a budai trónteremben. Ezuttal azzal a nörummal, hogy a trón várományosa Ferenc Ferdinánd mondta el ő felsége helyett a megnyitó beszédet. A beszéd merituma nem tartalmaz semmi újat, semmi meglepőt: amint-hogy egészséges parlamenti helyzetekben a trónbeszéd szinte logikus eredője a céltudatos kormányzati politikának. És így jól tudtuk, hogy a mai kormányzat hozzálát az alkotó és fejlesztő munkához, mielőst a mult romjait eltakarította utjából. A monarchikus politika nagy érdekeiben nyugvó nemzeti politikánk egy a bankkérdést, mint a katonai kérdéseket is homloktérbe vonta: rendezésükre vállalkozott. Hát ezek ugyan nem érintik közvetlenül a delegáció munkáját, de ehhez a munkához fűződő sok szál jut majd a delegáció kezébe, illetve amikor a kormány elhatározta, hogy megoldja a fejünk felett lebegő katonai kérdést, a delegáció feladatává vált, hogy aktuális tegye saját portáján belül is a hadügyi dolgokat. Meg kell ugyan jegyeznünk, hogy az országos bizottságok januári és februári tanácskozásai főként az extanziv tengerészeti programot fogják felölelni. A flotta fejlesztésének terve — melyhez külkereskedelmünk óriási érdekei is fűződnek — a költségeknek óvatos, eszterdőkre való megállapításával már meg van állapítva. És e kereten belül, úgy tudjuk, sikerült a kereskedelmi miniszternek biztosítania, hogy a magyar ipar kvótászerű figyelembe fog részesülni. Ez ezzel a flottafejlesztés dolga eldöntöttnek tekinthető és az országos bizottság nagy feladatainak konturjai is előreláthatók a jó eredményben. Más aztán a véderőreform ügye. Ezt a kérdést a törvényhozás van hivatva elintézni és így a delegáció erről csak disputálhat (már amennyire az elnök is jónak látja) dönteni azonban majd csak a t. Ház fog...

A közös bank ügyét is aposztrofáltuk, hát mondjunk el erről is egyet-mást. Pozitívumokat és egyebet, ami mind amellett szól, hogy végre neki áll a többség, hogy ennek a kitűnő szervezeti intézményünknek nagy nemzeti előnyeiről nyíltan beszéljen. A bankvita tehát nemcsak a krajcáros ujságok foruma által szankcionált „érdekesség” lesz, hanem magvas, erős forma. A számok és tények logikájának kérielhetetlen ereje fog szembekerülni a politikai bankspekku-

lansok turrádával. És látni fogjuk, hogy ezt a kérdést nem lehet sem fringióval, sem turrádával, sem fokossal kezelni. És végre-valahára tudni fogjuk, miért volt bátortalan, miért volt lehetetlen politika, amelynek fel kellett borulnia mivel nem merté bizonyítani, hogy a közös bank jó, erős és megbízható támasza a ma egyedül lehetséges pénzügyi politikánknak...

Arad régi gavallérai.

— Történetek vidám urakról. —

II.*

(Jövedelmező udvariasság.)

Vidám élet volt akkor még Aradon, amikor néhai Wittmann Károly vendéglős avatott keze rendezte az elit mulatságokat. Helyesebben: ő csak eszköze volt a zseniális mulatságrendezőnek: Mansdorf Géza bárónak, aki jelenleg a székesfehérvári kerület országgyűlési képviselője. Néhány évtizeddel ezelőtt Aradon vármegyei aljegyző volt s a legtalentusosabb mulatságrendező hírében állott. (Ha most olyan jól tudna obstrukciókat rendezni, mint hajdan mulatságot, akkor a kormány sohase kapná meg a költségvetésre a szentesítést.)

Annak idején nem a Fehér Keresztben tartották az uribálakat, mert az a vendéglő bojkott alatt állott Pohl vendéglős miatt. Az ipartestület nagvterme ezért olyan országra szóló mulatságokat látott, amilyenre csak a legöregebbek emlékeznek. Ugynevezett háromnapos dártdók voltak azok, mert vasárnaptól szerda reggelig tartott egyhuzamban. A híres uribálak divatos cigánya Albert Péter volt, aki a bandájával sok pénzt keresett akkor. Egy alkalommal a következő módon jutott a zenekar néhány száz pengőhöz:

A mulatság negyedik napjának reggelén oszladozni szokott a vendégsokaság. Utolsónak természetesen az utolérhetlen Mansdorf báró maradt, aki nem engedte, hogy ő utána más zárja be a kaput. Amint mámoros állapotban elmenni készült a főrendező, a télibundáját keresgélte. Albert primás szolgálatkészen eléje állott, karján a drága városi bundával.

— Parancsoljon, — mondta a primás és gyorsan felsegítette a kabátot a báróra.

* Az első közlemény az Aradi Közlöny december 25. (karácsonyi) számában jelent meg.

Markovicsnééről is kell egy-két szót mondanom. Ő a Barnák házában élt és senki sem tudta róla, hogy barátnője vagy komornája Stefinek. Hitestársa volt ama Markovics nevű impreszáriónak, a ki valamikor nagy buzgalommal verte a koncertnékesnő reklámdobját. Midőn Stefi váratlanul visszavonult a ponori tyukok közé, Markovics mester szörnyet bukott és azóta se tudott többet talpra állani. Mostanában egy fővárosi magánkutató iroda tagja volt. Ilyen körülmények között persze nem csodálható, ha Markovicsné szívós és alatomos gyűlöletet érzett a ponori ügyvéd iránt, a kiben életének gonosz démonját látta. Barna ur egész szívéből viszonzta az asszony ellen-szenvét, a ki állandóan nesztelen tigrisalpakon kerülgette az ő házasságának juhaklát.

Szombaton reggel Barnák szabadságot adtak a cselédnek, elzárták a házat és együtt kimentek a vasúthoz.

A szegedi vonat félórával előbb indult, mint a budapesti, és az asszony a kocsiajtóig kísérhette urát. Olelés, csók, kendőlobogtatás, indulás. Harminc perc múlva Stefi is kényelmesen elhelyezkedett már a főváros felé induló vonaton.

Kísérjük el Barna urat a maga rövid utján. Czeplédig ujságot olvasott. A czeplédi állomáson figyelmes lett egy uri emberre, a ki a szomszéd vágányon veszteglő waggon ablakát rázogatta. Megismerte az alföldi szövetség főtitkárát és ekkor ő is sietett kinyitni az ablakot.

— Hát te nem még Szegedre?

— Onnan jövök éppen! A kongresszust elhalasztottuk. Az elnökünk fia megszokott egy ballerínával és a kegyelmes ur utána iramodott...

— Akkor mit csináljak én Szegeden?

Barna ur a következő pillanatban már fölnyalabolta a kis bőröndjét, leugrott az induló vonatról és fölkapaszkodott a másikra, melyen a főtitkár ült. Félóra múlva megint otthon volt. Arra gondolt, hogy Budapestre megy, a felesége után, de erről le kellett tennie, mert az anyósa nem kedvelte, épp oly kevéssé tudta neki megbocsátani, hogy leányát elhódította a művészettől, mint Markovicsék. Bár módjában lett volna, nem is telefonált Stefinek, ismerte az asszonyt, ha az híret veszi, hogy ő egyedül ül otthon, akkor vége a névnap mulatságnak.

Az ügyvéd délig eldolgogtatott otthon, azután elment ebédelni a Kakasba. Ugy határozta, hogy estére otthon marad, hideg vacsorára hívja a barátját, a közjegyzőt és vagy tizig elkartyázzgat vele. (Stefi nem szereti, ha elmegy a kaszinóba.)

Délután el is ment a közjegyzőhöz, az azonban falun járt. Az emberei azt mondták, hogy ötig biztosan megjön. Hazamenet betért a Fekete elefánt boltjába és mivel tudta, hogy a barátja nagy inyencz, a hideg felvágott mellé egy üveg pezsgőt is vett. Eppen csomagolták a holmit, mikor Markovicsné lépett a boltba. Egy szurós anakonda-pillantást vetett az arany-nyaku üvegre. Az ügyvéd elmosolyodott ma-

A gavallér erre berult a zsebébe és ki-halásztta onnét a bőrtárcsát, amely olyan puffa-volt, mint egy gyönyörű sült cipő.

— Nesze fiu, — mondta a báró és egy ropogós száaszt nyomotta primás markába.

Albert nagyot nézetés tanakodni kezdett a banda tagjaival.

— Ez nem természetes — vélték a zenészek — talán a báró ur útságosan rózsás hangulatban volt. Vissza kellene neki adni a pénzt.

Még akkor este elmondta a dolgot Albert Péter az ő jó főnökének: Witmannak és tanácsot kért tőle: mit tegyen Witman ezt tanácsolta neki:

— Adjon vissza a bárónak 90 forintot, tizet pedig tartson meg magának. Elvégre tiz forintot se adnak mindennap egy kabátbőrségítésért.

A primás megvakarta a fejét és elment a banda tizennégy tagjával együtt Mansdorf báró lakására.

— Könyörgöm alássan, — mondta Albert — a Witmann ur azt tanácsolta, hogy adjuk vissza a méltóságos urnak azt a száz forintot, a tegnapi borralalót. De hát az a baj, hogy azt már nem lehet visszaadni, mert elköltöttük egy karajcárig.

— Hát aztán mire költötték?

— Odaadtuk az asszonyainknak, hogy vegyenek rajta zsirt, fát, meg tői clemózsitát. Mert itt van már a nehéz tél.

A báró megveregette a primás vállát és ismét előhuzta a kövérre hizott enyényt.

— Nesztek még fejenként húz — húz pengő, amiért olyan jó fiuk vagytok, hogy nem itátok el a pénzt, hanem a csalábtoknak adtátok.

(Az szredek és udvara.)

A nyolevanes évek végén valami négy-öt esztendeig esodálatosan vig élet uralkodott a városban. Ezt a vidámságot a huzárlovagló iskolához beosztott mánás tisztek varázsolták az uritársaságok körébe. Itt volt akkor Beck belles gróf, Kinszky gróf Pallavicini örgrót, Réde, Forgács és Hohenlohe herceg.

A mulatságokat a mostani Gambrius vendéglőben tartották állandóan, mert azt Witmann bérelte és őt szerfőlött kedvelte a mulató publikum. Talán fölösleges is külön hangzulyozni, hogy a mulatságok mindig reggelig tartottak.

gában, — no ez most szép dolgokat forgathat a fejében!

Otthon, hogy jobban teljék az idő, szépen megterítette az asztalt az üvegfolysón. A pezsgőt hűtőbe tette és az asztal közepére állította. Hadd örüljön a közjegyző lelle, ha meglátja! Azután kocsiözögést hallott az utcáról és mikor kinézett, megismerte a barátja szürkkeit. Kinyitotta az ablakot, de a kocsi akkor már befordult a sarkon. Fogta tehát a kalapját és utána sietett.

Az utcán, éppen a háza előtt, furesa dolog történt. A Nepomuk-szobor tövében arasznyi kölyök ült és tyuktojást guritgatott a porban. A mint a gyerek fölismerte Barna urban a helybeli munkapárt buzgó elnökét, keserű hon-szerelem kezdte dagasztani keblét és zsep-elméjével felfogván a logikai összefüggést, mely a hazaszeretet és a záptojás között van, Abeug pecsovics kiáltással odavágta a tojást Barnához és azzal nyilsebesen eliramodott.

A fiu helyesen gondolkozott, de rosszul célozott, a tojás egy urihölgyet ért, aki éppen keresztül akart vágni a kocsiuton. A fehér ing-bluzának vállát találta és a rettenetes lé, — mert záptojás volt — végigfolyt a hölgy keblén. Idegen asszonyság volt, fiatal, magas, elegáns. A haja, mely buja gazdagsággal övezte fehér, érdekes arcát, lángvörös volt. Szegény szinte elájult a hirtelen ijedségtől és az undortól.

— Ez borzasztó! Borzasztó! — ismételte.

Mire a vigalom véget ért, akkora a nyönyörű tükrös, elegáns vendéglői terem rendszerint lényegesen átváltozott, mert a tiszték minden ingó dolgot porrá törtek úgy, hogy nem maradt meg más, mint a rideg pusztaság falak. Ez a kedélyeskedés gyakran hatnyole ezer forintba került, amelyet azonban másnapra mindég hiánytalanul megkapott a vendéglős.

A mulatozás különösen arra az időre esett, amíg a híres *Zejesik* huszárezredes Aradon tartózkodott. A daliás ezredes, aki híres gazdag családdal házasodott össze, rendkívül vidám, közvetlen jovialis ur volt. Egyébként is nevezetes tiszt volt ő, mert *Erzsébet* királyné őt választotta a falkavadászatok rendezőjéül, mivel ebben mestéri ügyességet tanusított.

Nagyon gyakran megtörtént, hogy az ezredes Kísszentmiklóson, az ezred akkori állomáshelyén ünnepélyt rendezett. Ilyenkor kivitette a helyőrség egész tisztikarát, meg az ezred legügyesebb, legerősebb közlegényeit, akikkel díjbirkozást s egyéb sportversenyt rendeztetett a vendégei szórakoztatására. Ilyenkor a cigányoknak három napig volt dolga, mert a társaság nehezen fáradt ki a táncban.

Természetesen a kísszentmiklósi dáridók alkalmával a biblia se maradt el, mert a huszártisztek rendkívül vallásos férfiak és valamennyien rajongó hívei *Toll Vilmos* egyházi tanainak. *Zejesik* ebben is vezetett — de a szerencse nem mindig kedvezett neki. Egy alkalommal például Hohenlohe herceg *száznolcvanezer forintot* nyert el az ezredestől. (Ez már akkor is sok pénz volt, pedig akkor még nem negyven fillért adtak egy liter tejért.) *Zejesik*nek nem volt ennyi pénze és adása maradt a hercegnek. A jó memoriájú öregek azt mondják, hogy ezt a tekintélyes kártyaveszteséget nem *Zejesik* fizette meg. Néhány héttel ugyanis a nagy parti után pénzes levelet kapott Hohenlohe herceg. Száznolcvanezer forint volt benne. A vastag levél Bécsből jött, a feladója pedig — *Ferenc József* volt.

Akíró most irunk, az még itt él közöttünk és a Hungária kévéház törzsasztalát gyakorta megkacagatja egészséges tréfáival. Pedig vagy két évtized előtt se a tréfája, se a testi szervezete nem volt egészséges. Azóta azonban meg-

gyógyult, mert valamelyik külföldi fürdőhelyen felvilágosították arról, hogy a pezsgőnél és a feketekávénál sokkal egészségesebb a jóféle kékáposzta, meg a zöldborsó. Ettől fogva a hajdan mulatós ur csak ilyen eledelkkel táplálkozik és — csodálatos — ettől újra megjött a jókedve.

Hajdanában ugyanis ez a kedves ur több pezsgőt ivott, mint vizet és gyakrabban járt a vendéglőbe, mint most a törvényszékre. (Pedig most csaknem minden nap megfordul Jusztícia palotájában.)

A barátaival együtt olyan mulatságokat rendezett, hogy hetekig arról beszélt a város. Az mindennapos dolog volt, hogy nyáron a városháza előtt sütött föl rájuk a meleg nap, amint a cigánybandával szakadatlanul húzták a „*Krinolinba*“ refrénü nótát.

Innen aztán zenezsóval elvonultak a gőzfürdőbe, ahol a tulajdonost előfogták:

— Mennyi napi bevétele van egy kád fürdőnek?

— Van vagy ötven, hatvan pengő.

— Itt van száz forint, — mondta a vidám férfiú és a társaság tagjai nyomban bevonultak az egyik kádas kabinba, ahova annyi üveg pezsgőt hozattak, amennyi kiöntve megtöltötte a kádat. Délig aztán kisse mozduktak a kabinból s vigan lubickoltak a pezsgőfürdőben. Azt mondják, hogy az ilyen mulatságok főrendezője egyszer meghült a pezsgőfürdőnél és azóta se a gyomra, se a lába nem tűri a pezsgőt.

Az aradi pénzüzetek egy esztendeje.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 31.

Az az érdeklődés, amelylyel a közönség Arad gazdasági életének legjelentősebb része: a pénzüzetek működése iránt viseltetik, állandó rovattá tette az újévi újság számban a helyi takarékpénztárak és bankok egy évi üzleti eredményének ismertetését.

A most lezárult év nem mindenben volt kedvező az ország pénzüzeteinek működésére. A kamatláb az egész esztendőben ingadozott s ennek ellenére alig fokozta a vállalko-

zási szellemet. A termés hatása szintén érezhető volt az üzleti életben.

Mindezek mellett az aradi pénzüzetek a múlt évben igen jelentős, egyöntetűen haladó fejlődést tudtak felmutatni s a kellő időben történt tőkeemelések, a feléjük forduló bizalomnak megerősödése és üzletkörük kiterjesztése emelte az aradi pénzpiacnak pozícióját az ország gazdasági életében. Az osztalékok előreláthatólag általában a tavalyiak lesznek.

Az egyes pénzüzetek 1910. évi üzleti eredményeiről a következőket adjuk közre:

Az Aradi Első Takarékpénztár

minden tekintetben kitűnő eredményű esztendőre tekinthet vissza, minthogy minden egyes üzletágban, nemkülönben az összforgalomban és az elért tiszta nyereségben tetemes emelkedés mutatkozik. Az év elején fényes eredményvel végrehajtott tőkefelemelés lehetővé tette az üzleti forgalom intenzív fejlesztését és mint örvendetes tény konstatálható, hogy a betétálladék a tavalyihoz képest körülbelül egymillió koronával a váltó tárcsa 3 millió koronával, a jelzálogkölesönök álladéka pedig másfélmillió koronával emelkedett. Részletes adatok még most nem állanak rendelkezésre, de kétségtelennek látszik, hogy a felemelt részvénytőke, illetőleg a megszorodott részvények számadására az utolsó években fizetett 160 koronányi osztalék lesz a folyó évre is megállapítható.

Az Arad-Csönödi Gazdasági Takarékpénztár

1910. évi üzleti eredményéről a zárlati munkálatok befejezése előtt nem lehet pontos képet adni, annál kevésbbé, mert az intézet három nagy fiókjától, a makói, pécskai és nagyszentmiklósi fiókintézetektől még nem érkeztek be a kimutatások. Annyi már most is megállapítható, hogy ugy a központi intézet, mint a fiókok forgalma az 1910. évben igen eredményes volt. Az egyes üzletágakban, ugy a betétekben, mint a kölcsönökben emelkedés volt. A betétek (bár az intézet üzletfeleinek tőkegyűjtéséhez nem volt alkalmas az esztendő) — mégis *másfélmillió* koronával emelkedtek. Váltakban két millió, egyéb kölcsönökben egy millió emelkedés mutatkozik.

Az esztendő zavartalan és céltudatos mun-

Barna a fölháborodástól lángolva nézte a meggyalázott fehér bluzt.

— Alávalóság! Végtelenül sajnálom az esetet, annál inkább, mert a tojás nekem volt szánva!

— Jaj, mit tegyek most már? — kérdezte siránkozó hangon a hölgy.

— Talán ki lehet tisztítani...

— Igen, de hol? En senkit sem ismerek itt... Budapestről jöttem, nyári lakást keresni... Még kabátot sem hoztam magammal, mert a legközelebbi vonattal vissza akartam megint menni... De így nem mehetek ki a vasúthoz!

A szegény valóban kellemetlen helyzetben volt. Barna urnak megcsépett rajta a szíve.

— A baj talán nem is olyan nagy, mint első pillanatra hinné az ember. Ez itt az én házam. Tessék bejönni, nagysád. Akad nálunk a fanizon, azzal szépen kitisztítjuk a foltot.

A vöröshajú hölgy elfogadta a szives ajánlatot. Barna bevezette a lakásba és szerencsésen előkerítette a tisztító szert.

— A bluzt mindenestre le kell vetnie nagysádnak. Tessék bevonulni a feleségem szobájába. Mellette van a fürdőszoba, ott van mosdó, szappan és minden egyéb.

A hölgy megszeppenve nézett körül.

— Ön egyedül van itthon? — kérdezte.

Barna megértette azt is, a mit elhallgatott.

— Egyedül vagyok, de uriember vagyok és ez tisztességes ház. Nagysád különben magára zárhatja az ajtót.

A vöröshajú bevonult Stefi szobájába, Barna pedig az íróasztal mellé ült, mintha az aktáival akarna igazoltatni az alibijét. Tíz perc

mulva halk kopogtatás hallatszott. Stefi ajtaja kissé megnyilt.

— Uram, kérem, én nem tudok bánni ezzel a szerrel. A folt most még csunyább és rosszabb szaga, mint volt. Mit tegyünk?

— Le méltóztatott vetni a bluzt? — kérdezte komoly arccal az ügyvéd.

— Itt van a kezemben.

— Akkor bizza reám öt percre... Az a fanizon is kérem.

— Oh, ha olyan szives lenne...

Egy fehér kéz kinyújtotta a zubbonyt és a tubust. Barna kiment a konyhába és miután szakértően beszappanozta és kimosta a foltot, a tisztító szerrel végleg eltüntette. Ez a szép vöröshajú vagy nagyurú dáma, vagy művésznő — gondolta magában.

Hogy hamar megszáradjon a bluz, kiment az udvarra és a levegőben lengette, mint a fiúk az uszóruhájukat. Azalatt a vöröshajú hölgy kissé elunhatta magát odabenn, mert megszólaltatta a zongorát.

E pillanatban megszólalt a kapu csöngettyüje.

— A közjegyző! — örvendezett magában Barna és sietve kinyitotta a kaput.

Nem a közjegyző volt, hanem a felesége. Stefi. Belépett és azt mondta:

— Megcsiptelek, nyomorult!

Az arca kréafehér volt, a szeme örvényező tüzből égett. Mellette állott Markovicsné és Markovics, a magánkutató. Azok ketten úgy remegtek a felindulástól, mint a véreb, mikor nagy vadat szimatol. Ime, elérkezett a nagy pillanat, a melyről évek óta álmodoztak! Barna

le van leplezve, Stefi ki fog ábrándulni méltatlan szenvedélyéből, bánatában vissza fog menekülni a művészet keblére, természetesen Markovics lesz az impressziója, lesz pénz, dícsőség és minden...

De hogyan került haza ilyen váratlanul a szép asszony? Markovicsné, mikor megpillantotta Barnát a Fekete elefántnál, azonnal a postára sietett és telefonösszketését kért az anyóssal. Jelentette, hogy az ügyvéd ur, a ki két napra Szegedre utazott, titokban hazaérkezett megint és pezsgőt vitetett a lakására.

— Pezsgőt? Lehetetlen! — kiáltotta Stefi a kagylóba.

— Fusson ki a két szemem, ha nem igaz! — replikázott Markovicsné Kis-Ponorról.

— Rögtön indulok, haza megyek!

— Bajos lesz, a legközelebbi vonat későn indul!

— Jaj Istenem, mit tegyek?

— Tessék az uramnak telefonálni, Markovicsnak. Ő majd szerez autómobil!

— Igen, igen! Autómobilon megyek!

Most tehát itt voltak, a féltékenység lázában szereplő asszony és a két tanu. Az autómobil a szomszéd utcában hagyaták.

Stefi egyik szemével vigigtapogatta a női bluzt, melyet ura a kezében tartott, azután gépiesen, mint az alvajáró, belépett az üvegfolysóra. Az asztal csinosan meg volt terítve két személyre, a közepén ott állott az aranynyaku butélia. A vöröshajú hölgy azalatt odabenn éppen az Elvált asszonyt zongorázta. Stefi mindent hallott, mindent látott. Hosszan, nem is annyira haragosan, mint inkább vég-

kája továbbra is biztosította az intézet előkelő pozícióját, veszteségei az intézetnek nem voltak. Az osztalék minden valószínűség szerint a múlt évi 45 korona lesz.

Az Aradi Ipar- és Népbank

1910-ik üzletéve a várakozásoknak megfelelően igen kedvező eredménnyel zárul. Az intézet az 1910. esztendőben is rendkívüli módon fejlődött, minden egyes üzletágban meglepő szép emelkedés mutatkozik. Másfél millió koronás tekefelemelést csak a közelmúltban hajtott végre fényes sikerrel. Saját tőkéjének nagyságánál fogva az ország első, legerősebb intézetei között foglal helyet. Üzleteiben 20 millió koronát helyez ki és saját vagyona az 5 millió koronát megközelíti. Az 1910 évben nagyborszábasu alapítása a félmillió korona teljesen befizetett részvénytőkével alakult „Aradi termény és áru-raktár részvénytársaság,” mely villamos erőre berendezett elevátoraival 1911. januárban megkezdte üzemét és egyik jelentős jövedelmi forrása lesz az intézetnek.

41 éves fennállása óta az 1910-ik év a legjobb üzletéve ezen pénzintézetnek minden tekintetben. Úgy az anyaintézet, mint a békéscsabai fiók, továbbá a pénzváltóüzlet, zálogház, csabai termény- és áru-raktár rendkívül szép nyereséggel fog zárulni, ami az üzletmenet állandó élénkségénél és a háromnegyedév forgalmi kimutatásának adatainál fogva kétségtelen.

Főbb üzletágai közül az 1910. évben a váltótárca-állomány emelkedett különösen, 2 millió koronával közel 12 millió koronára, a folyószámlai kölesönök $\frac{1}{2}$ millió koronával 3 millió koronán felüli összegre és a betét körülbelül 1 millió koronával $7\frac{1}{2}$ millió koronára. Az első volt a vidéki pénzintézetek között az *Aradi Ipar- és Népbank*, melynek sikerült a francia tőkét megnyernie és összeköttetéseit a párisi világbankokkal állandóan fenntartania. Az 1910-ik üzleti évre szintén 40 korona lesz az osztalék, mint addig több év óta.

Aradmegyei Takarékpénztár

a lefolyt üzletévre minden tekintetben megelégedéssel tekinthet vissza. Úgy külön-külön az egyes üzletágak forgalma, mint az össziforgalom jelentékenyen megnövekedett, ami nemcsak a múlt év elején sikeresen keresztülvitt tőkefelemelés eredménye, hanem annak az általános, évről-évre fokozódó bizalomnak is, melynek az intézet ügyfelei s a nagyközönség körében ör-

telenül fájdalmasan és reménytelenül nézett az urára. Majd megszólalt, idegenül csengő, halk hangon.

— Tehát ezért kellett engem annyi furfanggal eltávolítani hazulról? Nos, kíváncsi vagyok, mitéle hazugságokat kell most meghallgatnom!

Az író itt félbeszakítja meséjét és egyenesen türelmes olvasóihoz fordul.

Ime, itt van egy derék ember, Barna kispónori ügyvéd, a ki önhibáján kívül rettenetes helyzetbe került. Az író maga is megijedt a szellemektől, melyeket felidézett és felelősségének érzetében tanácsot és segítséget kér nagylelkű olvasóitól. Ti urak, akiket hasonló veszedelem érhet, ti hölgyek, a kik egyszer talán szintén lakásnézőbe mentek Kis-Ponorra, szóljatok, mit tegyen a sajnálatraméltó Barna, hogy kimeneküljön kínos helyzetéből? Mit tegyen, hogy megóvja házat a botránytól, hogy megmentse a vöröshajú hölgy szepőlten becsületét és hogy bebizonyítsa a maga ártatlanságát?

Itt cselekedni kell, még pedig tüstént! Ha Barna elhibázza a dolgát, akkor emberi hatalom nem drótozza össze többé családi boldogságának eserepeit. Mit mondjon? Stéfi őnagysága nem fogja elhinni az igazságot, különösen akkor nem, ha meglátja majd a zongorázó hölgy vörös haját és fehér karjait.

A kik szíves olvasóim közül valami mentő ötletet tudnak, a melylyel ezt az elbeszélést békésen és közmegelegedésre be lehetne fejezni, azok ne sajnálják a fáradságot, hanem vessék papírra és küldjék el karácsonyi ajándék gyanánt a szerkesztőségnek.

vend. Az intézet soha semmiféle üzleti vonatkozásban szem elől nem téveszti azokat az elveket, melyeket az intézet alapítói 40 év előtt inauguráltak s amelyek alapját a legmesszebbmenő szoliditás és kulantéria, valamint a takarékpénztári üzletvitelben soha eléggé meg nem becsülhető óvatos, körültekintő előrehaladás képezik. Ezen elveknek köszönheti az intézet, hogy üzleteinek kellő megválogatása dacára évek hosszú sora óta állandó s folytonos fejlődés mutatkozik.

A lefolyt évben a betétek erős szaporulattal kerek számban $19\frac{1}{2}$ millióra, a váltótárca 16, a jelzálogkölesönök $7\frac{1}{2}$, a folyó-számlai kihelezések 8 millió koronára emelkedtek. Az üzleteredmény megfelel a várakozásoknak, az osztalék a múlt évben felemelt részvénytőke után a régi, vagyis részvényenkénti 110 korona marad.

A Polgári Takarékpénztár

egy eredményes üzleti évre tekinthet vissza. Bár az 1910-ik üzleti év mérlegének számszerű adatai még nem állnak rendelkezésre, biztosra vehető, hogy a lefolyt üzleti év eredményei tul fogják haladni az 1909-ik év hozadékát. Az egyenletes, jó közzgazdasági viszonyokat az intézet kellően használta ki és expansiv fejlődésével karöltve járt a bevételek és a jövedelmek emelkedése. A múlt december végi álladékkal szemben a váltótárca több mint 2 millióval, a betét számla közel 900.000 koronával, a kölcsönök pedig körülbelül 800.000 koronával emelkedtek és ilyen nagymérvű az emelkedés a többi üzletágakban is. Ez a nagymérvű és mind jobban erősödő fejlődés vonta maga után feltétlen szükségként az intézet saját tőkeerejének aránylagos nagyobbitását. Az október 31-én tartott rendkívüli közgyűlés határozta el a részvénytőkének 2.400.000 koronáról 3.600.000 koronára való felemelését. A részvénykiadás már december 15-én fényes sikerrel és szokatlanul erős tuljegyzéssel már be is volt fejezve. A Polgári Takarékpénztárnak saját tőkeereje most a tartalékokkal együtt teljesen befizetett öt millió koronát tesz ki. Dacára annak, hogy évvel a kibocsátással nem kevesebb, mint 7500 darab új részvény került elhelyezésre, a „Polgári” részvények iránt állandóan nagy a kereslet. Jele ez annak, hogy az intézet fellendülésével lépést tart a nagyközönségnek az intézet iránti szilárd bizalma.

Az aradi központi takarékpénztár

az 1910. évben igen élénk tevékenységet fejtett ki és az összes üzletágakban tekintélyes egészséges emelkedést ért el. Ezen tevékenység az évi elért üzleti eredményben is mutatkozik, mely a tavalyi eredményt jóval felülmúlja, így az osztalék is a tavalyinál magasabb 6% lesz. Az óvatos üzleti politika volt az elmúlt évben az igazgatóság jelszava.

Ezen osztalék fizetése mellett azonban még bőven jut a különböző tartalékok gyarapítására is.

A Viktoria Takarékpénztár és Hitelközvetkező

elmúlt esztendeje a lehető legjobb esztendő közé sorolható. Minden üzletágban erős fejlődés mutatkozik és az üzleti tiszta jövedelem is előre láthatólag nagyobb lesz a tavalyinál. Mint nevezetes eseményt felemlítjük, hogy az elmúlt évben Világoson fiókinézetet nyitottak az ottani klientela könyvességére. A Világos környéki klientela maga kérte a fiókinézet létesítését, amit végre is hajtottak, hogy őket az ide-oda utazgatástól megkíméljék és az összeköttetést megkönnyítsék. A másik, a kispónói fiókinézet szintén megerősödött. A népet sikerült kioktatni, hogy eddig heverő pénzt betétként elhelyezze, és így az itteni fióknál is megelegedésre szép eredményt értek el. A fiókinézetek szakszerűen vannak szervezve és már eleinte három-három tisztviselőt delegáltak az ellenőrzés szempontjából. — Az üzleti össziforgalomban ugy a váltótárca, mint a jelzálog és betét álladék is emelkedett. A váltótárca az elmúlt évben 14 millió koronára emelkedett. A betét álladék 11 és fél millió korona volt, ami minden eddigénél nagyobb: 2 millió 600.000

koronás növekedést jelent. A jelzálogkölesön 700.000 korona emelkedéssel 2 millió 600.000 koronára rugott. Ezzel szemben a veszteség jelentéktelen, úgy hogy a tavalyinál is kedvezőbb, igen szép eredményre van kilátás.

Szaporodunk, sokasodunk...

— Születés, házasság, halálozás a múlt évben. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 31

Az utóbbi hónapokban az agráriusok mozgalom megindítását kezdeményezték azért, hogy a népet törvényileg tiltsa el az óvszerek használatától, mert a népszaporulat évről-évre csökken. Nos, hát Aradon nem volna szükség az ilyen óvszer alkalmazására, mert például az 1910. évnek előttünk fekvő anyakönyvi statisztikája szerint a hátunk mögött lévő esztendő is, épp mint a tavalyi, *jelentékeny szaporulat mutatkozik.*

Lászka Ferencz, városi anyakönyvvezető-tisztviselő közli velünk azokat az érdekes számokat, amelyekből kitűnik, hogy a város lakossága győzelmet aratott a halál fölött. A népesedési mérleg szerint az 1910. esztendőben *105 egyénnel nagyobb a születés, mint a halálozás.* Az 1910. évben élve született 1408 csecsemő; halva született 59. De ezekből már ugyanebben az évben elhalt 185.

A halál az aratásán összesen 1059 személyt gyűjtött halomba az elmúlt évben, de ehhez kell még számítani azt a 202 lelket, aki a vidékről jövet Aradon mult ki.

Lássuk ezzel szemben mennyivel javult a mérleg az 1909. évhez viszonyítva. Születések száma kisebb, mert még tavaly az összes születés 1414 volt, addig az idén, az 1408-nál le kellett zárni az anyakönyvet. A születések csökkenésének ellenére mégis kedvezőnek kell mondani a mérleget, mert — mint fentebb említettük — a születési többlet a halálozással szemben: 105. Ez a szerencsés körülmény azt mutatja, hogy a város egészségügyi és gazdasági viszonyai fejlődnek és javulnak. Ugyanerre az igazságra jutunk akkor is, ha szembeállítjuk az 1909. és az 1910. év halálozási összegét. Még 1909-ben 1340 haláleset fogyasztotta a népeséget, addig ez évben már *hetvenkilencel kevesebb*, 1261 koporsót tettek a földre.

A nehéz megélhetésnek a rovására írható az, hogy az idén *hétpárral kevesebben* jelentek meg Szondy Béla anyakönyvvezető előtt. Ugyanis az 1909. évben 489 pár mondta ki a boldogító igent, az idén pedig csak *négyszáznyolcvanketten* követték el ezt.

(Az ujszülöttek.)

Lássuk most már miként oszlanak meg ezek az érdekes számok. Először is nemek szerint osztályozzuk az 1408 ujszülöttet. Megállapítható, hogy Aradon az elsőbbség mindig a nőnemé: 716 leány és csak 692 fiugyermek látta meg a napvilágot. Ebből *fiu*:

Törvényes élve született: 558 ezek közül elhalt: 62.

Törvényes halva született: 25.

Törvénytelen élve született: 104, ezek közül elhalt: 23.

Törvénytelen halva született: 5.

A leányok közül:

Törvényes élve született; 374, ezek közül elhalt 75.

Törvényes halva született: 19.

Törvénytelen élve született: 113, ezek közül elhalt: 25.

Törvénytelen halva született: 10.

Az alábbi kimutatás azt tünteti fel, hogy az újszülettek által az egyes felekezetek mennyit nyertek és vesztek:

Füti született összesen:

Róm. kath.:	353,	ezek közül elhalt	44
Gör. kel.:	105,	"	15
Israélita:	56,	"	11
Református:	95,	"	6
Ág. h. ev.:	29,	"	5
Görög-kath.:	14,	"	2

Lelki született:

Róm. kath.:	369,	ezek közül elhalt	58
Gör. kel.:	110,	"	19
Israélita:	54,	"	3
Református:	100,	"	13
Ág. h. ev.:	29,	"	8
Gör. kath.:	14,	"	-

(A temetők új lakói.)

Említettük, hogy 1261 lélek költözött el az előző birodalomból oda, ahol a háziurak nem szigorolhatják a lakóit.

Ha nemek szerint osztályozzuk ezt a számot, ismét konstatálnunk kell, hogy Aradon még a halálkozás térén is a nők vannak előnyben: Sokkal több férfi hunyta le szemét örök álmra, mint amennyi nő. Az 1261 elhalt közül 679 a férfi, és 582 a nő, tehát 97 férfival temettek el többet, mint nőt.

Felekezetek szerint így eszlik meg a halottak száma:

Róm. kath. férfi és nő	...	...	665
Gör. kel. " " "	...	...	273
Református " " "	...	...	162
Israélita " " "	...	...	100
Ág. h. ev. " " "	...	...	42
Gör. kath. " " "	...	...	19

Az életkor szerinti megoszlásból az derül ki, hogy Aradon a halandóság már a negyvenedik életévnél nagy számot mutat.

Év szerint tünteti fel az alábbi összeállítás a halálozást.

Élete első évében meghalt 213, egytől tíz éves korig 203.

10—20 évig	...	95.
20—30 "	...	99.
30—40 "	...	80.
40—50 "	...	118.
50—60 "	...	123.
60—70 "	...	135.
70—80 "	...	143.
80—90 "	...	46.
90—100 "	...	4.
100 éves	...	1.
102 "	...	1.

(A szerelem számadatai)

A házasságok összege: 483.

Lássuk: hány éves volt a legfiatalabb és a legöregebb vőlegény. Ezt az alábbi kimutatás precízen ismerteti meg:

68 éves vőlegény volt: egy. 66 éves volt egy. 64 é. 1, 60 é. 3, 58 é. 3, 57 é. 1, 56 é. 1, 55 é. 3, 54 é. 1, 52 é. 3, 50 é. 1, 49 é. 2, 48 é. 3, 47 é. 2, 46 é. 4, 45 é. 4, 43 é. 1, 42 é. 5, 41 é. 5, 40 é. 3, 39 é. 6, 38 é. 4, 37 é. 10, 36 é. 8, 35 é. 9, 34 é. 5, 33 é. 8, 32 é. 11, 31 é. 18, 30 é. 20, 29 é. 23, 28 é. 29, 27 é. 32, 26 é. 71, 25 é. 59, 24 é. 65, 23 é. 35, 22 é. 19, 21 é. 2.

A menyasszonyok természetesen többre vittek, mint a vőlegények, mert míg 21 éves vőlegény volt a legfiatalabb, addig már 16 éves kora hölgyek közül négyen sétáltak el az anyakönyvvezetőhöz.

A menyasszonyok évszáma így osszik meg:

64 é. 1, 55 é. 2, 54 é. 1, 53 é. 2, 52 é. 3, 51 é. 2, 49 é. 3, 48 é. 2, 47 é. 3, 46 é. 2, 44 é. 3, 43 é. 2, 42 é. 2, 41 é. 3, 40 é. 2, 39 é. 4, 38 é. 1, 37 é. 9, 36 é. 6, 35 é. 4, 34 é. 4, 33 é. 4, 32 é. 7, 31 é. 12, 30 é. 8, 29 é. 8, 28 é. 15, 27

é. 25, 26 é. 18, 25 é. 29, 24 é. 27, 23 é. 35, 22 é. 36, 21 é. 48, 20 é. 43, 19 é. 33, 18 é. 40, 17 é. 22, 16 é. 4.

A házasságokat vallás szerint csoportosítva, az alábbi statisztikából kitűnik, hogy több volt Aradon a vegyes-házasság, mint az egyfelekezeti.

Házasságok kötött:

Római katolikus — Római katolikusokkal 182, Róm. kath. — gör. keletivel 89. Róm. kath. — reformátusai 67, Róm. kath. — ág. hitv. evangélikussal 25, Róm. kath. israelitával 14, Róm. kath. — görög katolikusokkal 9, Róm. kath. — lutheránussal 1. **Görögkeleti** — görögkeletivel 46, Gör. kel. israelitával 2, Gör. kel. — reformátussal 7, Gör. kel. — gör. katolikusokkal 1, Gör. kel. — Unitáriussal 1, gör. kel. — ág. hitv. evangélikussal 1. **Református** — reformátussal 15, ref. — ág. hitv. evangélikussal 7, ref. — gör. katolikusokkal 4, ág. hitv. ev. — ág. hitv. evangélikussal 3. **Israélita** — israelitával 54. **Unitárius** — reformátussal 2. **Református** — israelitával 3.

A foglalkozás változatos csoportosításából csak egy adatot ragadunk ki: azt, hogy ebben az évben a házassaltak között legtöbb a cipész. Utána a kerestető.

A kimutatás különben a következő: asztalos 26, állományi felügyelő gyakorló 4, állami fogalmazó 1, ács 3, állomásfőnök 1, állatorvos 1, bádógos 4, borbély 6, birtokos 2, bíró (járás) 1, borkereső 1, bérkocsi tulajdonos 2, cipész 36, csizmadia 6, cukrász 1, cimpesztő 2, cserepes 3, ékszerész 1, fényképész 3, fékező 15, fodrász 2, fogalmazó 2, földműves 6, főkörtész 4, főrabbi 1, főjegyző 1, gépész 1, gyógyszerész 1, gazdálkodó 4, gépmunkás 2, gőzmalom igazgató 1, háztulajdonos 1, házalo 1, hirdető 2, hivatalnok 10, hegesztő 2, iktató 1, írnok 5, kereskedő, 33, kéményseprő 2, kovács 8, koromáros 2, kocsis 6, kalauz 3, kávész 6, kézműves 1, katoná 5, községi jegyző 6, kádár 1, kófaragó 1, kőműves 7, lakatos 33, mozdonyvezető 1, mérnök 5, muzsikás 20, magánzó 2, molnár 1, mészáros 3, munkavezető 2, magán hivatalnok 16, mezőbíró 1, műépítész 1, napszámos 38, nyomdász 8, postafőnök 1, postatiszt 3, pincemester 1, piacér 7, rendr 4, rézműves 2, szabász 2, szinesz 1, szijgyártó 1, szobrász 3, szatós 1, szabó 15, szobafestő 4, szűcs 1, szolga 18, sütő 6, szerelő 6, tanító 4, tanár 2, törvényhivatalnok 2, ügyvéd 5, utazó 5, vállalkozó 4, vasszertornyos 8, zenész 6. **A menyasszonyok foglalkozása a következő volt:** bejáróné 4, eseléd 40, divatárus 3, fűzőnö 13, fodrásznő 2, földműves 2, himzőnö 2, kávéfőző 1, könyvtartó 1, kertész 1, kereskedő 1, koromáros 2, kofa 1, magánhivatalnokné 5, mesóné 5, napszámos 23, évnő 1, pénztárnokné 2, postaküldő 2, postamester 1, szabónő 3, szatós 1, tanítónő 4, tőkepenzes 1, üzlettulajdonos 1, vasalónő 3, varrónő 43, varróleány 20.

Az Aradi Közlöny képes naptára.

Január hónap első napjaiban kerül előfizetőink kezébe az Aradi Közlöny szívesen látott ajándéka: az Aradi Közlöny 1911. évi képes naptára. Évek óta megszokott és órára várta meglepetés, amely mindig újabb és újabb bizonyosága annak, hogy a lap kiadóhivatalát és szerkesztőségét csak egy szempont vezérli: olvasóinak minél főkéletesebbet, minél magasabb színvonalú, változatos, ötletes és elevenebb olvasmányokkal, szórakozással, teljesen megbízható tanácsadóval szolgáljon. Jövő évi naptárunkban fokozottabb mértékben igyekeztünk mindazt nyújtani, amit az Aradi Közlöny közönsége ettől, a naptár iródalomban páratlanul álló munkából eddig is kapott. Irodalmi részében az ország legelső tollforgatóinak alkotásait, illusztrációjában csupa aktuális érdekességet és terjedelmes, főkéletes címterében a legmegbízhatóbb kalauzt. A könyv kiállítását az Aradi Közlöny nyomdája fejlett technikájának dicséretét hirdeti. Réhány nap múlva ott lesz minden előfizetőnk kezei között a

vaskos kötet, melyet olyan új előfizetőinknek is megküldünk, aki január elsőjén egy negyedévi előfizetési díjat beküld kiadóhivatalunkhoz. A naptár bontó ára öt koronára van szabva.

Fölpanaszolt jókívánságok.

Egész esztendőben nem jajgatunk annyit, mint a boldog új esztendő napján. Az én a boldog új esztendőm, amit meg kell fizetni.

A konvenciózus jókívánság, amit én hasonló konvenciózusán visszaki vánok, az egészen más. Az egyikünknek se kerül semmibe. Hiszen igen sokszor hazugság az, de hát a hazugságok nem sokba kerültek az embernek. Aztán meg ha hazugság is: szép hazugság. A világ pedig ezeken a szép hazugságokon épül föl.

Hanem az a másik gratuláció, amit még kell fizetni, az kegyetlenül fáj és abból csak egy öröm van. Az, hogy fél lehet panaszkodni. Ha az újévi borraivalok arányban volnának a lármaival, amit miattuk csapunk, akkor az egész világ mitőlünk vehetne példát a jótékonyágban.

Csak hogy: az újévi borraivalokba még senki se halt bele. Én legalább nem emlékszem ilyen esetre. (Olyan felebarátomról és felebarátnőmről azonban már hallottam, aki elszilveszterezte az újesztendőt ebédre valót. Igaz, hogy azt nem is panaszkolta el.)

Ez az egyik. A másik az, hogy én hoztam magamnál gazdagabb ember még sohaszta újévi borraivalért. Amiből világért se tessék azt következtetni, mintha nekem olyan módomból volna, hogy csupa elhajigált bankókat söprene ki a szobából a cseléd. Nem, ebből csak az következik, hogy nálam még szegényebb emberek is vannak.

Most már nem tudom, örülök-e annak, hogy nem én vagyok a legkoldusabb koldus, vagy elkeserednem azon, hogy sokan vannak, akiknek a szemében még az én nyomoruságom is gazdagság? Mert bizonyos az, hogy az én koronáimat csak az áhitja, akinek még kevesebb jutott belőlük, mint nekem. A kéményseprőlegény, a fűszeres inas, a házmester, az újságkihordó, a postás, a hivataloszolga bizonyosan mind azt gondolja, hogy jó volna velem eszelelni. S hogy neki, aki igazán nem tehet róla, hogy nem tökéletes, jussa van az én garasomhoz.

A harmadik az, hogy ezek a nagyon kicsi existenciák már mind be vannak rendezkedve az új esztendőt borraivalóhoz. A kéményseprőlegénytől kezdve, aki január második napján már azzal a gondolattal bujlik be a kéménybe, hogy milyen jó lesz egy esztendő múlva megint kimosakodni a piszokból és beszédni azt a kis újévi jövedelmet.

Mert ezeknek az embereknek rendes jövedelmük ez az egy-két garas. Ha szokásuk volna az esztendő elején költségvetést csinálni, csakugy beállítanák azt a várandóságot, mint a város a magát a bérfordeiből.

No jó, hát akkor én most már el se káromkodhassam magam, mikor megszarolnak a boldog új esztendő révén? De igen, ha megkívánja az egészséged. Csak hogy ne ezeket a szegény páriákat szidd, akik nem tehetnek róla, hogy belőled is élniük kell, hanem azokat, akik teveled fizettetik meg a nekik végzett szolgálatot.

Rózsaszínű gondok.

Védekezzünk a majomsziget ellen!

(A közönségből — a közönséghez.)

Aláírás, cím helyett ennyi volt a levél végébe írva, amelyet a boldog újév-kívánatok között a vidéki postával kaptunk:

Szerkesztő Urnak

föltétlen hive

Nőgyuleti elnök.

S ezt nemcsak azért bocsátottuk a levél elejébe, mert mi is az általános szokáshoz híven, előbb az aláírást nézzük meg s aztán olvassuk el a levelet, hanem a levél tartalmára is jellemző ez az aláírás. Nőgyuleti elnök írta, egyike azoknak az altruista lelkeknek, akik a mások örömeiben találják meg a maguk életcélját. Azokban az örömeiben, amelyeket az árváknak és özvegyeknek adott segítség nyújt s azokban az örömeiben, amelyeket a nőgyuleti javára rendezett táncmulatságok okoznak a fiataloknak. S amilyen komolyan és energikusan buzgólkodnak azon, hogy minél több szegénynek, minél nagyobb örömet szerezhessenek, ép oly erős gondot fordítanak arra, hogy a mulatságaikon, minél többen és mentől tökéletesebben mulathassanak.

Ez az utóbbi törekvése mondta tollba a hozzánk írt levelet, amelyet készséggel átadunk a nyilvánosságnak, csak újságírói adjusztálással előbb címet adunk neki.

A majomsziget és az éjféli utáni ismerkedés.

Kedves Szerkesztő uram!

Igen jól tudom, hogy a közvéleményt sokkal komolyabb ügyek foglalkoztatják — a hadügyi költségek, a drágaság, főúri botrányok stb. — hogy sem a bálak olyan részletkérdései, a melyekről szólni akarok, joggal helyet kérhetnének az újsághasábon. De — azt mondta egy francia (esetleg már egy görög) a ki az embernek jókedvet szerez az annak legnagyobb jövedelje. Eötvös Károly szerint pedig a jókedv minden nyavalya ellen a legbiztosabb kúra, amelyet ő számtalanszor kipróbált. Mégse jelentéktelen tehát minden oly probléma, amelyben az emberek egy részének tökéletesebb mulatása, jókedvének földent-se függ.

Bájjainknak — és ez alatt nemcsak a magam nőgyuleti vállalkozásait értem, — egyik rákfenéje az ugynevezett majomsziget. A tánc alatt a terem közepén ódángó frakkos urak csoportját nevezik így, ahelyett az az elnevezés se riasztott vissza, hogy a mulatságoknak est az utálatos, kedvrontó és semmivel meg nem indokolható szokását továbbra is fenntartsák.

Én nem mondom, hogy minden fiatal ember arra született, hogy a bálakon holtra robotolja magát ronggyá táncoljon hat inggallért és két tüdőt. De aki nem táncol — akár elvből, akár más ok miatt, — mért kell annak a terem közepére állani a mellén összefont karekkal ügyelegni, s bizonyos észári fensőbbéggel nézni a saerencsét en, naiv robotolókat!

A majomsziget kettős rossz. A szigeten álló majom, — egyáltalán nem lérek bocsánatot ezért az erős kifejezésért, nemcsak, hogy maga nem táncol, tehát értéktelen a bálra nézve, hanem a mulatok jókedvét is rongja. Ugy áll a helyén, mint egy malicziózus kritikus, aki biztos szemme nézi s ítéli meg az ügyetlen táncost, a szeles táncosnőt, az ambiciózusan udvarlót és a hallgatók k ringó-ót. S ez a kritika sokszor nemcsak a szájszövegeten marad, hanem el is mondja, a majomtársak nagyobb szórakozására. S a táncos, a táncosnő, aki annak a mali-

ciának nyomait látja, irtózatossan lesujtottnak érezheti magát, mert ő csakugyan azért megy a bálba, hogy ott táncoljon.

Sok mindent megpróbáltam már a jókedv ez apró luciferei ellen, nem sikerült. Most a nyilvánosság segítségéhez fordulok: Kérem szerkesztő ur, bocsássa b. lapja útján a hozzáértők és valamivel tapasztaltabbak véleménye alá:

mivel lehetne a bálakból a majomszigetet kiküszöbölni?

A másik kérdés nem kevésbé ferde bá i szokásra vonatkozik. Nem tudom ki és miért csempészte a báli kodexbe, hogy szupé után már nem illik bemutatkozni. Amikor az ugynevezett elit-bálakat megkezdik, van tíz óra. Éjfél, egy óráig nem áll módjában mindenkinek mindenkivel végigismerkedni, annál kevésbé, mert ez az ismerkedés mindig néhány tour táncal jár. S akik eddig nem ismerkedtek össze, azok a bál többi részén kívül elfelejtettek egymásra nézve.

Megpróbáltam ezt az előítéletet néha megtörni, a két ügybuzgó rendező által összehozni két fiatal, akik a szünóra után véletlenül egy időben ültek tétlenül a tánc alatt. Az egyik rendező elment a fiatalemberhez:

— Bemű atnám Eperajkay Malvának; kérje föl.

— Hová gondol — szupé után? Halálos sértesnek venné.

A másik rendező Malva kisasszonyhoz ment:

— Van egy jó barátom: Félzsegh Tibor; engedje meg, hogy bemutassam.

— Jaj, — szupé után... Én nem bánom, de okvetlenül megszólnának engem, hogy az ilyesmit elfogadom...

Olyan kevesen vannak a tánc sok (itt az apagyilkosnak kellene következni, de ép azért nem említem), hogy még az ilyesmit ellen is védeni kell azokat, akik a táncra kaphatók és alkalmasak. Mert, t. szerkesztő ur, én nem mondom, hogy a bál okvetlenül szükséges valami, hogy arra okvetlenül el kell menni, de ha már vannak bálak, ha már arra elmennek az emberek, legalább táncoljanak azon:

Ha nem tartják nagyon aprónak az ügyet, szerkesztő ur, tegye azt nyilvános brálát tárgyává s vagy önk feleljenek vagy pedig kérjék az illetékes körök véleményét arra nézve, hogy mint lehetne ezen a két bajon segíteni.

Tisztára nagyképűség lenne, ha a Nőgyuleti Elnök sulyos problémáit magunk akarunk megoldani. Az olvasók közül mindenki tudja, hogy illetékesnek tekintse-e magát s ha kedve van, nyilatkozzék. A beérkező életrevaló eszméket Vizkereszt napján megjelenő számunkban fogjuk közreadni, hogy a farsang alatt, amely ezzel a nappal megindul, esetleg gyakorlatilag lehessen alkalmazni a tanácsokat és módszereket a majomsziget ellen és az éjféli utáni megismerkedési illető előítélet kiküszöbölésére.

— A néppárt ujéve. A néppárt ujévi üdvözlését a párt megbízásából Molnár János fogja sürgönyileg tolmácsolni gróf Zichy Nándor pártvezérnek és gróf Zichy Aladár pártelnöknek, kik mindketten adonyi birtokukon töltik el újév ünnepét.

— Közös miniszterek útja. Gróf Aehrenthal külügyminiszter, báró Schönaich közös hadügyminiszter és gróf Montecuccoli tengerészeti parancsnok pénteken reggel nyolc órakor Budapestre utaztak. Ezzel a vonattal utazott Baerenreither, az osztrák delegáció elnöke is, valamint az osztrák delegátusok legnagyobb része. — Kánia Kálmán udvari tanácsos, a külügyminiszteri sajtóiroda főnöke, néhány napi szabadságra ment, amelyet komárommegyei birtokán tölt el.

A nevelő bűne

Távirati tudósítás.

Arad, december 31.

A nagyváradi Rulikovszky-uti temető egyik hólepte parányi sirhantja alatt október óta Nagy Leó a cs. és kir. 7. huszárezred főhadnagyának tizenhat hónapos fiacskája alussza siri örök álmát. Ezt a csöndes halotti álmot most megzavarta valami. Véres bűn hire kering az apró, hófödte sirhalom fölött. Gyilkosság gyanuja merült fel néhány hét óta s már megvan a gyanúsított is: egy huszonkét éves nevelő, akinek a kicsiny gyermeket életének utolsó szomorú emlékezetű óráiban kellett volna gondosan ápolni, oltalmazni.

A tragikus haláleset sötét háttéréről előbb csak a család legbelsőbb tagjai suttogtak, aztán beszélni kezdett róla a cselédség is s ma már három város rendőrségét foglalkoztatja ez a szánzációs ügy: a bécsit, a győrit és a nagyváradi.

Schindlow Rózának hívják azt a szerencsétlen leányt, akit halált okozó sulyos testi sérítés büntetével vádolnak a legmélyebb fájdalommal eltelt szülők. Schindlow Rózsa jelenleg 22 éves. Előkelő csehországi családból származott. Még fiatal leány volt, amikor atyja meghalt. Nemsokára ezután a kicsiny örökség elszökött s a három tagú család talán éhségnek lett volna kitéve, ha a tizenhétéves Rózsa fel nem áldozza magát. Nevelő lett előkelő családnál.

Igy került ez év október 1-én Nagyváradra Nagy Leó 7. Vilmos-huszárezredbeli főhadnagyhoz. A tizenhat hónapos kis fiút bízták a leány gondjaira, állapotát napról-napra rosszabbodott. Az orvosok még csak a baját sem tudták megállapítani. A gyermek állandóan lázas, nyugos volt.

Hét napig tartott ez az állapot s a kis fiú a nyolcadik napon, október 15-én kiszervenedett. A piciny halottat nagy pompával temették el s a nevelőt — eddig még nem tudni, mi okból — nyomban elbocsátották. Utiköltséget is adtak neki s azt ajánlották, hogy menjen el Bécsbe, ahol Nagy Leó édesatyjánál, Demsky Fülöp cs. és kir. ezredesnél okvetlenül kap állást.

Schindlow Rózsa Nagyváradról Budapestre utazott fel. Néhány napig ott tartózkodott, de mikor látta, hogy Budapesten nem kap állást, felutazott Bécsbe s Demsky Fülöp ezredes nyomában alkalmazta is. A nevelő azonban nem maradt meg az ezredesnél, hanem öt nap mulva minden bejelentés nélkül eltűnt Bécsből.

Ez a hirtelen eltűnés keltette fel az első gyanút. A családban bizalmasan már azelőtt is beszéltek arról, nem a nevelő rossz bánásmódja miatt halt-e meg a főhadnagy kis fia?

A gyanu ekkor mind erősebbé vált s Demsky ezredes november 9-én a bécsi főkapitányságon megtette a bűnügyi feljelentést Schindlow Rózsa ellen halált okozó sulyos testisérítés büntette címén.

A feljelentésben elmondta, hogy leányának Vera Nagy de Lazari nagyváradi cs. és kir. 7. huszárezred főhadnagy nejének tizenhat hónapos kis fiát hosszú időn át ok nevelték Bécsben s amikor a gyermeket visszaküldték Nagyváradra, Schindlow Rózst fogadták mellé nevelőnek. A gyermeket nem szerette a nevelő s miután teljesen gondjaira volt bízva, többször meg is ütötte a fiacskát, ha a szülők vagy cselédek nem látták. A gyenge csontú fiatal gyermek emiatt betegedett meg. A gyermek testén látható kék nyomok is maradtak s amint a feljelentés mondja, ezek a sulyos ütések okozták okvetlenül a gyermek halálát is.

A bécsi rendőrség az ezredes feljelentése után azonnal megindította a nyomozást, még pedig a legnagyobb titoktartás mellett. Miután meggyőződtek arról, hogy a leány akkor már eltávozott a város területéről, bizalmas uton megkeresték az összes szomszédos osztrák és magyar hatóságokat. A győri rendőrkapitányság táviratilag értesítette a bécsi rendőrséget, hogy a nevelő Győrött tartózkodik.

Másnap Krisztinkovics Béla rendőrfogalmazó maga elé idézte a leányt és kikérdezte, hogy mi igaz a szörnyű vádból.

Schindlow Rózsa a győri rendőrségen rendkívül meglepődött a sulyos vád hallatán s a következőket adta elő:

— Október 1-én foglaltam el állásomat Nagy Leó nagyváradi főhadnagynál. A kis fiu akkor már beteg volt, állandóan a lábát fájalta, étvágya egyáltalán nem volt s én többször mondtam ónagyságának, hogy a gyermek beteg, jó lesz orvost hívatni hozzá.

— Majd meggyógyul — mondta ilyenkor az asszony — s ezzel a dolog el volt intézve. Egy éjjel a kis gyermek szobájában aludtam én is, nagy sikoltásra ébredtem fel. A gyermekhez futottam s látom, hogy az arca piros s a kis teste tele van szederjes kék foltokkal. Ezt rögtön jelentettem ónagyságának, aki ekkor is csak azt mondta:

— Majd meggyógyul!

— Másnap azonban mégis csak hívtak egy orvost, a 7. huszárezred egyik ezredorvosát, aki azt mondta, hogy nincs semmi komolyabb baja a gyermeknek. Azután még egy ezredorvos jött, aki megállapította, hogy a *kisfiu lába el van törve* s rendelt is többféle orvosságot neki. A gyermek október tizenötödikén meghalt, engem pedig az 5 utiköltségükön Bécsbe küldtek Demsky Fülöp ezredeshez. Hogy a gyermek miben halt meg, azt nem tudom.

A leányt a győri rendőrség nem tartóztatta le, de megtiltották neki, hogy a városból eltávozzon s azóta állandóan figyelemmel kísérik.

Az iratok Győről ismét visszakerültek Bécsbe, ahol a rendőrség ezután Demsky Fülöp ezredes nejét hallgatta ki. A nagymama meghatottan panaszkolta el, hogy kis unokája sokáig nála volt. Ő nevelte az egészséges, kedves erős gyermeket, aki csak akkor lett hirtelen beteg, amikor Nagyváradon Schindlow Rózsát vették mellé nevelőnőnek. A főhadnagy felelőse többször elpanaszolta neki levélben, hogy a *nevelőné rosszul bánt a gyermekkel* s mikor a kis fiu október hó 15-én agyrázkódásban meghalt, neki rögtön az volt a meggyőződése, hogy a gyermeket a nevelőnő nagyon megverhette s emiatt halt meg olyan hirtelen.

Az iratokat a bécsi rendőrfőkapitányság tegnap expressz küldötte meg a nagyváradi rendőrségnek.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Felhívás Aradváros kisiparosaihoz.** Az aradi kisiparosok egyesülete január hó 15-től 8 héten keresztül az egyesület tagjai részére ingyenes cipész és szabó szabászati szaktanfolyamot rendez, melyet a legképzettebb szak-erők fognak vezetni. A cipész szaktanfolyamot Duschl Ferenc cipész mester, a szabó szaktanfolyamot pedig Huppert Henrik szabó mester fogja vezetni. Beiratási díj 1 korona, heti tagsági járulék 30 fillér. — Beiratkozni lehet minden vasárnap d. e. 10–12-ig, délután 3–4-ig minden hétfőn este 8 órakor az egyesület saját helyiségében, Deák Ferenc-utca 30. sz. az udvarban I. em. (Bonts ház.)

(*) **Az Aradi Magantisztviselők Egyesületének** tagjait folyó évi január hó 15-én, (vasárnap) délelőtt 11 órakor az egyesület helyiségében (Fehér Kereszt szálló földszinti terem) tartandó rendez évi közgyűlésére ezennel tisztelettel meghívja meghívja az elnökség. Targysorozat: A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése. Evi zárszámadás. Indítványok. Választások. (Az alapszabályok 14. §-a értelmében a közgyűlésen csak azok az indítványok tárgyalhatók, melyek legalább 8 nappal előbb írásban beadattak.)

Az ARADI KOZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— — —	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mel-lékállomás)	— — — — —	151
Kiadóhivatal és hirdetési osztály	— — —	151
Nyomda	— — — — —	151

Boldog új évet!

— Vigyázat, nem sablon! —

A *polgár* (dühösen morog): Disznó! A pénzemért mognagyságot kaphatnál. Gyalázatos. (Fanyar mosollyal): Én is magának házfelügyelő ur. (A tárcája után nyul.)

A *házmester* (elutasító mozdulattal): Csak hagyja tekintetes ur. Nem fogadok el ajándékot.

A *polgár*: (sóbálvánnyá mered.)

A *házmester*: Látom, csodálkozik a tekintetes ur. Pedig hát ez a dolgok rendje. A tekintetes urnak van kétezer forint fizetése, nekem van négyezer forint jövedelmem. Elég kapupénzt kaptam már maguktól. Itt van egy forint. Vegyen rajta a nagyságának egy pár új keztyűt. Aztán ha ráér, küldje le a cselédet. Van még tegnaptól egy kis maradék. Malacpörkölt, meg eféle. Tán más is akad.

A *polgár* (könyvelőbádat szemekkel): Csopor ur, maga az első igaz, becsületes ember, akivel életemben találkoztam. Hogy a jó isten áldja meg (elveszi a forintot) és adjon még sok-sok boldog újévet a kedves családjának.

A *házmester* (kézsókra nyújtja a kezét): Csak hagyja *Dugovits ur*. Ezentul mindig így lesz. Meg kell már egyszer változni a dolgoknak. A fazekat aztán küldjék vissza. (El)

A *polgár* (az égnok emeli a kezét): Van isten, van isten. És van egy forintom. Talán délig ki tudom vele búzni. Csak husz krajcárokat fogok adni. Végre is én szegény ember vagyok. És talán az idén nem kell majd öreg asszonynak átöltözöm, hogy megmenekülhessek tőlük. (Csengetés az előszobában. Belép a mészáros.)

A *mészáros* (szeliden): Boldog újévet kívánok a nagyságos urnak!

A *polgár* (magában örvendező elégedettséggel): Ez egy tisztességes ember. Harminc krajcárt fogok neki adni. (A mészároshoz): Én is boldog új esztendőt kívánok magának édes barátom. Fogja ezt a csekélységet.

A *mészáros* (visszatolja): Hagyja el a nagyságos ur. Nem fogadom el.

A *polgár* (kellemes meglepetéssel): És miért nem fogadja el barátom?

A *mészáros*: Mert én szervezett mészáros vagyok és az osztályharc alapján állok. Nem fogadunk el ajándékot. A *Dugovits ur* is szervezve van?

A *polgár*: Igen, de a XXIII-ik fizetési osztályban.

A *mészáros*: Hát akkor itt van egy forint. Vegyen rajta egy kiló marhahúst és lakjanak jól egyszer. De ne a gazdánál a Pulitzernél, mert az csal. Aztán jövőre megint kijár a forint. Csak jöjjön el újévkor a lakásomra. Pisztráng-utca 32. Segíteni kell a szegény emberen.

A *polgár* (kezet csókol): A jó isten áldja meg mészárossegéd ur. Maga az első becsületes ember, akivel találkozom. Boldog új évet kívánok. Majd eljövök jövőre. Hogyne jönnek el.

(A mészáros eltűnik és belép a pék. A pék egy tejes kenyert és egy koronát hoz a polgárnak, a levélhordó pedig öt koronát nyom a mar-

kába. A lámpagyújtató két skatulya szivart, a kéményseprő három hatost, a *Schwartz* boltos inasa ötért cukrot hoz a szegény ember kislányának. A polgár úgy bög örömeiben, mintha az összes váltói ma járnának le. Az újévi ajándékok nagy halomra gyűlnek a polgár asztalán, aki már arra gondol, hogy megveszi azt a szép téli bundát, amit a *Moskovitznál* látott a kiratban, mikor a polgár *felébred*. Mert amint a nyájas olvasó már bizonyára kitalálta, a fentihez hasonló história csak az álmok világában fordulhat elő.)

Örs.

Rangjától megfosztott katonatiszt.

— Szóváltás egy tarokkpartinál. —

— Bécsi tudósítónktól. —

Arad, december 31.

A legfelsőbb katonai törvényszék egy igen tehetséges fiatal katonának karrierjét törte ketté ma hozott ítéletével. Az ítélet alapjául szolgáló affér már interpelláció tárgya is volt az osztrák képviselőházban és a katonai körök felfogása szerint a tisztikarból kitaszított hadnagy politikai üldözés áldozata.

Két katonatiszt közti beesületbeli ügyről van szó, amelyet az első fórum nem ítélt meg súlyosan, de már a második, a katonai főtörvényszék igen komolyan fogott fel. A tényállás a következő:

Zakievicz Marián 1904-ben mint tiszthelyettes lépett a Krakóban állomásozó 56. gyalogezredbe és 1905-ben hadnaggyá lépett elő. Büntetése nem volt, dorgálásban nem részesült, adósságot nem csinált, bajtársai és előjárói nagyon szerették az ambiciózus szorgalmas hadnagyot. 1909. november 22-én S. és K. hadnagyokkal tarokkot játszott. A játékosokat egy *Werner* nevű hadnagy, aki a játszámánál kibicelt, megjegyzéseivel folyton zavarta. A játék után *Werner* és *Zakievicz* között szóváltás keletkezett, melynek folyamán *Zakievicz* a következő megjegyzést tette:

— Takarodj te szélhámos, neked egyáltalában nincs mit beszélned.

— Te egy lengyel szélhámos vagy, felelte *Werner* hadnagy, amint hogy valamennyi lengyel az.

Eme a nemzetisége ellen intézett sértés miatt *Zakievicz* annál is inkább felzudult, mert egy más alkalommal már *Werner* úgy nyilatkozott, hogy *inkább nőül vesz egy cseh szakácsnőt, mint egy lengyel grófnőt* és ezért így válaszolt *Wernernek*:

— Te egyáltalában nem sérthetsz meg engem, rosszabb vagy mint a legutolsó baka, egyáltalában nem reagálsz semmire és ha az areodba köpünk, azt mondd, hogy esik az eső.

Werner hadnagy ezek után elküldte segédeit *Zakievichez*. A dolgot megtudta egy kapitány, aki az ezredesnek jelentette, aki viszont a beesületbíróshoz utalta az ügyet. Ez azonban áttette a katonai törvényszékhez.

Annak bizonyítására, hogy *Zakievicz* hadnagy viselkedését fölötteseit nem számították be súlyosan, kinevezte őt az ezredes a gépfegyverosztal paranesnokává, ami nemesak képességei, hanem intakt jelleme mellett is bizonyít.

A nyolc tisztből álló katonai törvényszék a hadnagyot csupán *nehány napi szobafogságra ítélte*, enyhítő körülményül fogadva el több orvosszakértő véleményét, amely szerint a hadnagy idegességében szenved már katonai növendék kora óta.

A krakkói hadtestparanesnok azonban nem fogadta el ezt az ítéletet és felterjesztette az ügyet a bécsi katonai főtörvényszékhez, amely nem vette tekintetbe az enyhítő körülményeket,

hanem a hadnagyot bűnösnek mondotta ki a becsületsértés büntetében és elítélte három hónapi börtövre, továbbá tiszti rangjának elvesztésére.

A bécsi legfelsőbb katonai törvényszék ma tartott ülésében ezt az ítéletet jóváhagyta.

Repülőgépen — a jövőbe.

Mivel tudjuk, mily kíváncsi
Közönségünk belelátni
A jövőnd rejtékébe
S mivel *Thébe*
Jósolása szörnyü drága
Nem maradt más semmi hátra:
Gondolánk nagyot, merészet
Csodaszépet
S kiloptuk a kölesöntárból
A *Vells*-féle időgépet.
Rája ültünk
És repültünk
Mind előbbre
A *jövőbe*.

Suhog a gép acél szárnya
Benn járunk már *januárba*.
Házat, utcát hó lep el,
Hideg párás ködlepel
S mig a fagy
Szörnyü nagy
Ugy megnő a *szénnek* ára,
Hogy gépünknek utját álja.

Ez akadályt kikerülve
Nyilsebesen felrepülve
Tovább száll a gépmadár
Nosza itt van *február*
Alig érünk elejére
A lakások magas bére
Hirtelen úgy felszökik
Hogy G. G. *Vells* időgépe
Majd beléje
Ütközik.

Nagyot rántunk a kormányon
És a derék alkotmányon,
Magasabbra szökkenünk,
Márciusba érkezünk
Fellegek közt továbbállva
Nézünk Arad városára:
— Már tűnik a tél
És oszlik a pára,
Ám nagyra növekszik
Marhának az ára,
Egész Arad nyög alatta.
De ez nő mind magasabbra,
Már utunkat állja,
Az időgép szárnya
Kikerülni alig képes,
És máf kétes,
Ilyen uton célhoz ér-e,
Vagy a mélybe
Lezuhan!
Oh de nem, tovább suhan
A kék égen,
A *jövő év*
Közepében
Szédületes magasságban
Azt hisszük, hogy:
Riztonságban,
Ám a látszat az csaló:
Tornyosul a *pótadó*.
S mig a hajunk égnek áll
Neki megy a gépmadár!
Nagyot koppan
S érre nyomban
A *jelenbe* pottyanunk ...

HARC a püspöki hagyaték körül.

— Perek a hercegprimás ellen. —

Távirati tudósítás

1899. december 31.

Rendkívül érdekes és szövevényes ügy került mostanában a budapesti királyi törvényszék elé. *Palásthy Pál* esztergomi címzetes püspök nagy vagyonáért vivnak nehéz küzdelmet egyfelől *Vaszary Kolos* hercegprimás, másfelől pedig az elhalt püspök törvényes örökösei, akiket a perben *Lengyel Zoltán* dr. képvisel. *Palásthy* püspök végrendeletében és egy ajándékozási oklevélben az esztergomi hercegprimás képviseletében a római katolikus egyházat tette meg általános örökösévé, a törvényes rokonoknak pedig egy *krajcárt sem hagyott*,

A rokonság erre perrel támadta meg előbb a végrendeletet, amelyet a bíróság már jogerősen érvénytelenített is, most pedig az ajándékozási oklevél érvénytelenítése iránt indítottak pert a rokonok.

(A per előzményei.)

Palásthy Pál püspök egyike volt a római katolikus egyház leggazdagabb főpapjainak. Egymilliónál is többet kitevő családi vagyona volt, mindenkor bőkezű mecenásként viselkedett az irodalommal és művészetekkel szemben, ő maga is egy terjedelmes és történelmi szempontból nagy értékű munkát írt, amelynek a címe: „*A Palásthy nemzetség története*.” Ebben a munkában levezeti a családfáját és felsorolja az összes élő rokonait. Bizonyára nem sejtette, hogy a mellőzött rokonai valamikor éppen ebből a könyvből fogják levezetni és a bíróságok előtt is érvényesíteni a vele való törvényes rokonságot.

1882. december 8-án, éppen Boldog Asszony szeplőtlen fogantatása napján, *Palásthy Pál* egy rejtélyes zárt borítékot nyújtott át *Simor János* akkori esztergomi érsekprimásnak. A borítékban nagy betűkkel állott: „Halálom után bontandó fel, *Palásthy Pál*.”

A zárt boríték átnyújtásával egyidejűleg a püspök egy klasszikus latinsággal írt levelet intézett a primáshoz, a mely azonban csodálatosképp semmiféle felvilágosítást nem nyújtott a titokzatos boríték tartalmára nézve, ellenben egyszerűen Jézus és Szűz Mária dicséretéből állt.

Simor János hercegprimás úgy a zárt borítékot, mint a latinnyelvű levelet eltette a vasszekrényébe és megfeledkezett róla.

(A megtalált végrendelet.)

Simor 1893-ban halt meg. A hagyatékát és a primási kincstár és levéltár tárgyait nyomban leltározták és pedig *Csernoch János* dr., a mostani csanádi püspök, aki akkor még az egyházmegyei iroda igazgatója volt és azonkívül *Bonez Ferenc* akkori kultuszminiszteri tanácsos. *Csernoch* és *Bonez* leltározás közben megtalálták a rejtélyes borítékot és a borítékot, dacára a rajta levő tilalomnak, mégis felbontották, jöllehet, azt csak az akkor még élő *Palásthy Pál* püspök halála után lett volna szabad felbontani.

A borítékban igen érdekes irás volt. Egy ajándékozási okirat volt benne, amelyben *Palásthy* püspök Budapesten, a Dohány-utca és Klauzál-utca sarkán levő háromemeletes és ma közel félmillió korona értékű bérpalotát az esztergomi hercegprimásnak ajándékozta.

Csernoch és *Bonez* a borítékot nyomban ismét lepecsételték és mintha mi sem történt volna, a még mindig mellette heverő latin-

nyelvű levéllel együtt átadták *Vaszary Kolos* jelenlegi hercegprimásnak, aki azt át is vette. *Palásthy* természetesen nem tudott arról, hogy az ő féltékenyen őrzött titka kiderül.

(A püspök halála.)

Palásthy püspök 1899. szeptember 24-én halt meg. Utána csaknem egy millió korona értékű vagyon maradt. Természetesen az esztergomi egyház nyomban utána nézett, hogy maradt-e végrendelet és csakhamar ki is derült, *Palásthy a halála előtt körülbelül egy évvel készített végrendeletében az egész vagyonát Vaszary Kolos esztergomi érsekre, mint a római katolikus egyház fejére hagyta*. Napvilágra került hamarosan az érseki vasszekrényben őrzött 1882. évi ajándékozási oklevél is. Ez az oklevél pedig azt tartalmazza, hogy *Palásthy a budapesti házáat is az esztergomi egyházra hagyta*.

A bíróság a vagyont át is adta és a hercegprimás át is vette a hagyatéki javakat, amikor azonban fordulat történt. A végrendelet alakszerűségeiről szóló törvény szerint ugyanis a végrendelet, ha több ivből áll, akkor csak úgy érvényes, hogy a végrendeletkező, mint az egyik tanu is, a végrendelet iverit összefűző zsinór egy-egy végét külön-külön lepecsételik.

Kiderült, hogy *Palásthy* nagy vagyonáról intézkedő végrendeletének a zsinórja csak *Palásthy Pál* pecsétjével volt lepecsételve, az előttemező tanuk pecsétjével nem, a törvény szerint tehát a végrendelet érvénytelen volt.

Palásthy Pálnak egyedüli közeli rokona, aki törvény szerint a vagyona igényt tarthatott, özv. *Záborszky Vincéné* volt, az örökösök unokahuga. *Záborszkykné* mindjárt a püspök halála után egy szerény hangu levelet írt az érsekséghez, hogy részesítsék őt egy csekély évjáradékban, *Palásthy* hagyatékának intézősége azonban ezt a kérelmet visszautasította.

(A perveztes hercegprimás.)

Özv. *Záborszky Vincéné* erre megindította a pert *Vaszary Kolos* hercegprimás ellen és a kir. Kuria évekig tartó pereskedés után végre is a végrendeletet érvénytelennek nyilvánította. A vagyonban tehát a törvény szerint örökösödés állott be. E szerint a hatalmas vagyonból egyharmadrész az egyházé maradt ugyan, kétharmadrészt, körülbelül 400.000 koronát azonban *Vaszary Kolos* hercegprimás kénytelen volt az ítélet értelmében a rokonságnak kiadni. Ebből a 400.000 koronából a felét kapta özv. *Záborszky Vincéné*, mint a legközelebbi törvényes örökös, a másik fele fölött pedig most folyik az osztozkodás mindazok között, akik *Palásthy Pállal* szemben valamely rokonsági kapcsolatot tudnak kimutatni.

A végrendelet tehát már megdőlt, a rokonság azonban az ajándékozási okiratot is perrel támadta meg. Ebben az oklevélben, mint említettük, *Palásthy* budapesti házaról, tehát közel félmilliónyi vagyonról vagyonról van szó. A rokonok nagy reménységgel tekintenek ennek az újabb pernek a sorsa elé.

VIDEK.

Választás Szemlakon. E hó 29-én folyt le a képviselőtestületi tagok választása Szemlakon. Nagy előkészületek és lótas-futás előzte meg, mert úgy látszott, hogy a nép szakítani akarván eddigi szokásával és tanult embereket is be akart választani a két községi tanító személyében. Megjegyzendő, hogy a negyven tagból álló testületnek egyetlen választott tagja sincsen, aki magasabb képzettséggel bírna. Az említett szándék t. i. hogy tanult egyén is bekerüljön, nagy harcra készítette a választókat. „Nem kell kaputrokkon” jelszóval indult az ellentábor az urna elé. A józanabb ellőm látva

a tülekedést, távol tartotta magát és nem szavazott. Így a rengeteg szamu szavazó közül alig szavazott le 300. A siker mégis ugyszólván teljes lett. Megválasztották az I. kerületben: id. Vargha Károly isk. tanító, Schäfer József, Schubkegel Henrik, Verisán János és Herceg Stéfán A II. kerületben: Pincés Konrád, Göcz Mihály, Gulyes Tódor, Kosnicza Juon és Endreka György. Póttagok az I. kerületben: Szokodorán Manaila és Marina Nika. A II. kerületben: Kaizer Márton és Hornai Lázár.

VÁROS ES MEGYE.

Amiért nem jár dicséret.

— A polgármester ujévi üdvözlése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A 27. december 31.

Aradváros tanácsa ma délelőtt tartotta ez évben utolsó tanácsulását Varjassy Lajos polgármester elnöklésével, amelyen a tanács valamennyi tagja résztvett. A folyton növekvő munkabalmaz miatt a jövő évben a tanács valószínűleg hetenként már kétszer tart ülést és az új rendszer életbelépte előtt a mai ülésen az előadók az összes elintézésre váró ügyeket feldolgozták, úgy hogy az újvet legtöbbben restancia nélkül kezdhetik meg. Boldog meglepéssel végződött tehát már ezáltal is a hanyatló év a városházán, de nem mulasztotta el a tanács, hogy a hosszú esztendő alatt elvégzett munka felett ne tartson még egy szemlét és az 1911. évben bevégzett nagyjelentőségű alkotásból ne merítse azt a meggyőződést, hogy a törvényhatóság bizalmából elfoglalt helyen megtett mindent, ami lelkiismeretétől, szorgalmától, tudásától kitellett.

A tanácsülés befejeztével Kádas Kálmán főjegyző szólásra emelkedett és meleg szavakkal üdvözölte Varjassy Lajos polgármestert az újév küszöbén. Biztosította őt a tanács ragaszkodásáról és szeretetéről és hangsúlyozta, hogy úgy mint a múltban, a jövőben is hűséges munkatársai akarnak lenni, mert ismerik nemes intencióit, amelyek egy cél felé törnek: minél szebbé, minél gazdagabbá és műveltebbé varázsolni ezt a hatalmas, fejlődésnek indult várost. Köszönetet mondott neki azért az önzetlen fáradozásért, melyet a tisztviselői kar fizetésrendezésénél tanusított. A legteljesebb boldogságot kívánta neki az újév alkalmából.

A polgármester köszönetet mondott a jókívánságokért és azokat a maga részéről is is viszonzta.

— Ha a múlt esztendő munkáján végig tekintünk — úgy mond — és látjuk, hogy ime megnyitottuk mindkét vashidat, a kulturpalota építkezését úgy készítettük elő, hogy az alapok nemsokára letehetőek lesznek, segítettük a gyárak szaporodását, fejlesztettük a város kulturális életét és végül a törvényhatóság nemes gondolkodása és áldozatkészsége lehetővé tette a tisztviselők anyagi helyzetének rendezését, akkor valóban megelégedés ébredhet bennünk.

— Amde nem ismerhetem feladatomban, hogy dicsérettel illessem a tisztviselőket azért mert kötelességeiket teljesítették és a törvényhatóság buzgalmából kijelölt állásaikkal járó feladataiknak eleget tesznek. Ez kötelesség, melyért külön elismerés nem jár és ezt mindenki a maga lelkiismeretével tartozik elintézni. Azt hiszem, hogy méltán elvárhatom, hogy a jövőben az egész tisztikar nyugodt lelkiismerettel mondhatja el, hogy méltó arra a bizalomra, mely a törvényhatóság részéről neki osztályrészül jutott. Ebben a reményben — fejezte be a polgár-

mester beszédet — kívánok a tekintetes tanácsnak és a tisztikar minden egyes tagjának boldogabb új esztendőt.

Az állatkórház telke. Rákóczi József állami állatorvos most másodszer folyamodott a városhoz telkekért állatkórház céljaira. A kérelem most is abban a sorsban részesült, mint első ízben. A tanács ma tartott ülésén elutasította, mert a rendőrség véleménye szerint az élővíz esatorna mellett állatkórház nem épülhet. Attól tart a rendőrség, hogy a kórház szennyvizei megfertőznék a csatornát. A főállatorvos is a telek átengedésének megtagadását javasolta. Rákóczi ötszáz négyszögöl területet akart venni a várostól a csatorna mellett a Jelinek-féle falrakó mögött és tíz koronát ajánlott fel négyszögölenként.

A trónörökös szereti a magyarokat

— A főudvarmester nyilatkozata. —

(Fővárosi tudósítók telefonjelentése.)

Arad, december 31.

Egy fővárosi estilap bécsi tudósítója, mint Budapestről telefonálják nekünk, a miniszterelnöknek a trónörökösnel történt kihallgatására vonatkozólag beszélni akart Ferenc Ferdinánd főherceggel, aki azonban jelenleg konopisti birtokán tartózkodik és így az újságíró csak Rummerskirch Károly főudvarmesterrel beszélhetett.

Az újságíró a beszélgetésről a következőkben számol be:

Ferenc Ferdinánd főherceg jelenleg konopisti birtokán tartózkodik; azért Rummerskirch főudvarmesterhez, a trónörökös intencióinak legalaposabb ismerőjéhez fordultam felvilágosításért a hatalmasan megduzzadt kommuniké ügyében.

A főudvarmester kijelentette, hogy a trónörökös holnap az ujévi udvari ebédre Bécsbe érkezik ugyan, de az ebéd után azonnal visszautazik és így őfensége nem fogadhat senkit. Erre a következőkkel fordultam a trónörökös udvarmesteréhez:

— Mint méltóztatik tudni őfensége kihallgatáson fogadta Khuen-Héderváry grófot és ebből az audienciából valóságos kommuniké háboru keletkezett. A trónörökösnek Magyarország presztizséről tett kijelentését kétféleképpen kolportálják. Vajjon melyik adja vissza hiven a trónörökös kijelentését?

— Ebben a kérdésben egyedül Khuen miniszterelnök adhat autentikus felvilágosítást. A kihallgatáson harmadik személy nem volt jelen.

— Hogy magyarázza ekszeccenciád — kérdeztem — hogy a hivatalosan közölt kommuniké a Távirati Iroda másnap enyhítette. Olyan nézetek vannak forgalomban, hogy a helyesbített kommuniké Kristóffy József intervenciójára és a trónörökös befolyására történt volna.

— Elsősorban is kijelenthetem, hogy Kristóffy több mint két éve nem jelent meg őfensége előtt. Hogy az ő intervenciójára történt volna valami, azt a leghatározottabban kétségbe vonom. Hogy ki hatalmazta fel a Távirati Irodát a második kommuniké kiadására? Erre is azt mondhatom, hogy csak Khuen-Héderváry felelhet a kérdésre. Meggyőződésem, hogy őfensége nem avatkozott a dologba. Így természetesen minden kombináció, a mely

ő Fensége közbenjárására vonatkozik, füres feltevés. Privatim a véleményem, hogy Khuen valószínűleg korrigálni akarta első közlését, így született a második közlés, majd ezt szükségtelennek tartotta és így halt meg a cáfolat.

Ezután más tere terelődött a beszélgetés és a főudvarmester rendkívül érdekes, sőt mivel a trónörökösnek a magyarokhoz való viszonyáról volt szó, valósággal szenzációs kijelentést tett.

— Miután ez az első eset, hogy újságíró fogadok — mondotta a főudvarmester — nem hallgathatom el azon véleményemet, hogy a sajtónak az a része, amely folyton izgat a trónörökös ellen valótlán hírek közlésével, nem jó szolgálatot tesz sem az országnak, sem önmagának, meg a trónörökösnek és a dinasztianak sem. Őfensége nem magyargyűlölő, de kétségtelen, hogy nem szívesen tartózkodik Magyarországon, még pedig azon egyszerű okból, mert az ember nem szívesen tartózkodik ott, ahol nem érzi jól magát. Gyakran tapasztalta, hogy a sajtó, ugyszólván, szándékosan belokutott s ott, ahol bántják az embert, senkise érzi jól magát. Gyakran tapasztaltam, hogy a sajtó ugyszólván szándékosan belekutott s ott, ahol bántják az embert, senki se érzi jól magát. Ez emberi tulajdonság és ettől a királyi vérből származók se mentesek. A sajtó legszebb feladata lehetne, ha azt a sok balhitet, amely épen a sajtó révén ment át a köztudatba elenyésztetnék, megdönténék. Tegyük ezt meg az urak!

— Őfensége idegenkedésének egyik jelét abban is láthatják a magyarok, hogy ha Budapesten át utazik is, nem száll meg a budai várban, hanem a vasuti kupében szokott meghálni. Legutóbb is néhány órai itt tartózkodás után visszautazott. Másrészt általános az a vélemény, hogy a trónörökös ultra klerikális érzelmű, — mondta az újságíró.

— Az tény, — felelte — hogy őfensége eddig nem érezte jól magát Budapesten és talán ezért nem szállt meg a várban. De meg kell jegyezni, hogy az idegenkedését először a magyar közvélemény érezte és így provokálta a trónörökösét is. Ő fensége delegációs szereplése egészen programszerűen folyt le, hiszen az osztrák delegáció tagjai is rögtön elutaztak. Ami a fenség klerikalizmusát illeti, igaz, hogy a trónörökös vallásos, de ennek a politikához semmi köze, ez magánügy. A sajtóra az a szép feladat vár, hogy eloszlassa a trónörököséről támadt hamis véleményt. Higgye el, én mondom, aki sűrűn érintkezem őfenséggel s ismerem gondolkodását, hogy őfensége nemcsak nem ellensége, hanem barátja a magyaroknak. Aminthogy ez nem is lehetne másként. Ha a magyarok éreztetik vele simpatiajukat, érezhetik majd, hogy ez az érzés nem marad viszonzatlanul. És ebben a sajtónak kell előljárnia. A sajtó hangulatának kell megváltoznia és már most meg kell teremteni azt a kordialis viszonyt, amelynek a jövő magyar király és a sajtó között lennie kell!

A főudvarmester ez utóbbi kijelentésénél egész lelkesülten beszélt és szinte kipirult az arca. Majd megköszöntem a szives fogadtatást mire ő kezét nyújtott és az ajtóig kikísért.

GYÁSZROVAT.

Temetés. Ma délután két órakor helyezték örök nyugalomra Müller Gyula törvényhatósági bizottsági tagot. A gyászszertartáson, amely a József főherceg-ut 11. számú házban ment végbe, nagy, előkelő közönség jelent meg. A gyászszertartást Frint Lajos lutheránus lelkész végezte s hosszabb beszédben méltatta az elhunyt egyéni tulajdonságait. Müller Gyulát a felső temetőben helyezték örök nyugalomra.

Mit rejteget az új esztendő?

— A politika hírei. —

Távirati tudósítás.

Arad, december 31.

Arról, hogy a politikának mit rejteget az új esztendő: eddig kevés pozitívumot közölhettünk. Azok a hírek, amelyek alább következnek, csak jóslásoknak nevezhetők. Az egyetlen pozitívum, hogy január harmadikán összeül a parlament és tárgyalni kezdi a szerb kereskedelmi szerződést. Hogy simán folynak-e majd a parlamenti tanácskozások — ki tudná azt megmondani.

A politika hírei itt következnek:

(Az első ülés.)

Évtizedek óta nem volt a honatyáknak olyan rövid karácsonyi vakációjuk, mint ez idén. December 23-ikán napolta el magát a t. Ház január harmadikáig s így mindössze tizenegynapos volt a szünet. Az első ülés január 3-ikán lesz az új esztendőben. Nem formális, de rendes ülés. Napirendjére a szerb kereskedelmi szerződés van kitűzve s minthogy a javaslat első tárgyalásakor már lebeszéltek csaknem az összes szónokok, — remélhetőleg kedden végez a Ház az egész javaslattal. Azután következik a bankszabadalom meghosszabbításáról s az ezzel kapcsolatos kérdések rendezéséről szóló törvényjavaslat.

(Nincs kész a véderőreform.)

Bécsből jelentik: Egy karácsonyi interjúban kijelentette *Khuen-Héderváry* Károly gróf miniszterelnök, hogy a véderőtörvény reformját már tavasszal a képviselőház elé szándékozik terjeszteni. Jó forrásból most arról értesülünk, hogy a miniszterelnök aligha viheti keresztül ezt a szándékát. A reform ugyanis még egyáltalában nincsen kész és eltekintve attól, hogy egy-két fontosabb kérdésben sincs még végleges döntés, több kisebb ügy vár még elintézésre a kormányok között. A helyzet ma az, hogy a véderőjavaslat csak ősszel kerülhet a parlamentek elé.

(A delegáció határozatainak jóváhagyása.)

A hivatalos lap mai száma közli a királyi kéziratot, mely a delegációk határozatait jóváhagyja. E szerint a kormány fel van hatalmazva 1911. március 31-ikéig a közösgyi rendes kiadásokat az 1910. évi költségvetésnek megfelelően kiutalni. Ez a határozat azonban nem prejudikál az 1911-ik évi költségvetés megállapításának sem egészben, sem pedig az egyes címek és tételekre nézve. Ezeket tartalmazza a magyar delegáció határozata.

A jóváhagyó királyi kézirat így hangzik: A magyar országgyűlés és a birodalmi tanács részéről a közös ügyek tárgyalására kiküldött és általunk 1910. évi december hó 28-ára Budapestre egybehívott bizottságoknak az 1911. év három első hónapjában felmerülő közös költségek megállapítása tárgyában hozott fentebbi határozatát közös miniszteriumunk előterjesztésére az 1867. évi XVII. törvények értelmében ezennel jóváhagyjuk és megerősítjük. Kelt Bécsben, 1910. évi december 30-án. Ferenc József s. k. Burián s. k. Aehrenthal s. k. Schönauich s. k.

(Új szerb párt Magyarországon.)

Bécsből táviratozzák: Érdekes pártalakulásról ad hirt a *Vaterland* ma reggeli száma. Magyarországon — írja a lap — legközelebb új szerb párt fog alakulni. A pártalakítási akciót *Dungyverszki Lázó*, a bácskai milliomas és *Bogdánovics Lucian* görög-keleti szerb metropolita vezetik és céljuk az, hogy egy mérsékelt és monarchikus érzelmű szerb pártot

alakítsanak. Az új párt lapot is fog kiadni Budapestben, amelynek szerkesztője *Popovics V. István*, a Tökölánium igazgatója, országgyűlési képviselő lesz.

MULATSÁGOK.

Élő plakátok és egyebek.

(A kereskedők Szilveszter-estje.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 31.

Ötletes, mindenben kedves hangulatu mulatság volt az *Aradi Kereskedők Köre* ez évi Szilveszter-estje. A Központi szálló nagyterme megtelt a szép, nagyszámu közönséggel, amely egyforma élvezetet talált a műsorban és az azt felváltó, az újévbe nyúló tánc alatt.

A műsort *Pártos Szilárd*nak, az aradi közönség előtt ismerős dévai hirlapírónak felolvasása nyitotta meg. Eleven humorral, csengő rimekben vetett visszapillantás az esztendő történeteire. A felolvasás bő helyi vonatkozásai nagy derűtséget és tetszést arattak. *Eiser Dóra* ezután sok temperamentummal és bájjal mondta el a *Férjhez mennék* című magánjelenetet, a közönség a tehetséges műkedvelőt zajosan tapsolta. Majd egy férfi-előadók következett a dobogóra: *Polgár László*, aki előbb egy komoly, majd egy vig számot adott elő. Mindakettőn meglátszott, hogy a szavalóban művész-vér duzog: az apjának, *Polgár Sándornak*, az Aradi Nemzeti Színház tagjának tehetsége, amely a fiú műkedvelésében nagy hatással érvényesült. *Füredi Vilma*, a tehetséges fiatal művésznő, aki nemrég az aradi színpadon is föllépett, három könnyebb dalt énekelt *Tilger Arpád* színházi karmester zongora-kíséréte mellett, azoknak, a kik a művésznőt a színpadon látták, öröme esett, hogy tehetségét egy új, nem kevésbé értékes oldalról ismerhették.

A mulatság klou-ja következett ezután: az *Eleven plakátok*. Tarka, érdekes élő képek mutatják be a közönségnek a falragaszok jó ismerőseit és kabinet-alakjait, kitiűnó maszkban és megfelelő környezetben. *Schönberger Zoltán* az aradi *Buchsbaum* és tsa cég cipőnek reklam-alakját, *Balla Hajnal* és *Vass József* a *Littkepezső* plakát duettjét, *Künstler Ernő* a *Palma-kaucuk-sarok* mosolygó emberét, egy feketébe vont gyerek az *Animo-sec* szerezcsenjét mutatják be. Majd egy török szőnyegbazar jelent meg a színpadon: *Raskó Ilus*, *Szántó Hedvig*, *Glück Andor* és *Hacker Adolf* állottak reklámmot ebben *Domán Sándor* aradi áruházának: *Lichtig Oszkár* a *Bika-sör* ősz királyát, *Török Sári* a *Törley-pezső* tündérét ábrázolták s végül *Hacker Giza* és *Lebovits Aladár* a *Földes Margit-érem* egy páros plakátját jelenetették. Az élőképekhez *Polgár László* mondott ötletes conférence-t, *Eiser Ernő* pedig azokat zongorán kísérte. A sikerült, pompás élőképsorozat valósággyal elragadta a közönséget és befejezésül kihívták az eleven plakát szereplőit. Ezután tánc következett reggelig. A sikerült estélyért elismerés illeti *Kulcsár Lajost*, az *Eleven plakát* rendezőjét, *Eiser Ernőt*, *Fleischmann Jenőt* a vigalmi bizottság elnökét és *Lebovics Bélát*, a bizottság jegyzőjét.

A meglelt hölgyek névsorát a rendezőség így állította össze:

Asszonyok: Weisz Jenőné, Frank Leóné, Kaufmann Sándorné, özv. Robicsék Simonné, Meer Árminné, Hacker Márkné (Csermő), Ruzs Sándorné, Hoffmann Sándorné, Berán Béláné, Grünberger Jenőné, Keppich Zsigmondné, Risz Vilmosné, Deutsch Józsefné, Schlesinger Béláné, özv. Hacker Adolfné, Reich Dezsőné, Czizler Ignácné, Herczeg Mártonné, Eiser Edéné, Scheibel Vilmosné, Dávid Vilmosné és Szerén, özv. Reisner Edéné, Fried Markusné, Klein Bernátné, Sámuel Arnoldné, Erdős Ignácné, Kun Józsefné, Hammer Vilmosné, Schwarcz Mórné, Bellák Mórné, Haas Sándorné, Steiner Adolfné, Hacker Mórné, Steinberger Ignácné, Bornstein Mártonné, Neubauer Oszkárné, Preisch N.-né, Eiser Sándorné, Inczédi Ákosné, Róna Jenőné, Kaszab Gézőné, Kohn Józsefné, Halpert Henrikné, Engel Gyuláné, Klein N.-né, György Ilésné, Kron Lipótné, Stein Sándorné.

Leányok: Vajda Elza (Budapest), Stroll Rózsaika (Temesvár), Kaufmann Jolán, Heller Józsa,

Kertész Katica, Hacker Erzsé, Ruzs Erzsike, Hacker nővérek, Vald Fanny, Schönberger nővérek, Schlesinger Mariska, Gantner Boriska, Kloffer Rezső, Heller nővérek, Weisz Ida, Török Sári, Balla Hajnalka, Raskó Ilus, Szántó Hédi, Grünbaum Helén és Szerén, Reisner nővérek, Lázár Piroška, Füredi Vilma, Schwarcz Juliska, Fülöp Jolán, Folkmann Ilonka, Wald Fanni, Steinberger Erzsé, Klein Mariska (Pécska), Bornstein Sarolta, Eiser Dóra, Neubauer Cecília, Preisch Jancsi, Inczédi Berta, Reichenberg Erzsé, György Boriska, Sif Irénke, Kron Méri, Kron Jolán, Kautmann Jolán, Stein Juliska, Stern nővérek.

(=) A *Székely-Otthon* sikerült tánemulatságot rendezett ma este saját helyiségében, a Széchenyi-vendéglőben. A mulatság, amelyen a társaság tagjai igen nagy számban jelentek meg, a legjobb hangulatban folyt le, a tánc világos virradtig tartott. A táncestélyen megjelent hölgyek névsorát a következőképpen állította össze a rendezőség:

Konez Gyuláné, Csipke Ferencné, Molnár Sándorné, Pálffy Domokosné, Jánossy Jánosné, Bíró Tamásné, özv. Vlacsil Károlyné, özv. Kiss Gyuláné, Mészárik Józsefné, Babesch Viktorné, Vidéky Gézőné, Sorsch Emmi, Molnár Ilonka, Jánossy Margit, Bíró Irénke, Vajda Irénke, Vlacsil Hajnalka, Kiss Margit, Papp Juliska, Csik Dezsőné.

(=) Az aradi vaggongyári dalkör Szilveszter estélyén a városligeti vendéglő összes helyiségeiben hangversennyel egybekötött tánemulatságot rendezett. A mulatság este kilenc órakor vette kezdetét; a táncot hangverseny előzte meg, amelynek műsora a következő volt:

Zoltai M. Szabadságdal. Énekelt a vaggongyári dalkör. Kuplák. Énekelt Mayer Antal, zongorán kísérte Kovács Gyula Kissoday G. Tréfás népdalegyveleg. Énekelt a dalkör. Hubert S. Az antialkoholisták alakuló közgyűlése. Magánjelenet. Előadta a szerző. Angyal A. dr. Amerre én járok... (Népdalegyveleg.) Énekelt a dalkör. Vonósnyeges. Előadták: Zoltai M. karnagy (I. hegedű), Drágits Ferencz (II. hegedű), Dávid Sándor (mélyhegedű) és Kárpáti Károly (Csello). Ezután egy szindarabot adtak elő, Bivaly Muki házassodik címmel. A szereplő személyek Hubert Sándor, Jung Olga, Kosek István, Szabó Etelka, Kelly László voltak. Kuruc dalok. Ének kettős. Előadták Kosek István és Tamásovits Ferenc, zongorán kísérte Zoltai M. karnagy. Lányi E, Uj kuruc nóták. Énekelt a dalkör. Kuplák. Énekelt Mayer Antal, zongorán kísérte Kovács Gy. a) Szántó F. Dikhely, kukhely! b) Lengyel Miska. Durbinta ségor... Énekelt Kaun János. Hetényi Heidelberg A. A zsidó tüzlő. Előadta Hubert Sándor, zongorán kísérte Zoltai M. Kossovits I. Kinai influenza szerénád. Előadta a vaggongyári dalkör 8 tagja. Kuplák. Énekelt Mayer Antal, zongorán kísérte Kovács Gy. Drabek Lajos konferált.

A nagy számban megjelent közönség a szereplők mindegyikét zajos ünneplésben részesítette. A hangverseny után megkezdődött a tánc, amely reggelig tartott.

(=) Meghívó. Az aradi könyvnyomdászok szakegyesülete 1911. évi január hó 1-én, a Fehér kereszt szálloda tancetermében, részben a „szanatórium” javára hangversennyel egybekötött táncestélyt rendez a következő műsorral: a) Jelige. b) Himnusz az éjhez. Beethoven-től. Énekli a Gutenberg dalkör Kovács Gyula karnagy vezetésével. Kuplák. Énekli Mayer Antal, zongorán kíséri Kovács Gyula. Magánszám. Tartja: Váradi Alfréd, zongorán kíséri: Karpelész Malvinka kisasszony. a) Helyettem kis virág... Faustból; b) Titos a csók. Ária: Vincze Zsigmondtól. Énekli Sárka Ilona, zongorán kíséri Kovács Gyula. Nászut Hardangerben. Kjeralf Halfdantól. Énekli a Gutenberg dalkör. Kuplák. Énekli Mayer Antal, zongorán kíséri Kovács Gyula. a) Mendelssohn: Adagio a „Skót symphoniából.” b) Mendelssohn: Nocturne. Előadják: zongorán Kovács Ilonka, hegedűn Szántó Manó, harmóniumon Kovács Gyula. Kuplák. Énekli Mayer Antal, zongorán kíséri Kovács Gyula. Dalok. Énekli Huszár Károly, a Nemzeti Színház tagja. Zongorán kíséri Kovács Gyula. a)

Lili-hering. Hervétől. b) A muzsikusz lány: Jarnó Györgytől. Éneki Sárka Ilona, zongorán kísérő Kovács Gyula. Dalok. Éneki Huszár Károly, a Nemzeti Színház tagja. Zongorán kísérő Kovács Gyula. Ernáni. Verdítől. Éneki a Guttenberg dalkör.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután mérsékelt helyekkel: Karin Anna, dráma. Este rendez. helyekkel: Cigányszerelem. operett. C) bérlet.
Hétfő: Cigányszerelem, operett. C) bérlet.
Kedd: Cigányszerelem, operett. A) bérlet.
Szerda: Cigányszerelem, operett. B) bérlet.
Csütörtök: Cigányszerelem, operett. C) bérlet.
Péntek: Délután: Rozmaring néni. vígjáték.
Este: Cigányszerelem, operett. A) bérlet.
Szombat: A király, vígjáték. Várnay Jenő jubileuma. B) bérlet.
Vasárnap: Délután: Aranyember. színmű.
Este: Cigányszerelem, operett. Bérletszünet.

Krecsányiné igazgat.

— „Nyugalom” — pihenés nélkül. —

*

A szezon elején méltó ünnepeltetésben részesítették Temesvárott Krecsányi-Kiss Veron művésznőt, aki harminc évig a magyar színház művészet egyik dísz és ünneplött tagja volt. A nyugalomba vonult művésznő érdemeit mi is méltattuk akkor. Most, hogy Krecsányiné-Kiss Veron élvezheti megérdemelt nyugalomát megírja: hogyan érzi magát — nyugdíjba vonulása után.

Ime Krecsányiné, a mindig szeretreméltó, kedves direktorné érdekes nyilatkozata:

— Huszonnyolc év előtt férjem négy évadon keresztül a debreceni színház igazgatója volt. Az ezen idő alatt nálunk vendégszereplő művészgárda között egy alkalommal színésztünk egyik kitűnő, halhatatlan művésznője is játszott négy egymásutáni estén. Az ottani hírlapok egyik akkori kritikusának előadás alatt fölment férjemhez a színpadra s őt félrevonva, bizalmas hangon figyelmeztette:

— Igazgató ur, az istenért, miért vendégszerepeltet ilyen meglelt kora művésznőket, mint a mai? A közönség ezt már nem látja szívesen. Csupán kegyeletről jönnek.

Az a meglelt kora művésznő, akit a kritikus szerint a közönség már akkor nem látott szívesen és csak kegyeletről nézett, ma is ünneplött művésznője a főváros legelőkelőbb színházának. A debreceni kritikusnak nyilatkozata utóbbi években sokat motoszkált a fejében. Az a „meglelt kora” művésznő akkor harminckét esztendő volt. Igaz, hogy színésze egyenlő volt korával, mert a színészetnél ugyyszólván a színpadon született.

— Ha egy nagy művésznő harmadik esztendő korában nálunk „meglelt kora,” mit gondolkodnak felőlem, miféle megjegyzéseket tesznek én rám, aki már harminchat esztendőt töltöttem a deszkákon?

Bármilyen vonzó és hódító volt is ellőttem a színpad, mégis elhatároztam, hogy félrevonulok, nyugdíjba megyek. Elhatározásomat nagyban előmozdította az, hogy utóbbi években a színház igazgatója teendője, hivatása majdnem teljesen háttérbe szorította a színésznőt. Mert ne tessék ám gondolni, hogy én a színésztől visszavonultam. Korántsem. Epp úgy, mint ez előtt, most is működöm a színészet javára. Osztozom férjemmel a színház igazgatás sokoldalú bokros teendőiben. Mondhatom, így is elég jut ki a jóból mindkettőnknek.

* A Kölcsey-egyesület január 9-iki felolvasása érdekes művészeti esemény lesz Aradon. Juhász Ferenc a kuruckor költészetét és zenéjét fogja ismertetni felolvasás keretében. A zenéi illusztrálást: Buja Sándor jószágig. titkár, Glück Ilonka, Huszár Károly az aradi Nemzeti Színház népszerű tenoristája, Kárpáti Károly, Kertay Ernő, Menczer Irén, Székely Károly és Zoltai Mátyás tanár fogják végezni. Azonkívül karének számokkal fog szerepelni Zoltai tanár dirigálásával az állami tanítóképző növendékeiből alakított férfikar is.

* Képvásárlások. Az Aradi Képző- és Iparművészeti társulat karácsonyi képképzéséről egyre fokozódó érdeklődéssel viseltetik a közönség. Állandóan nagy látogató közönség sétál a képek előtt, melyek közül már eddig is igen soknak akadt vevője. Ma Kohányi Róbert megvásárolta Barkó Ernő Holdas tuj és báró Splényi Erneszta Virágos udvar című képét. Igen sok vételi ajánlat vár elintézésre.

* Arad női társadalmát mutatja be írásban és képen néhány hét múlva a Budapesten megjelenő „A szépség” című női szemle. 1911. január elsőjén indul meg a nagy érdeklődéssel várt irodalmi, művészeti, háztartási és divatlap, melynek rövid programját ebben foglalhatjuk össze: Mindennel foglalkozni, ami a nőket érdekli. Kitűnő munkatársak fogják e hézagot pótló folyóiratot írni. A külföldi női társadalmát szintén bemutatja olvasóközönségének. „A Szépség” január 29-én harmadik számában kezdi bemutatni a magyar hölgyvilágot. Érdekes rovata lesz „A Szépség”-nek ez az arcképsorozata, melyben Magyarország fővárosának és vidéki városainak összes szereplő hölgyeit, a társadalmi élet szerepvivőit, az elismert szépségeket s a jótékony mozgalmak terén munkálkodókat fogja bemutatni. A külön műmellékleten bemutatott arcképsorozatot könyv alakban is kiadja „A szépség”. A január 29-én megjelenő harmadik szám már Arad női társadalmát mutatja be arcképekben. A rendkívül érdekes és változatos tartalmú női szemlének előfizetési ára feltűnően esekély, egy évre 6 korona, félévre 3 korona.

* A primadonna kalandja. Heves tüntetést rendeztek minap a győriek színházuk primadonnájára: Szentgyörgyi Lenke ellen. A tüntetésre az adott okot, hogy a primadonna nem volt hajlandó megismételni egyik táncát, amelyet a publikum viharosan megtapsolt. Egy délutáni előadás alkalmával történt ez az incidens. és a publikum szörnyen megütközött rajta, mert a „délutáni közönség” lenézését olvasta ki a művésznő makacsságából. Holott — vélte a közönség — a mérsékelt árú előadásokon a színész és színésznő éppen úgy tartozik ujrán, akár csak a gazdagabb esti előadás publikumának kívánságára. A tüntetés az utcán folytatódott és olyan elkeseredett volt, hogy a rendőrségnek kellett közbelépnie.

* Flotta látogatás. A nemzetek közötti jó viszonyt udvariassági látogatásokkal szokták demonstrálni. Hol az uralkodók kelnek utra, hogy személyes érintkezésben beszéljék meg a népek sorsát érdeklő kérdéseket, hol az államok külügyminiszterei találkoznak egymással és fogadkoznak szent békességet, harmadsorban egész hajórajukat küldenek egymáshoz vizitbe a hatalmak és ágyudörgés mellett pecsételik meg a kölcsönös jó barátságot. Egy ilyen flotta látogatást mutat be az Uránia-színház nagyszerű újévi műsorán. A hatalmas német flotta legszebb páncélosai vizitálnak Dánia fővárosában, Krisztianában. Maga a flotta megérkezése és fogadtatása megkapó szép látvány, emellett a dán fővárost is alkalmunk van nagyszerű mozgófényképben megismerni. A hatalmas látványosság pompásan illeszkedik az ünnepi program keretébe.

* El a színpadrol. Temesvárról írják: Andor Mária, a szintársulat jeles hősnője — menaszszony. A hír nem új, mert Andor már régóta titokban jegyben járt egy fővárosi vasuti tisztviselővel. Most azonban komolyan kijelentette Andor Mária, hogy a nyáron férjhez megy és megváltik Kreesányi társulatától.

* Szalay Aranka jóhírnévnek örvendő zongora és ének-tanárnő f. év. január hó 15-én este 8 órakor tartja növendékhangversenyét a Fehér Kereszt nagytermében. A hangverseny fényes sikerének előmozdítására több aradi a zenei élet terén elismert nevű urak közreműködnek; a növendékek tudásának és esodálatra méltó haladásának ismét újabb megnyilatkozását varázsolja elénk a művésznő. A hangversenyt vacsora és reggelig tartó tánc fejezi be.

* A Cigányszerelem egész héten. Lehar operettjének nagy sikere arra indította a színház igazgatót, hogy a Cigányszerelem egész jövő héten előadásra tűzze ki. A pénteki bemutató a legzelesebb körben felkeltette a közönség figyelmét, a színházi pénztárt nap-nap után valóssággal megostromolják jegyekért. Az operett újév estéjén még bérletszünetben kerül színre, hétfőtől kezdve azonban bérlet folyamban megy. Az összes előadások a bemutató szereposztásában kerülnek színre.

* A testőr. Amíg a műsrot Lehar operettje uralja, addig a vígjáték személyzet Molnár Ferenc nagy sikert aratott Testőr-jére készül. Ez lesz a színház legközelebbi újdonsága, amelyből már serényen folynak a próbák.

* Várnay Jenő jubileuma. Szombaton ünnepli ünnepi színészkedésének tizenötödik évfordulóját Várnay Jenő, az aradi szintársulat közkedvelt tagja. A király című francia bohózatban játsza Bourdier képviselő szerepét. A jubileum iránt nagy érdeklődés mutatkozik.

* Culp-hangverseny Aradon. Január elején Culp Julia világhírű énekesnő Aradon hangversenyt rendez. Jegyek Weisz Leó könyvkereskedésében kaphatók.

* A nyilatkozó primadonna. Déry Rózsi a kaposvár—pozsonyi szintársulat szubrettje körül Pozsonyban egy kis vihar játszódtott le. Egy névtelen kritikus, az egy a népből, nem volt elragadtatva Déry Rózsi játékától, amelyet a művésznő, mint Balkán hercegnője produkált. Az elégedetlen színházlátogató többet várt egy hercegnőtől és szigorú, de anonym levelet írt a társulat titkáriának. Sok színház látogató nevében panaszt emelt Déry Rózsi ellen a művésznő. A primadonna Pozsonyban nagy sikereket arat és a közönség lelkesedik a művészetéért, csak a névtelen levélíró a kivétel, akit Déry Rózsi nem tud maga iránt bámulatra ragadni. Ki lehet a névtelen levélíró? Ez a kérdés izgatja most a pozsonyiakat. A legkiváncsiabb természetesen Déry Rózsi, aki ezt a nyilatkozatot tette közé az egyik pozsonyi lapban: 1. Kérem azt az egyént, ki dr. Patek Béla színházi titkár urhoz címzett levelében névtelenül vádol és becsmérel, hogy nevezze meg magát! — Legyen még benne legalább utólagosan az a minimális tisztességérzet és férfias bátorság, hogy ezt megtegye és kérem indokolja súlyos vádjait. Nem kell félnie, — mint nő, ugy sem hívhatom ki párbajra. 2. Ha van benne némi erkölcsi érzék, kötelessége jelentkezni, — már csak azért is, — hogy joga van és hivatva van „sok színházlátogató” nevében írni. 3. Ha az illető oly undorítóan gyáva lesz és annyira javíthatatlan, hogy nem jelentkezik önként, — ez esetben vegye tudomásul, hogy hitvány gazembernek tartom és mint ilyent adom át a közmegevetésnek. 4. Még csak annyit, hogy ha az illető levelét az összes íráshibákkal közölném, akkor senki sem kételkednék, hogy az az ember nem lehet hivatott és én színésznői mulattamról itélet mondani és jövőmre vonatkozólag jóslatokba bocsátkozni.

* Újévi előadások az Apolló-színházban. Az újévi előadást vigággal fogadják az emberek. Legalább az esztendő első napjától akarják távol tartani a borús gondolatokat, melyekből bőven kijut mindenkinek az egész éven keresztül. Ezeknek a felfogásoknak hódolt az Apolló-

színház igazgatósága is, mely az ujévi előadások műsorát teljesen humoros számokból állította össze. Minden előadások műsorán nyolc kacagtató bohózat szerepel, az egyik mulattatóbb, mint a másik. Különösen említésreméltó a Pali mindent tud és a Mintagyerek című kép, melyeknek groteszk alakjai esetén mozdulataikkal könnyekig nevetetik a nézőt. Hasonló a többi szám is s az új esztendő első napján szórakozni vágyóknak figyelmébe ajánlják az Apolló-színházat. Az ünnepi előadások már kora délután megkezdődnek s esti tíz óráig tartanak. Itt említjük meg, hogy holnap, vasárnap délelőtt 11 órakor az Apolló-színház tudományos munkáselőadást tart, mely alkalommal Stein Fülöp dr. mély gondolatokkal megkonstruált darabja Az alkohol kerül bemutatásra. Az Apolló-színház hétfőn teljesen új műsort mutat be. 4458

* A Nyugat karácsonyi újdonságai. A „Nyugat” négy, rendkívül értékes kötetet adott ki a karácsonyi könyvpiacra. Ady Endre legjobb verseit gyűjtötte össze a most megjelent „A minden titkok verseiből” című kötetben s a versek a nagy költő diadalmos pályafutásának újabb, diadalmos állomásait jelentik. Heltai Jenő két könyvvel szerepel. Az egyik verseskötet, amelyben művészi egyszerűséggel, igaz költői lélek emberi fájdalmakat, örömeiket megrögzítő költőiménei vannak. A kiváló magyar író e verses kötetét minden bizonytalanságtalan új hívet szeres az édes szavú magyar poétának Heltai Jenő kötetének „Kis mesés könyv” a címe. Kevés olyan magyar könyv volt még, mely annyi joggal várható volna a lehető legszélesebb körű elterjedésre, mint ez a munka. Heltai rendkívül népszerűségét jórészt e kötetbe foglalt meséivel érte el, e meséivel, amelyeknél vidámabb, ötletesebb, izlésebben szellemesebb írás még nem került Magyarországon nyilvánosság elé. Szomorú Dezso kötetének címe: „Ünnep a Dühöngőn és egyéb szerelmek”. A szubtilis lelkű, halk finomságokat szeretve kereső író e kötetét ékes mindazokkal az erényekkel, amelyek annyira becsültté tették Szomorú nevét. Gyönyörű novellákat gyűjtött e kötetben. A Nyugat ez újdonságainak ára kötetenként 3 korona, Heltai Jenő verseskötete pedig 3 koronára 50 fillér. Az egyes könyvek címlapját Falus Elek rajzolta igen izléselesen. A könyvek kaphatók minden könyvkereskedésben és megrögző hetők a Nyugat kiadóhivatalában. (Budapest, V., Mérleg-utca 9)

TÖRVENYKEZÉS

§ Alhírek a szegedi táblai elnökségről. A szabadkai lapok azt a hírt közölték, hogy Kray István, a szegedi tábla elnökét saját kérelmére a kassai táblához helyezik át a nyugalomba vonult Berezely Jenő táblai elnök helyére. A szegedi tábla új elnökéül pedig ezuttal Gözdu Elek temesvári főügyészt emlegették. Ezekkel a hírekkel szemben Kray István a következőket jelentette ki:

— A híresztelésekből *semmi sem igaz*. Ha tiszter megírják, hogy engem áthelyeznek, mind a tiszter megcáfolhatják. Igazán nem tudom, hogy ki piszkál engemet. Tudtommal egyetlen haragosom sincs ...

§ A makói cigányok bojkottja. Makón évtizedek óta, sőt azelőtt is, amióta a világ fennáll, az volt a szokás, hogy ha a vendéglős bálát rendezett, a cigányok szedték a belépti díjat a táncoló legényektől. Ezt a rendet az 1907. évben Érdeky József korcsmáros, ki maga diplomás táncmester, megváltoztatta: ő szerződött a cigányokat 30—40 koronáért, a belépődíjakat azonban a vendéglős vágta zsebre. Sehogy sem tetszett ez az új rend a makói cigányoknak és bojkott alá vették az Érdeky féle vendéglőt. Egy hajnali gyűlésen kimondták, hogy többet egy makói cigány sem muzsikál az Érdeky-féle korcsmában. Ezt a határozatukat lapokban, körlevelek útján is közzétették. Érdeky azonban nem az az ember, aki a maga árnyékától megijed, az október 14-iki bálra szerbszentmiklósról cigánybandát szerződöttetett és a Biász György hététagú bandája játszott a bálon. Amint ezt megtudták a makói cigányok, boszut forraltak s hajnalutján, mikor a Biász-féle banda koosin bába igyekezett, az újavásártér közelében, a Baranyai-féle

korcsma előtt megtámadták a cigányokat, lefordították a kocsi, összetörték a nagybőgőt, lövöldöztek, elverték a muzsikásokat. A múlt év január havában már tárgyalta a szegedi királyi törvényszék a magánosok elleni erőszak, testi sértés büntette miatt vádolt Lakatos Kupi József és 12 társa bűnygyét, marasztaló ítéletet is hozott, de a királyi tábla megsemmisítette az eljárást, mert a védőt elutasította a törvényszék a bizonyítás kiegészítése iránti indítványával. Időközben pedig életbe lépett a büntető novella is és a 13 cigány vádlott közül kettő fiatalkoru volt. Így került ma az ügy újra tárgyalás alá. A törvényszék megállapította a 13 cigány bűnösségét. Lakatos Kupi József és Lakatos Csutor Istvánt fejenként 2 hónapi fogházra és 20 korona pénzbüntetésre, Kolompár Mihály, ifj. Kakuzsi Fátyol József, Barta Istvánt 1 hónapi fogházra és 10 korona pénzbüntetésre, Barta Béla, Fátyol György, Sarkady József, Kmetykó Albert, Lakatos Mihályt fejenként 14 napi fogházra, míg a két fiatalkoru cigányt dorgulásra ítélte. Ugy a kir. ügyész, valamint a vádlottak felebbezték.

Hogy dolgozik a pesti detektív.

(Fővárosi levél.)

Budapest december 31.

Az utóbbi hetek valóban nagy és jelentős sikerekkel gazdagították a főváros rendőrségének érdemsorozatát. Nagy bűnesetek tetteseit egy-kettőre kinyomozták, kézrekerítették és úgy a hazai, mint a külföldi sajtó elismeréssel emlekezett meg Boda főkapitány derék hadseregéről.

Pedig ha tudná, a közönség, hogy mindössze másfélszáz detektívje van a fővárosnak és ebből is ha harminc vagy negyven ember végez direkt nyomozó munkát.

Lássuk mint lesz és hogy dolgozik a fővárosi detektív?

Rendes iskolájuk, mint más metropolisban, nincs még a pesti detektíveknek. Próbaszolgálatra veszik föl s beosztják őket a tapasztalt, öregebb detektívek, a csoportvezetők mellé. Csak legújabbban válogatják meg gondosabban az ujoncanyagot; Boda főkapitány már érettségi bizonyítványt követel a jelentkezőktől. A gyakornok most végigmegy minden csoporton s ha a prakszisban bizonyítja, hogy tehetsége van a nyomozó-szolgálatra, akkor állandósítják.

Csak általánosságban határozzuk meg, hogy milyen szerepe van a detektív-testületnek abban a sokszor elkeseredett harcban, amely a közbiztonság ellenségeivel szemben folyik. A nagyközönségnek erről is roppant téves nézetei vannak. Leginkább onnan ismeri a detektívet, hogy ellopják valamijét, — például az óráját — mire följelentést tesz, kiküldik a detektívet; de az órát rendszerint nem kapja vissza, aztán pedig szidja a rendőrséget, mint a bokrot.

A viszonyok ismerői természetesen tartják, hogy a rendőrségnek szüksége van a bűn világában otthonos alakokra, hadácsokra, bizalmas besugókra, akik állandóan informálják az eseményekről, a megtörtént és készül bűntettekről. Minden jó detektívnek van ilyen összeköttetése, amelyet szükség esetén ügyesen gyümölcsöztet.

A nyomozást rendszerint a következőképp végzik: Történik — mondjuk — valami nagy betörés. A detektív kisiet a helyszínre, ahol mindent alaposan megvizsgál. Sokszor következtet már az elkövetés módjából, mert csaknem minden professzionátus betörőnek megvan a maga külön zsánere, bizonyos rendszerrel dolgozik, amitől soha el nem tér.

A tapasztalt detektív, ha sejti a tettes kilé-

tét, nyomban meggyőződést szerez arról, hogy szabadlábban van-e a betörő, vagy a társa, akivel együtt szokott működni. Áruló lehet a holmi is. Mert a detektív bejárja a zálogházakat, esetleg ékszerboltokat, pénzüintézeteket, végül a notórius orgazdáknál szaglász.

A nyomozás mindig két irányba indul. Először azt kell megállapítani, hogy professzionátus betörő, vagy másfél gonosztevő-e a tettes? Mert ha például ujonc, akkor nehezebben megy a nyomozás. Tavaly kilenc betörés történt egymásután a fővárosban — három négy napon belül. Álkules segítségével behatoltak a boltokba s kifurták a pénzszekrényeket. A detektívek jó ideig tehetetlenül állottak. Nagysokára derült ki, hogy a betörők ujoncok voltak ezen a téren és ezért nem tudtak a rendszerükből következtetni. Végre is véletlenül, egy lopott tárgy révén kerültek a nyomukba.

Betörést azért említettünk, mert a bűn világának ez a chef d'ouvre-je a legnehezebb fajtája, — de a nyomozásnak is.

Érdekes, hogy a gyilkosságnál sokszor könnyebb nyomozni, illetőleg eredményhez jutni, mint az — óralopásnál. A véres gazságok színhelyén valami nyom, jel mindig marad, csak néha olyan jelentéktelen, hogy elkerüli a figyelmet. De ha följelentést tesz valaki, hogy ismeretlen tettes meglopta, száz kérdés válasz nélkül szokott maradni. Hol lopták meg? Az utcán? Otthon? Miféle ember? Hogyan? Kire lehet alapos gyanu? Mindezt nehez megállapítani. S az eltűnt tárgy is gyakran megsemmisül, vagy alakot változtat. Az orgazdák beolvasztják az aranyat, ezüstöt, kitérdelik a dvágakövet, míg az óraszerkezetet eldobják.

Nagy szolgálatot tehet a nyomozásnak a nyilvánosság, a sajtó is. Valamikor együtt nyomozott az újságíró és a rendőrtiszt s akárhány büntetettre riporterek derítették világot. Ma már fázik a policia ettől a közös munkától, mert egy-egy szenzációt hajhászó riporter keresztül huzta a számításait, korán megírta az értesülését s ezzel figyelmeztette a bűnösöket. A főkapitányságon azért mai is szorgalmasan olvassák a lapokat és nem egyszer fontos adatokat találnak a tudósításokban, amelyek alapján könnyebben kézrekerítik a tettest.

A detektívek jelentős segédeszközöket találnak sokszor a bejelentő- és nyilvántartó-hivatalban, ahol tömérdék gazember figyelő-lapját, nacionáléját, tartózkodó helyének a megjelölését őrzik.

Szakadatlanul ellenőrzik a tömeglakásokat, lebujszókát, különféle buvóhelyeket. Ha ezekből valami gyanus alak eltűnik, utána kell járniok: hová ment, mit csinálhatott?

Egy-egy nyomozás hetekig eltarthat. Ilyen volt legutóbb az, amelyet egy nagy áruház gazdájának a kérésére indítottak. K. detektív ólalkodott az üzletben, hogy kiszimatolhassa: kicsoda lopja az árukat, amelyekből rövid idő alatt tizenhatezer koronányi tűnt el. Gyanuja egy aranyszőke, de festetthaju kisasszonyra irányult, de bizonyítékot hiába keresett. Végre is megkérte — a kezét. Így lassanként kiszedegette belőle, amire szüksége volt. Rájött, hogy a nő testvárbarátyja veszedelmes betörő és a bájos menyasszony, aki álnéven szerepelt, Mária-Nosztrán is ült már. A kisasszony neve az anyakönyv helyett persze a rendőrségi törzskönyvbe került.

Ez csak egy szürke eset a többi sok közül. Nem hiába mondta Krecsányi elődje, az öreg Szombatfalvy, hogy a jó detektív jó színész is legyen. Ő maga is színész, sőt direktor volt, de megbukott. A főkapitányságon vidáman mondogatta:

— Ez kell nekem, itt már boldogulok. De könnyebb is itt telt házat csinálni, mint a színeszetnél.

HIREK.

Vagdalkozó katonatiszt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad december 3.

Mint az aradi üzletvezetőségnek jelentik, kinos katonai incidens történt pár nappal ezelőtt a gyulafehérvári állomáson. Karácsony estéjén az odaváló katonatisztek ünnepi mulatozást csaptak az egyik helybeli vendéglőben. A lumpolók a reggeli óráig kitartottak. Reggel felé azután a katonatisztek közül hárman kikísérték egyik pajtásukat az állomáshoz. Az utóán még sötét volt s a tisztak dalolva, zeneszó mellett vonultak be a váróterembe. Itt tovább vigadtak s ekkor a szolgálatot tevő forgalmi gyakornok egy szolgát küldött a mulatókhoz, hogy legyenek csendben. A felszólításnak engedve, két tiszt el is hagyta nyomban a várótermet, a leghangosabb tiszt azonban tovább duhajkodott.

A forgalmi gyakornok másodszor is hozzá küldte a szolgát, aki ismételen csendre szólította fel a lármázó tisztet. A felszólított erre váratlanul kirántotta a kardját és szitkok között a szolga felé sujtott. A szolga természetesen megrémülve menekült ki a váróteremből. Néhány pere múlva a forgalmi gyakornok megjelent az időközben előhívott rendőrörszemmel s kettőjüknek sikerült a vagdalkozó katonatisztól a kardot elvenni és a tisztet lefegyverezni. A forgalmi gyakornok azzal a szándékkal, hogy az esetről másnap jelentést tesz az üzletvezetőségnek, magához vette a kardot.

Reggel 7 órakor azonban megjelent a katonatiszt egy idegen emberrel, aki a katonatiszt nagybátyjának adta ki magát. A nagybácsi kérlelni kezdte a forgalmi gyakornokot a kard kiadásáért, aki végre is engedett a kérésnek s kiadta a kardot. Csak később, az esetről szereplő rendőr felvilágosítása folytán derült ki, hogy a nagybácsinak kiadott egyén nem volt más, mint az egyik odaváló szálloda portása.

Az állomásfőnök értesülvén az egész esetről, nyomban jelentést tett az aradi üzletvezetőségnek, mely a vizsgálatot meg fogja indítani ebben az ügyben.

Az Aradi Közlöny mai számához postautalványt mellékelünk. Kérjük t. előzetőinket, hogy előfizetéseiket szíveskedjenek megújítani, nehogy a lap küldése akadályba ütközzék.

— Időjárás. Az aradi meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 1-én az időjárás: Változás nem várható.

— A trónörökös Budapestre jön. A *Neues Wiener Tagblatt* holnapi száma közölni fogja, hogy illetékes helyről nyert értesülés szerint a trónörökös legközelebb újból Budapestre érkezik. A trónörökös valószínűleg a delegáció tartama alatt január vagy február folyamán jön Budapestre és hosszabb ideig fog ott tartózkodni. Végleges döntés ebben az ügyben még nincsen, de a legnagyobb mértékben valószínű, hogy a felmerült tervet végre fogják hajtani. Ez a terv még a trónörökös mostani utazása előtt merült fel. Ez alkalommal a trónörökös nem a király képviselője lesz, hanem a király oldalán részt fog venni azokon az ünnepélyeken, amelyeket a felség a delegáció tartama alatt rendez, töb-

bek közt egy udvari bálon is. A trónörökös budapesti hosszabb tartózkodását arra fogja felhasználni, hogy a magyar főváros látványosságait megtekintse és a vezető személyiségekkel megismerkedjék.

— Szobrot Boros Béninek! Az Aradvárosi Társaskör ez évi közgyűlésén az az eszme merült fel, hogy Arad város és környéke a város kiváló polgárának közadakozás útján szobrot emeljen. A felvetett eszme most a megvalósulás stádiumába lép, amennyiben megalakult a szoborbizottság és szétküldték a gyűjtőleveket. A gyűjtőlevelekhez mellékelt felhívás a következőképpen méltatja Boros Béni érdemeit:

„Boros Béni volt az, aki éles előrelátással, bölcs megfontolással, akaraterejének hatalmával magas színvonalon álló vasuti politikájával három vármegyének elszigetelt területeit a kultúra, az ipar és kereskedelem láncolatába bekapcsolta. Elhagyott, addig alig ismert s kereskedelmileg és iparilag ki nem használt helyeiből virágzó ipari és kereskedelmi központokat teremtett. Száz és száz kilométer hosszban terjednek a birtokok, melyeknek értékét és jövedelmezőségét a vasut által megtöbbszörözte a nélkül, hogy megterhelte volna azokat. A mellett a mezőgazdasági és ipari termelésnek új tért nyitott és ezzel is ezeket részesített az emelkedő közjólét áldásaiban. S nem a legkisebb dicsősége Boros Béninek, hogy a vezetést megtudta tartani az aradi érdekelttség részére azzal, hogy Arad városát tette meg a szerte ágazó arad-csanádi egyesült vasutak középpontjának. És ezzel Arad város iparának és kereskedelmének fejlődésére oly nagy s jótékony befolyást gyakorolt, amelyet örömmel látunk ma, de melyet jövőjében kelendőképpen értékelni nem is birunk.”

A szoborbizottság a következőképpen alakult meg: kisjolsvai Szabó Zoltán s. k., nyug. m. kir. honvédfőnök alezredez, a bizottság elnöke. Róka József, s. k. királyi tanácsos, a bizottság társelnöke. Berseny Béla, s. k. ügyvezető igazgató. Szentpétery István, s. k. a bizottság titkára. Martzy Béla, s. k. pénztárnok. Kádár Jenő, s. k. ellenőr.

A szoborbizottság tagjai: Bánhegyesi Lajos, pénzügyi segédtitkár. Embey Iván, pénzügyi tanácsos, Győrffy Ernő, banktisztviselő. Joó Béla, vármegyei árvászéki ülnök, Kovács József, máv. ellenőr, Krebsz Géza, gyógyszerész, Lányi Pál, nyug. máv. hivatalnok, Lejtényi Sándor, főgymnastiumi tanár, Lőcs Rezső, Arad szab. kir. város tanácsnoka, Mészáros Dániel, kir. törvényszéki bíró, Mistéth Sándor, acsev. ellenőr, Probszt Mihály, építész, Rozvány Pál, mérnök, Solymosán Illés, várm. árvászéki ülnök, Schill József, vármegyei főjegyző, Tagányi Gusztáv, pénzügyi tanácsos, Vajassy Lajos, Arad szab. kir. város polgármestere.

— A szerb trónörökös Budapesten. Budapestről jelentik: Ma délután egy óra tíz perckor a keleti pályaudvaron a rendes belgrádi gyorsvonattal Budapestre érkezett Sándor szerb trónörökös. Két polgári ruhás ur kíséretében szállott ki a vonat utolsó első osztályú kocsiából. A pályaudvaron megjelentek a szerb konzulátus tagjai. Sándor főherceg egy kétfogatu kocsiába ült és megtekintette a fővárost. Este nyolc órakor folytatta útját a francia Riviera felé.

— Az osztrák kormányválság. Bécsből jelentik: A Wiener Zeitung holnapi száma legfelsőbb kéziratot közöl, amely szerint Ó felsége Bienerth bárót új kabinet alakításával bizta meg.

— Meghívó. A Nemzeti Munkapárt Aradi Köre 1911. január hó 3-án, kedden este fél 9 órakor, saját helyiségében tea-estélylyel egybekötött értekezletet tart, melyre a kör összes tagjai ezennel meghivatnak. Az elnökség.

— Eladott aradi üzlet. Kuttu Gyula aradi cipő és kalapáru kereskedő negyven év óta fennálló Szabadságtéri üzletét ma 90000 koronáért eladta Moskowitz Farkas és Társa cipő és csizmagyár részvénytársaságnak Nagyváradon. Az új tulajdonosok már ma átveszik az üzletet.

— Kaas Ivor báró temetése. Ma délután három óráig a kerepesi-uti temető halottasházának nagyszerű gyászpompával bevont termében feküdt kiterítve Kaas Ivor báró. A gyönyörű zöldszínű érc szarkofágot díszes baldachin alatt magas katafalkra helyezték. A halott fekete szalonruhába volt öltöztetve és összekulcsolt kezeiben ezüst feszületet tartott. A katafalkot a déli növények egész ligete övezte és a sok viaszgyertya lángja komor világosságot árasztott körül. A kegyelet és a részvét virágai dusan hullottak a legnagyobb magyar ujságíró koporsójára.

Koszorukat küldöttek: Szeretettel és hűséggel feleséged — Ilona, szívéből az a halál nem szakasztott el — Rózsa, apám szellemed velünk marad — Albert, az égből gondolkodj ránk — Clemence, büszkeségének és tiszteletbeli tagjának báró Kaas Ivornak — a Petőfi Társaság. Koszorukat küldtek még az „Alkotmány” szerkesztősége, a „Magyarország” szerkesztősége, a „Katholikus Népszövetség”, a „Budapesti Hírlap” szerkesztősége, a „Pesti Napló” szerkesztősége, a „Budapesti Ujságírók Egyesülete”, az Otthon írók és hírlapírók köre, a Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézete, az „Ujság” kiadóhivatala, a „Magyar Hírlap” szerkesztősége, az Országos Pázmány Egyesület, az országgyűlési néppárt, Tihanyi József, a Balaton kávéház tulajdonosa, a Balatoni politikai asztaltársaság, Csáky Lajos gróf és családja, Ivánka Oszkár és családja, Rákosi Jenő, a parlamenti tudósító, a zsámbokréti kerület választói, Kléh László dr. és családja, Hallgató Gyula, az elhunyt ápolója és még nagyon sokan mások.

Ma délután három órakor nagy gyászközönség jelenlétében óriási részvét mellett eltemették Kaas Ivor bárót. A végtisztességen megjelentek Zichy Aladár gróf, Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök, Günthner Antal a Kuria elnöke, Bolgár Ferenc volt államtitkár, Pronay Dezső báró és Lónyay Sándor főrendiházi tagok, Gyürky István gróf, Radvánszky József báró, Bárczy István dr. Budapest polgármestere, Kabos Ferenc a képviselőház alelnöke, egész sereg országgyűlési képviselő és az ujságíró testületek küldöttségei. Három órakor kezdődött a gyászszeretartás. Előbb Pattay Sándor lelkész bucsuztatta el a halottat, azután az ujságíró testületek nevében Rákosi Jenő mondott beszédet. Végül Prohászka Ottokár tartott bucsuztatót. Ezután a holttestet elhantolták a diszshelyen, amely Kaas Ivor kívánságához képest Bartha Miklósé mellett van.

— Új forradalom Portugáliában. Megirtuk, hogy Portugáliában most már a köztársaság ellen szerveznek forradalmat az elűzött Manuel király hívei. Lisszabonból Londonon át óriási szerencsétlenséget jelentenek. Egy tribün, amelyen körülbelül 500 ember nézett egy körmenetet, eddig még ismeretlen okból leszakadt és mindnyáját maga alá temette. 11 ember meghalt, 23 súlyosan megsebesült, száz könnyebb sérülést szenvedett. Azt beszélnek, hogy a szerencsétlenség royalisták műve, akik a zavart tüntetésre akarták felhasználni. A rendőrség számos királpárti egyént letartóztatott.

Lisszabonból jelentik: Egy Augusto Antonio nevű vámhivatalnokot hamis hír terjesztése és hatóságok megtévesztése miatt letartóztattak. A hivatalnok egy monarchista összeesküvést jelentett fel, de megállapították, hogy egy szó sem igaz az egész állítólagos komplotból.

— **Királyszobor Gödöllőn.** Gödöllő és vidéke közönségének régi óhaja fog teljesülni a közel jövőben. I. Ferenc József királyunknak Gödöllőn monumentális szobrot fognak emelni. Gödöllő községe annál is inkább kötelességének tartja a szobor felállítását, mert 6 Felsőcsatár-ládjával együtt oly sok kellemes időt töltött Gödöllőn, a hol a vadászat szenvedélyének örömmel hódolt. A szobor felállítására alakult bizottság tegnap tartotta Podmaniczky Géza báró v. b. t. t. és Thegze Lajos dr. kezdeményezésére két megelőző értekezlet után első érdemleges ülését. Az ülésen jelen voltak: Ráday Gedeon gróf főispán, Degenfeld Pál gróf, Keltz Gyula országos vadászati felügyelő, Beniczky Ádám földbirtokos, Polner Lajos ügyvéd, Téchy Gyula járásbíró, Pettera Hubert cs. és kir. fővadászmester, Bezsilva István dr. ügyvéd, Lizits Károly építészeti vállalkozó, és Kiss Ferenc jegyző.

Teghze Lajos dr. nyitotta meg az értekezletet, mely Podmaniczky Géza báró indítványára az ügy országossá tétele végett bizottságot küldött ki, mely az Országos Magyar Vadászati Védegyelet közreműködésével fogja tevékenységét megkezdeni. Az Országos Magyar Vadászati Védegyelet elnöke, Eszterházy Miklós herceg már eleve örömmel kilátásba helyezte közreműködését. Azonkívül egy szűkebbkörű bizottságot is alakítottak fele részben a vadászati védegyelet tagjai, fele részben a helyi érdekelttség köréből. A végrehajtó bizottság tagjaivá a következőket választották meg: Az Országos Magyar Vadászati Védegyelet részéről: Esterházy László gróf, Teleki Samu gróf, Degenfeld Pál gr., Keglevich Gyula gróf, Keltz Gyula cs. és kir. kamarás és Egerváry Gyula országos vadászati felügyelő. A helyi érdekelttség részéről: Ráday Gedeon gróf főispán, Teghze Lajos dr., Polner Lajos, Beniczky Ádám, Wolfner Tivadar dr., Bezsilva István és Téchy Gyulát. A nagybizottság elnökévé Esterházy Miklós herceget fogják felkérni. Általános óhajként nyilvánult meg a bizottságban, hogy 6 felsőházat diszruhában mint vadászt örökítsék meg.

— **Csaló banktisztviselő.** Szatmárnémetiből jelentik: Három hónap előtt hirtelen eltűnt Molnár János a Szatmárnémeti Takarékpénztár tisztviselője. A bank vezetősége azonnal vizsgálatot indított, de mindent rendben találtak. Tegnap aztán rájöttek, hogy a bankhivataltól nagyszabású csalást követett el. Kende Zsigmond kamarásistváni nagybirtokos megtudta, hogy egy budapesti bankháznak a Szatmári Takarékpénztár egy tőle kapott levél folytán 70,000 koronát küldött azzal, hogy Kendének, aki Budapestre megy a pénzért, ezt az összeget kifizesse. Molnár Kende nevében jelentkezett a budapesti banknál és a pénzt felvette. Kende feljelentésére a nyomozás megindult, de nem hiszik, hogy most három hónap után a csaló közrekerülne. Molnár, igen jó szatmári családból való megbízható szorgalmas embernek ismerték.

— **A kínai copf — marad.** Pekingből jelentik: Ma egy császári ediktum jelent meg, a mely a birodalom tanácsának a kínai copf mellőzésére és a régi viselet megváltoztatására irányuló indítványát határozottan elutasítja.

— **Az álnépszámlálók visszélései.** A következő sorok közlésére kértek föl: Tudomásomra jutott, hogy a tíz év előtti népszámlálás alkalmával úgy Aradon, mint más városokban, egyesek magukat csalási szándékkal népszámlálókul adták ki s a kiállított lapokért díjazást vettek a felektől. Figyelmeztetem a közönséget, hogy a számláló biztosok kinevezési okirattal vannak ellátva s evvel magukat igazolni tartoznak s a népszámlálásért semmiféle díjazás nem követhető. Arad, 1910. december hó 31-én. Vargassy Lajos polgármester.

— **Házasság.** Bolyos József borossebesi főszolgabíró kedden, január 3-án vezetni oltárhoz Nikodém János volt aradmegyei szolgabíró özvegyét Vannay Jankát, Vannay Gusztáv kir. tanácsos lippai kir. közjegyző leányját.

— **Alhírek Molnár Ferencről.** Egy budapesti lap írja: Molnár Ferencről, mialatt itt él-jár közöttünk, dolgozik a szerkesztőségében, a vidéki lapok némelyikében a legvadabb hírek jelennek meg. Az egyik lapban öngyilkos lett, a másikon megőrült, a harmadikban megtámadták és leütötték — maidezt azért, mert két hétig kurát tartott a Vöröskereszt-kórházban, Imrédy tanár kezelése alatt. Ezekkel a hírekkel a pesti tudósító félrevezette a jóhiszemű vidéki lapot.

— **Az új zsinagóga telke.** Évek óta folynak a tárgyalások a város és az aradi zsidó hitközség között az új zsinagóga telkének ügyében. A hitközség előjárásága a nyári színház helyén akarja megépíteni a templomot, a város elvben hozzájárult ehhez és utasította a mérnöki hivatalt, hogy dolgozza ki az új nyári színház terveit és költségvetését. A terv és számítások elkészültek, a mérnöki hivatal betejesztette a tanáshoz. Az új színházat a mérnök hivatal úgy tervezi, hogy az a Baross-parkban álló kioszkkal egybe épüljön és a régi aréna anyagának felhasználásával százhetvenöt ezer koronában állapította meg az építési költségeket. A zsidó hitközség, mint ismeretes nyervezener koronát és a régi színház építési anyagát ajánlotta fel a telekért. A tanács most ismét tárgyalatni fogja a kérdést és összehívják azt a bizottságot, mely Nemess Zsigmond dral, mint a hitközség megbízottjával a telekmegváltás feltételeit tárgyalja.

— **Dr. Braun von Fernwald tanár,** a bécsi egyetem szülészeti klinikájának igazgatója, írja: „A természetes Ferencz József-keserűvíz ismert gyors és biztos hashajtó hatásáról nagyon gyakran meggyőződtem és ezért a Ferencz József-víz használatát beteg asszonyoknak a legjobban ajánlhatom.” Asványvízkereskedésekben és gyógytárakban kapható. 24—V.

— **Selyemtolvaj házaspár.** Budapestről jelentik: Tegnap délután beállított a Király-utcai zálogházba a 250-es számú hordár és egy vég selymet akart elzalogosítani. Véletlenül a zálogházban tartózkodott egy detektiv, aki a hordárt követte és látta, hogy a Király-utcaiban találkozik egy uriasszonnyal, aki a zálogcédulát és a pénzt átveszi. Igazolásra szólította fel az urinőt, de ez tiltakozott és minden felvilágosítást megtagadott. Az asszonynál egy vég szövet is volt, ami csak gyanusabbá tette. A detektiv bevitte a főkapitányságra és itt megállapították, hogy az illető Eischer Emil kereskedősege felesége, született Tőkés Mária. A férje Fischer Simon és Társa Bécsi-utca 10. szám alatti selyemáruházában volt alkalmazva és a selymet az üzletből lopta. Erre a valómásra a férjet a detektívek bevitték Hajós-utca 7. számú lakására a főkapitányságra. Fischer Emil elmondotta, hogy október 15-ike óta van alkalmazva a selyemáruházban, ahol azóta száz alkalommal követett el lopást s mintegy 5000 koronát érő selymet lopott el. Ötvennyolc zálogjegyet találtak nála ezer korona értékben. Azért lopott, mert az asszony fényűző természetű volt és szeretett divatszerint járni. A rendőrség a selyemtolvaj házaspárt letartóztatta.

— **Ferenc Ferdinánd trónörökösét sem várták** oly lázas érdeklődéssel, mint amilyen kíváncsiság előzi meg Bacolide Polenta ur 1911. január hó 6-án este Aradon, a „Fehér Kereszt” nagytermében rendezendő fényes jelmeztélyen való fellépését. Lesz jelmez felvonulás, amelyen Fregolit fölülmuló gyorsasággal számtalanszor cserél ruhát Bacoli ur bengáli fény mellett. A zenét Gyurkovits András jóhírű zenekara szolgáltatja, ki közkívánatra eljátsza a Cigány szerelemből azon dalt, amelyet Dióssy énekelt, zeuekarának közreműködése mellett. 158

— **Ujévi ajándék megváltása.** Világos úri közönsége az ujév alkalmából az adományok megváltása céljából ívet körözött és a begyűlt összeget szegény gyermekek felruházására fordítja.

— **Nyilatkozat.** Közös megállapodásunk értelmében tisztelettel tudatjuk a nagyérdemű közönséggel, hogy az eddigi szokásos ujévi ajándékokat — hasonlóképen, mint az egész országban történt — 1911. január 1-től kezdve beszüntettük. Az aradi gyógyszerészek. 4808

— **„Hol lehet Aradon magyar gyártmányú bál ruhakelmét beszerezni?”** Ezzel a kérdéssel kereste meg iparvédő szövetkezésünket számos lelkes aradi urinő abból az alkalomból, hogy a lutheránus bál hazafius rendezősége a meghívó záradékául odaigattatta, hogy: „A hölgyek lehetőleg hazai származású ruhákban jelenjenek meg”. Ugyazert kérde az aradi mérnök-egylet által február hóban rendezendő magyar kalikóbál iránt érdeklődő hölgyvilág is, hogy szükségletét idejében beszerezhesse. Erre a kérdésre szövetkezésünk falragaszok útján kíván megfelelni, miért is felhívjuk női divatára kereskedőinket, hogy sziveskedjenek összeállítani, kinek mifele hazai gyártmányú ruhakelméje, ruhadisztitése stb. van raktáron és kérjük, hogy az ebből készített kimutatásokat nekünk legkésőbb január hó 3-ig megküldeni sziveskedjenek. Aradi mérnök és építész egylet, Aradi iparvédő szövetkezés.

— **Sortúzzal leterített szarvasbika.** A husmai drágasága mellett nem kis szerencse érte kedden Izsépp-baranyamegyei község lakosságát. Reggel a ködös időben valamikép a kerteken át betévedett a faluba egy szép agancsos, jól kifejlett szarvasbika a főhercegi bellyei erdő-ségből. Nem is kellett több! Mint a parancsolat, talpon volt az egész falu. A férfiak előszedték eldugott puskájukat és minden védelmi eszközt, mely a háznál van. Asszonyok s gyermekek, ami csak kezükbe került és utána, mert hát jó a szarvasbika s ritkán jutnak bozzá! Kergették szegényt, mindenfelé, míg a feneketlen sárban el nem fáradott és nem tudott tovább iramodni. Így utolérték s most sortúzet adtak a szarvasra, akáresak egy diszszázad ünnepély, vagy katonatemetésnél diszlovést ad. Mások botokkal mentek a szarvasnak, míg ki nem lehelte páráját. Nagy diadallal vitték a faluba a diszszakmányt, bőrért, 2 szép agancsát eladva, hogy a töltenyek ára megtérüljön — a húst pedig felosztották. Így az egész falu másról se beszél, mint a nagy szerencséről, mely őket érte.

— **Birtokcsere.** Az elmúlt héten Aradon a következő birtokváltozások történtek:

• Svoboda Adolf és neje eladják az aradi Csernovits-utca 27. sz. házat 41000 k.-ért Bozsidi Szvetozár Györgynek. — Eckstein Györgynek eladja az aradi Zsófia-utca 9. sz. házat 33500 k.-ért Varga Lajos és neje és Papp János és neje. — Krebsz Gyula és neje eladják az aradi Thököly Imre-utca 4. sz. házat 17000 k.-ért Szalay István és neje. — Vizvári Ernő és neje eladják az aradi Desseffy-utca 5. sz. házat 10800 k.-ért Csatlós Ignác és neje. — Özv. Marik Sebőkne és gyermekei eladják az aradi Gizella-utca 3. sz. házat 31000 k.-ért Róna Jánosné. — Hendrey Alice és tulajdonostársai eladják az aradi Deák Ferenc-utcai 8. sz. házat 50000 k.-ért Roth Zsigmondnak. — Aron Gábor és neje eladják az aradi György-utca 80. sz. házat 4200 k.-ért Csóka József és neje.

— **Köszönetek.** Az aradi 1848—49-iki honvédek segélyezésére Lázár Zoárd dr. ur kisjendő ügyvéd ujévi üdvözlölet megváltása címén tíz koronát adományozott. Fogadja a nagylelkű adományozó az aradi 1848—49-iki honvédegyelet elnökségének hálás köszönetét. Elnökség.

Az aradi izr. népkönyha részére az elmúlt héten a következő adományok folytak be: Rónai A. János ujévi szivar megváltása címén 30 kor., Vörös Henrikné, Löwinger Ignácné 20—20 kor., Redl Mór, dr. Löwinger Miksáné 10—10 kor. és Assael Ad. Ábrahámné 5 koronát adományozott, mely adományokért ez uton mond hálás köszönetet az elnökség. A védasszonyi tisztet a jövő héten Deutsch Arthurné, Löwy Mórné és Schreyer Viktorné urnék töltik be.

Rónay A. János 30 koronát küldött a polgári jót. nőegyletnek, mint a törzsvendégeknek adott szivarajándék megváltása fejében, amiért a nőegylet hálás köszönetét fejezi ki özv. Purgly Lászlóné.

Pénzt

jelzálog, amortisatio és váltó fedezetre földbirtokra és városi bérházakra legelőnyösebben közvetít

Szücs F. Vilmos
Aradon, Karolina-utca 8. sz. sz. sz.
száját ház a fiókpostája mellett.

— Elragadtatással szemléli mindenki Weinberger Ferenc jó hírű ékszerészünk gyönyörű újévi ajándékait. Nagy briliáns-, ékszer és ezüstművek raktára, tulhalmozottság és alkalmi vételek folytán. *Mesés olcsó árak.* Telefon 439.

— Újév alkalmára megérkeztek a leg szebb női selyem- és bőrtáskák, utazó készletek, fésű- és manikűr-garnitúrák, szivar-, cigaretta-, vizit- és pénztárcák, legfinomabb francia és angol illatszerek, dísz kazetták, pipere- és díszmű árak, játékszerek, babák stb., legnagyobb választékban *leszállított árban* kaphatók Hegedűs Gyula üzletében, Aradon, Andrassy-tér 15. Telefon 506. 1761

— Az ügyvédség reformja. Minthogy a Székely-féle javaslatból pár hónap múlva törvény lesz, mind azok, akik a törvény életbeléptéig doktorátust nem szereznek, csak két évvel később lehetnek önálló ügyvédek. Akik azt akarják, hogy az új törvény rájuk ki ne hasson és így két évet nyerjenek, forduljanak a Dr. Dobó jogi szemináriumhoz (Kölcsvár, Bolyai-u 8.) melynek segítségével hat hét alatt lehetnek egy szigorlatot. Ez annál is inkább tanácsos, mert a beállított egyetemi rendszerváltozások következtében a szigorlatok anyaga aránytalanul megnagyobbodott. Az intézet kikölcsönzi tankönyveket helyettesítő, az összes szigorlati kérdéseket felölelő jegyzeteit, melyekből otthon előkészült jelölteket rövid rekapituláló kurzus során készíti elő. A „Jogi vizsgák letétele” c. most megjelent könyvet díjmentesen megküldi. 4479

— Örökké halás lesz önnek minden hölgy, akinek jegygyűrűt vagy ékszer újévi meglepetésül Waldmann I. ékszerésznél vásárolja Szabadságtér 14. sz., hol legszebb, legjobb és legolcsóbb. 4359

— Babik Mihály billiárd készítő és jókarbantartó vállalata Arad, Hasszinger-utca 5. Elvállalja kávéházak, kaszinók, olvasókörök, társaskörök teljes berendezését jótányos áron. Vidéki megrendelések azonnali eszközöltek. 4609

— Egger mellpasztillái gyorsan és biztosan hatnak köhögésnél, rekedtségnél és elnyálkásodásnál, felülmulhatatlanok a torok és légzési szervek működési zavarainál, a gyomrot nem rontják és kitűnő ízűek. Kaphatók minden gyógyszerárban és drogériában. Doboza 1 és 2 korona. Próbadoz 50 fillér. Főraktár Nádor gyógyszerár, Bpest, VI., Váci-körut 17.

— Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weiszal. 279

TARKASÁGOK.

(Miért buék?) Egy aradi ur mesélte el ezt a tréfát annak illusztrálására, hogy milyen cimeken pumpolnak ki a jámbor közönség zsebéből nehéz koronákat az ujesztendő szent napján.

— Tőlem egy különös ember tavaly a következő módon préselt ki egy koronát. Olyan jónak találtam az ötletét, hogy meg kellett nyitni a zsebetem.

Beállított hozzám a titokzatos idegen és barátságosan üdvözölt: „Boldog új esztendőt kívánok a nagyságos urnak.”

Én nagyot néztem.

— Hiszen én nem ismerem magát. Soha se láttam, hát miért kíván nekem boldog új esztendőt?

Röhögve felelte:

— Miért? Hát egy koronáért.

(A vers és a kérő.) A fiatal poeta beállított a szerkesztőhöz és boldog mosolylyal adott át egy ugynevezett ujesztendei verset.

— Na, mit szól hozzá? ugy-e kitűnő a versem?

— Ez a vers olyan — mondta a szerkesztő, miközben összetépte a műremeket — olyan, mint egy csunya völegény.

— Csunya völegény?

— Igen. Az is kosarat kap.

(A férj véleménye.) A napokban egy elkeseredett aradi ur állított be a rendőrségre.

— Borzasztó dolog történt, — mondta lihegve a főkapitánynak — valaki megszöktette a feleségemet.

— Gyanakszik valakire?

— Igen, egy hadnagyra.

— És gondolja, hogy ez a hadnagy már régen ismeri önagságát? Jól ismerik egymást?

— Nem hiszem, — felelte a férj elgondolkozva — nem hiszem, hogy az a hadnagy jól ismerne a feleségemet. Mert akkor biztosan nem szöktette volna meg.

Miért gyönyörű a pesti nő?

Mert az arcüre rózsás, üde, friss, finom, hamvas és álszkréten matt. Ilyenné tette a Yes Porcellánpouder. Minden királynő, minden nagy színésznő azt használja, mert: minden pouder közül egyedül csak az Amerikai Yes Porcellánpouder ártalmatlan, ezt a hites vegyész bizonyítja és mert szépítő hatása biztos, millió esetben kipróbált. 1951

A Porcellánpouder csak „Yes” felírással való. Kapható az egész világban mindenütt. Az amerikai Porcellánpouder R. T. magyarországi főraktára: Budapest, IV. Keckeméti-utca 8., VIII. Rákóczi-ut 9. Árak: 5.— 3.— korona.

Aradon kapható: Hénzu Neoztor, S. Földes Kelemen, Vojtek és Weisz, Ried Béni, Majós Árpád és Hegedűs Gyula ógónál.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Emlék. Egyik se közölhető.
K. Minden példány elfogyott.

A kiváló bór- és lítiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenyénél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.

• Természetes vasmentes csavanyvíz.
Kapható Ártásvizkezelőközpontban és gyógyszertárban.

SCHULTES ÁGOST Budapest, Kálvária-utca 11. sz.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Borkezelési tanfolyam kisbirtokosok és vincellérek részére. Az okszerű pincekezelés vonatkozólag gyakorlati ismeretek terjesztésére véget a budafoki pincemesteri tanfolyam helyiségeiben kisbirtokosok és vincellérek részére 1911. évi január hó 23-ától február hó 4-éig terjedő időleges borkezelési tanfolyam fog tartani oly célból, hogy az ezen tanfolyamon résztvevők a legszükségesebb borkezelési ismereteket főleg gyakorlatilag elsajátítsák. A tanfolyamra való felvételt végett a budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyam igazgatóságához kell fordulni.

— Vadhus állandó árusítása. A földművelésügyi miniszter, a husinség csökkentése céljából rendeletileg megengedte, hogy vadhus a lőtárlom idején is árusítható legyen, ha a vad megfelelő hűtési eljárásnak vettetik alá. A tanács ma tartott ülésén foglalkozott a rendelettel és minthogy alkalmasnak látja a husdrágaság csökkentésére, elhatározta, hogy a vágóhidon létesítendő léghűtő vad hűtésre is berendezi. Ezzel lehetővé teszi, hogy például a nyúl február és augusztus közti hónapokban is piacra kerülhessen.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, december 31.

Amerika egyenlővel olcsóbb. Kínaiat mérsékelte vételkedv gyenge, 6 ezer m. 5 fillérel magasabb. Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Búza 1911. ápriltóra	10.98—10.99	11.01—11.02
Búza 1911. májusra	10.89—10.90	10.92—10.93
Búza 1911. októberre	10.57—10.60	10.62—10.63
Rózsa 1911. ápriltóra	7.78—7.79	7.78—7.79
Rózsa 1911. októberre	7.72—7.73	7.71—7.72
Tengeri 1911. májusra	5.56—5.57	5.59—5.60
Zab 1911. ápriltóra	8.38—8.39	8.40—8.41

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Dec. 31. —

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	111.40
Magyar koronajárdék 4%	—	—	—	92.06
Magyar koronajárdék 3%	—	—	—	81.25
Magy. földt. herm. kötvény 4%	—	—	—	92.50
Horvát-szlavon földt. herm. kötv. ny	—	—	—	94.—
Magyar nyereményorsoroggy kölcson	—	—	—	227.—
Flaszab. és szegedi sorajegy kölcson	—	—	—	160.—
Oszták járadék papírban	—	—	—	93.50
Oszták járadék ezüstbe	—	—	—	97.25
Oszták járadék aranyban	—	—	—	115.75
Oszták koronajárdék 4%	—	—	—	93.40
1880. évi oszták államsorajegy	—	—	—	169.50
Oszták-magyar bankrészvény	—	—	—	18.99
Magyar hitelbank-részvény	—	—	—	885.—

HOL kapható a legjobb és legolcsóbb

Porosz Köszén
Koksz
Faszén
és aprított Tüzifa

házhöz szállítva:
ALTMANN EDÉNÉL
Wesselényi-utca 48.
Telefon szám 46. Telefon szám 46

NEUMANN M.

uri szabó, cs. és kir. udv. és kam. szállító.

Férfi-, fiu- és
leányka ruhatelepe
ARAD.

Bucapest-kobanya! serteskereskedelem

— Dec 31. —

Magyar elsőrendű: Öreg neheze páronként 400 kilogrammon feletti súlyban — fillérig; középső páronként 300—400 kilogrammig, egedő súlyban fillérig; fiatal neheze páronként 320 kilogrammon feletti súlyban 165—66 fillérig; fiatal középső páronként 161—320 kilogrammig terjedő súlyban 168—170 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 164—168 fillérig.

Sertéselészék: dec. hó 28. napján volt kész 18119 darab, dec. 29. napján (előhajtott) 49 darab, dec. 29. napján elszállított 147 darab, dec. 30. napján maradt készletben: 18021 darab. A holt sertés fület irányzata változatlan.

Felelős szerkesztő
BOLGÁR LAJOS

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1911. január hó 1-én:

Delután 3 1/2 órákor mérsékelt helyárral:

Karenin Anna.

Drama 4 felvonásban 1 változással. Tolstoj regénye után fordította: Gulrand, fordította: Góth Sándor. Rendező: Kesztler Ede.

SZEMÉLYEK:

Karenin Anna	Kesztler Ede.	A hercegnő	Follinusné E.
Olouszky	Cseh Ferenc.	Nordstone	Zalay Margit
Karenin Anna	Kápolnay J.	Nasztja	Benkőné
Wronszky	Beregi S.	Sz. notofné	H. Fekete A.
Cserbatzky	Várnay Jenő.	Levin	Vass Jenő.
Szerpuszovszky	Delt Lajos.	Makholin	Huszár K.
Kity	Vendrey V.	Solintseff	Heltat Jenő.
Holl	Harmath J.	A tábornok	Ladiszlay J.
Miagkaja	Novák Irén	Szomatoff	Kulcsár L.

Kezdete delután 3 és fél órákor.

delután 1/2 órákor, rendező helyárral

C) Bérletiszűnet. C) Bérletiszűnet.

Gigánszerelem.

Regényes operetta 3 felvonásban. I ták: Willner és Borjuszky. Zenejét szerzette: Lehár Ferenc. Fordította: Gábor Andor. Rendező Kulcsár Lajos.

SZEMÉLYEK:

Dragotin	H. Hal Jenő.	Zórika	Wlaszák V.
Molcszku	Huszár K.	Jolán	Sz. Rentel B.
Emiljanu	Vass Jenő.	Körösházy	Dióssy Nusi.
J. zsi cigány	Cseh Ferenc.	Julca	Renkőné.
Mózi	Pogár S.	Foresku tiszt	Heróld E.
Mosu	Kulcsár L.	Liabic bojár	Mazor F.

Kezdete este 7 és fél órákor.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrásy-téri új Lloyd-palotában.

Műsor: Ma vasárnap 1911. január 1-én.

1. Az első hosszú szeknya. — 2. A borjusult. — 3. A montagyerek. — 4. A zafir szárnyain. — 5. A rosz helyre került alsónadrág. — 6. Pali mindent tud. — 7. Grádi baci meghalt. — 8. A kamasz életéből.

Az előadások delután 3 órákor kezdődnek.

Helyárral: I-5. rendű páholy 5 kor., II-od rendű páholy 4 kor. Pánoly és I kor. Zártsék 1 kor. I-5. hely 80 fill., II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV. hely 20 fill.

Az előadások kértnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni.

Az előadásokon katonazene játszik.

MA!

Az Aradi Könyvnyomdászok Szakegyesülete és az Aradi Gutenberg-dal-

kör a Fehér Kereszt nagytermében hangversenyyel egybekötött táncestélyt rendeznek.

URÁNIA

mozgófénykép színház.

Műsor 1911 jan 1-én, vasárnap:

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

1. Matróz gyakorlatok. Látványosság. — 2. Lakásmizériák. Kacagató. — 3. Gyermekszívek. Dráma. — 4. A tintahal. Természet után. — 5. Ritka bérő. Bohózat. — 6. A német hajóraj Krisztiániában. Látványosság. — 7. Kecsege a fogorvos. Kacagató. — 8. Alba herceg. Dráma. — 9. A zoké. Szenzációs bohózat. — 11. Kain. Legujabb művészi felvétel.

Előadások d. u. 3 órától kezdve.

Utolsó előadás este 10 órákor.

Az előadások tartama 1 óra fél óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadásokon a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrázda

Helyárral: I. hely 1 kor., II. hely 60 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

Műsor: Holnap, hétfőn január 2-án.

1. Matróz gyakorlatok. Látványosság. — 2. Lakásmizériák. Kacagató. — 3. Gyermekszívek. Dráma. — 4. A tintahal. Természet után. — 5. Ritka bérő. Bohózat. — 6. A pletyka. Dráma. — 7. Kecsege a fogorvos. Kacagató. — 8. Alba herceg. Dráma. — 9. A német hajóraj Krisztiániában. Látványosság. — 10. Kain. Legujabb művészi felvétel. — 11. A zoké. Szenzációs bohózat.

NYILTTER.

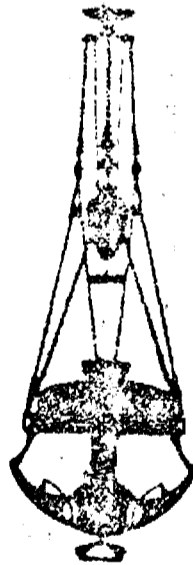
Nyilatkozat.

A „Függetlenség“ című napilap azt hirdeti, hogy nyomdája „kartellen kívül“ készít nyomtatványokat, amiből az következik, hogy a többi aradi nyomdák kartellen állanak.

Alulírott nyomdatulajdonosok a Mélyen Tisztelt Közönség tájékoztatására kijelentik, hogy Aradon, a nyomdaiparban kartell évek óta nincs!

Arad, 1910. december 31-én.

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
Kalmár Nándor és Társai Nyomdatársaság.
Bloch H.
Réthy Lipót és Fia.
Keppich Zsigmond.
Gör. kel. egyháznyomda.
Kállai Miksa.
Corvin-nyomda.
Tribuna-nyomda.
Weisz Félix.

Helyszűke miatt az összes raktáron levő

ujévi
ajándéktárgyaknak alkalmas tárgyak,
bámulatos olcsó áron

lesznek árusítva.

Oriási választék izléses üvegporcellán és mosdókészletekből, modern függő és asztali lámpákból. Figurás dísz tárgyak porcellán, majolika, bronz és elsőrendű china ezüstműből, ugyancsak legjobb minőségű alapca és china ezüst evőeszközöket tartok.

Legnagyobb választék modern képeret mintákból.

Fischer Mór,

Andrássytér 18. Fischer Eliz-palota.

4501

Városi és megyei telefon 568.

A világ legelegánsabb, legszebb, leglaposabb és legpontosabb órája

„Schild Frères Co“ Granges Schweiz.

Aradon csakis

Weinberger Ferenc, Gallert és Fia és Assael H. és Fia
uraknál kaphatók.

Hölgyeknek legkellemesebb

ujévi meglepetés egy gyönyörű

Kézápoló

készlet

remek
kivitelben.

Gyöngyház, ezüst, teknőc, teknőc-
utánszat, csont, cocus és ébenfából
3 f.-tól 70 koronáig minden árban.

Továbbá mint hasznos és igen kedves
ajándék egy csinosan összeállított

Fésű garnitúra

1 tükör, 1 hajkefe, 1 bontó,
1 nyeles és 1 porfésű tar-
talommal.

311

Legfinomabb francia

Illatszer- ajándékok

„dus választékban. „

Rendkívül izléses japán mintájú
illatszer

Diszdobozók

(Kazetták.)

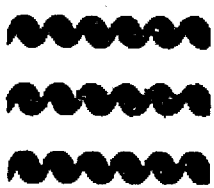
2 üveg divatos parfüm, 1 drb.
finom szappan és puder
tartalommal. 4 koronától
: kezdve minden árban. :

Hánzu Nestor

Vöröskereszt Drogeria

ARAD, Weitzer János-utca 2.

Városi és megyei telefon 455.

B

O

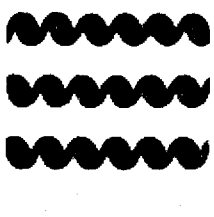
U

R

B

O

N

szines vagy vízi nyomás nélkül, teljesen maradvány-
és hammentes, ami által teljesen ártalmatlan.

Gyári raktár nagyban és kicsinybeni eladásra

Szivarkahüvely Verge szivarka-papir.

HUSSERL M.

dohánykülönlegességi tozsdéjében.

4565

Kozmetikai Gyógyintézet!

Fennáll 1892 óta.

Főorvos: Dr. Jutassy József,
bőrgyógyász, egészségügy-tanár, az orvosi
kozmetika legelső és legérgebb szakorvosa.

Sikereink titka, hogy tudományos ala-
pon működünk

Szépségrontó bőrbajokat gyor-
san és biztosan meggyógyítunk.

Elváltozott arcokat, eltortult orro-
kat csinosra formázunk.

Szépítőszereink házilag készülnek és ár-
talmatlanok.

Szépítő készleteink mindazon szere-
ket tartalmaznak, melyek az illető szépséghibák ellen
valók: ezek:

Bőrápoló készlet

szereket a természetől szép, tiszta, normális arc és kés-
bőrt konzerválják, **elűtik**: a kényes, száraz, hámlos,
durva, érdes, lhbőrös, sömörös bőrt **finomítják**, **pu-
hítják**, **simítják**: a petyhüdt bőrt **felhívítják** a meg-
mentik a további fonnyasztól; a **ráncokat** eltünté-
tik. — Teljes készlet 10 kor. Próbakészlet 5 korona.

Bőrgyógyító készlet

a zsíros, fényes, kihevülő könnyen piruló arcok ápolására
(mattá tételére) szolgál; gyógyítja a **bőrrakát** (mitosz),
a **pattanást** (vimmerit), a **bőrlikacsokat** (pórus), a
tulságos **izzadást**, **vörös kezét**, **vörös orrot**, **iz-
gyá-i foltokat**. Teljes készlet 10 K. Próbakészlet 5 K.

Bőrkeplő készlet

szereket feltűné nélkül használhatók; hófehérré teszik a fakó,
sárga vagy barna arcot, a **szeptit**, **majfoltot** gyökere-
sen elmulasztják. Teljes készlet 10 K. Próbakészlet 5 K.

Bőrhámlasztó készlet

elmulasztja a **tég bőrporcokat** a benne ülő évtizedes
mitoszerekkel együtt; eltünteti a **pattanások nyomait**,
a **1 nesebőrt** és a **kisebb sebhegyeket** (bimlőhely);
leszedi a legmakacsabb **szeptit** és **majfoltot**, a **láng-
vörös rózsapattanást** és a **kékes borvirágot** is. A bőrhám-
lasztás **szűrébe** ül egy heti szabadsággal jár, mert az-
gyon drasztikus. Teljes készlet 10 K. Próbakészlet 5 K.

Hajgyógyító készlet

hajkorpa, hajhullás ellen és a hajnövekedés erősítésére.
Teljes készlet 10 korona. Próbakészlet 5 korona.

Szörvestő készlet

a felesleges hajnövekedés (archajak) gregitítésére és palás-
tolására. Teljes készlet 10 kor. Próbakészlet 5 kor.

Hajfestek.

6585

A hajfestés nagy gondot ad, mert a hajfestékek **köt-
keves az ártalmatlan és megbízható**. Dr. Jutassy fő-
orvosunknak hosszú tapasztalatai alapján végre sikerült
olyan hajfestéket előteremtene, mely ez idő sz-rint a
legtökéletesebb: tudatlik csak a haját fogja, a fejbőrt
nem, a fehéreműt nem p^zzkítja, természetes színt ad
mely nem fakul és színeben nem jár szik, rendkívül
tartós, a kezelés igen egyszerű, idáig segítségét nem
igényel és sem a hajnak, sem a fejbőrnek nem ártat.
Egy adag Dr. Jutassy-féle **hajfesték** ára használati
u asztással 10 korona és kapható a következő szín-
árnyalatokban: **aranyvöröke**, **sötétvöröke**, **világos-
barna**, **gesztenyebarna**, **fekete**.

☞ Aki a megfelelő készletet nem tudja megválasztani, annak személyesen vagy levélben díjmentesen adunk felvilágosítást.

☞ A Dr. Jutassy-féle készletek és hajfestékek kap-
hatók minden gyógyszerárban és drogériában.

FŐRAKTÁR:

KOZMETIKAI GYÓGYINTÉZET

BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-UTCA 4. SZ.

Szétrküldés utánvétellel. — Kérjük pontosan megjelölni,
hogy teljes vagy próbakészlet kívánatunk-e, különben
teljes készletet küldünk.

Következő
ujdonságok
érkeztek
KERPEL IZSÓ
100,000 kötetes
kölcsonkönyvtárába

Jerusalem Else: A Szent Skarabäus, Doyle C.: A Clomberi rejtély, Szomaházy: A karmester, Herczeg F.: Mikszáth Almanachja 1911-re, Kemal B.-j: Gülnehál, Biró L.: Elbeszélések, Mann: A boldogság akarása, Kóbor T.: Hamupipóke ónagsága, Schaw: Cashel Byron mestersége, Dr. Hankó: Universum V., Green A. K.: Melyik a három közül, Diplomata: A hannoveri huszárok, May Károly: A félelmetes, Móricz Zsigmond: Sárarany, Tragédia, Ambrus Zoltán: Ifjuság, Ignotus: Színházi dolgok, Wedekind F.: Novellák, Schnitzler A.: Az élet szava, Ady Endre: Igy is történhetik, Lovik Károly: Egy barátságos ház története, Mikszáth Kálmán: A fekete város, Rákosi V.: A párisi gyujtogatók: Szöllösi Zsigmond: A férfi szerelme.
Németben: Crocker B. M.: Entgleist, Franzos E. K.: Die Juden v. Barnow, Zittelmann K.: Von den gros en Mauern, Georgy Ernst: Theater, Doyle Connan: Ein Duett, Franklin Edgar: Der Meergrüne Wandschirm, Rittland Klaus: Wenn die Fackel sich senkt, Boy Ed Ida: Ein königlicher Kaufmann, Rosner Karl: Der Herr des Todes, Blumenthal: Eine Frauenbeichte, Klinckowstroem: Die Insel des Friedens, Schnitzler Arthur: Komtesse Mizzi, Schaw Bernard: Künstlerliebe, Hermann Georg: Kubinke, Heimburg: Waldblumen, Gersdorf Ada: Ein Fürstentraum, Harder Agnes: Siebenschläfer.

Kölcsöndíj: havonként 1 korona 20 fillér vagy kötetenként fizetve 8 fillér.

A vidéki bértök is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba
is megiepe szép

ujdonságok érkeztek.

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill., vagy füzetenként 14 fill.

Legujabbak: Zerkovitz: A kiknek a szívük fáj... Add ide!!! Tudja Isten. Weiner: Csokolóztam. A hangli. Grósz: A pécskai cigánysoron. Vánkos nótá Csillag nótá. Simko: Ne korholjon édes anyám, Mikor mentél". Fall: Puppenmädel. Heidelberg: A Jasz — leánys Sas Náci: Letünt a nap. Hajtsd ide párom a fejedet. Kun M: Pincér fizetek. Weiner: A pesti duhaj. Komáromy: Vándor keringő. Sas Náci: Gesztenye nótá, Jé maga az a Grün!? Nicholson: Nagysád ne siessen... Wollner: Néger Don Juan, Zerkovitz: Rövid az élet, hosszú a sir! Heidelberg: Dal a kiskoru Pistáról, A mama, Dr. Gelén: Fagyos história, Gerő: Nótá a Zsuzsíról. Fráter: Ha meghalok. Huzzad cigány. Tellmann: Tücsök dalok. Granichstaedt: Mein Mann war eine Woche in Paris. Monckton: Züllen, züllen, Zerkovitz: Bukj el szoknya.

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése

KERPEL IZSÓ

könyv-, zenemű és papírkereskedés Aradon

Dr. Werner Sándor

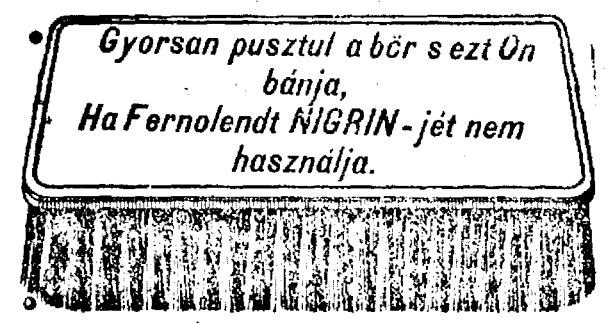
urologus és bőrgyógyász

Szabadság-tér 2. szám alatt. Speciális orosi laboratórimot szerelt fel a legtökéletesebb segédeszközökkel.

A Wasserman féle vérpróbát

a legujabb módosításokkal, a vizelet chemiai és bacterologiai vizsgálatát (gonococcus, coll, stb.) spirochaeta ondo-vizsgálatokat, a fej és bőr offlorescentiák stb. vizsgálatait a legnagyobb gondal végzi. 4702

Gyorsan pusztul a bőr ezt Ön bánja, Ha Fernolendti NIGRIN-jét nem használja.

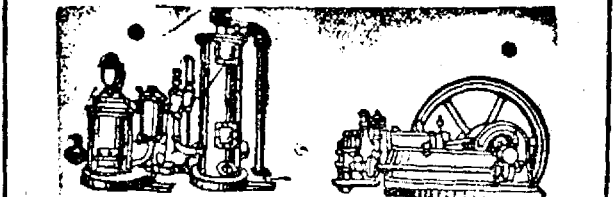

6835

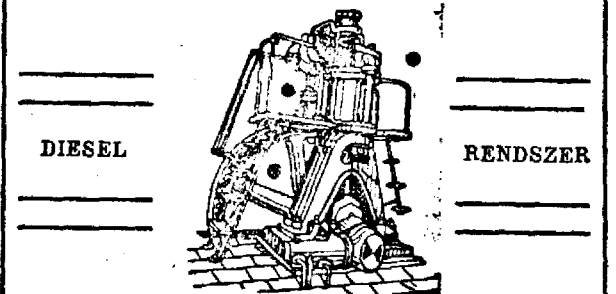
Kalmár és Engel

Motor és Gépgyár

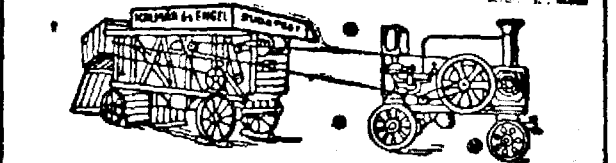
Városi raktár és iroda: BUDAPEST, VI. Úteg-utca 19. Gyár: V. Lipót-körút 22. Világhírű! Eredeti! „Benz“

Szivógásmotor telep. — A jelenkor legolcsóbbüzeme. „Benz“ nyersolaj motor.

Elismert legjobb gyártmány. 8678 Ajánlja benzín-lokomobilos cseplőkészleteit, melyek bamuta os egyszerű szerkezetűek.

Teljes jótállás, kedvező fizetési feltételek. — Költségvetés és árjegyzék ingyen és bementve.

Soha többé!

nem cserélem szappanomot, amióta a BERGMANN-féle (Stieckenperferd védjegyű) LILJOM-SZAPPANT — Bergmann és Tsa Tetschen a. E. gyártmánya — használom, mert ez a leghatékonyabb gyógyszappan nyári szepök ellen, nemkülönben e szappan által szép, puha „talnt“ kap az arc. Darabja 80 fillér. Kapható minden gyógyszeriaruan, drogueriarban es parfumeriarban. 962

SZULTÁNFORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek király. — sór- és dús lithion-tartalmu ásványvíz.

Kiváló vegyösszetételük következtében alkermel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyaghajok esetében, valamint cukorbetegségeknel, csúzos bántalmaknál; továbbá a légző- és emésztőszervek hurutos bajainak gyógyítására

gyógytelep: Budapest, IV. Ferencz királyrakpar 72. Közközeliség: EPERJES.

Főelárusítók Aradon: Dör Gusztáv, a városházán szemben, telefon 118. Nagy Farkas, telefon 826 Fejér Gyula, telefon 71. sz. 281

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régiónek bizonyult háziaszer, mely már sok év óta legjobb bedörzslőnek bizonyult köszvényesél, csúznál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosan legyünk és csak olyan eredeti áruvet fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter céggyázzsal állított dobozba van csomagolva. Áru áruvekben K—80, K 1.40 és K 2.— és ágyazólva minden gyógyszeriarban kapható. — Főraktár: Török lézsei gyógyszeriarban, Budapest. Dr. Richter gyógyszeriarára az „Arany országhoz“, Prágában, Elizabethstrasse 5 neu.

3717

Kérje csak a valódi

Kaiser Borax

kiváló tollert szerit. 2691 Százezer családnál használatban.

A bőrt puhává, fehérré és egyben ellenállóképesse teszi a kellemetlen időjárás ellen. Csakis a vöröm 15, 30 és 75 filléres dobozokban. V. tódi Kaiser Borax-Szappan 80 fill. Tófa-szappan 40 fill.

GOTTLIEB VOITH Wien III/1

Kapható: Vojtek és Weisz, Färber Testvérek, Dürr Kocsárd és Schäffer Benjáminnál.

SEBEKET

gondosan kell megóvni minden tisztátalanságtól, mert elhanyagolás esetén nagyon káros nehezen gyógyítható következményel lehetnek. Immár negyven éve a legkiválóbb köszvényesél bizonyul a Prágai háziaszer, megóvja a sebet, megakadályozza a gyulladást és a fájdalomkat, időtőleg hat és elősegíti a szövődést és a gyógyulást.

POSTAI SZÁLLÍTÁS NAPONKÉNT.

1 tégely 70 fillér, 3 kor. 16 fillér előleges bektűdése ellenében 4, 7 korona ellenében 10 tégely köl etik az oszt. magy. monarchia minden allomására.

Vigyázzunk a gyártmány és a készítő nevére. Árra és védjegyre. Valódi csak 70 fillér.

Főelárusító

B. FRAGNER,

es. és kir. udvari szállító Gyógyszeriar „A FEKETE SAS“-HÓZ. Prága, Kleinseite, Eska, der Nerudgasse Nr. 203. Raktár Ausztria-Magyarország minden gyógyszeriarban. A 4055

Az Aradi Kereskedők Takaré- és Hitelszövetkezete

1911 január elsején

VIII. évtársulatát

kezdi meg.

Az Aradi Kereskedők Takaré- és Hitelszövetkezete

a) kötelező heti befizetésekkel, apró tőkék gyűjtésével fejleszti a takarékosági szellemet;

b) tagjainak olcsó és a heti befizetésekkel is törleszhető kölcsönöket nyújt

Egy-egy törzsbetét jegyzése

heti 50 fillér

befizetéssel jár, amely az öt évig tartó évtársulaton át történik. A szövetkezetbe bárki beléphet és tetszés szerinti számban jegyezhet törzsbetéteket. A beiratás alkalmával minden törzsbetét után 50 fillér beiratási díj s egyszersmind a betétkönyvecske ára fejében összesen 20 fillér fizetendő.

Öt év elteltével az évtársulat felszámol, s minden tag a befizetett összeget és ezen felül az öt év alatt összegyűlt s törzsbetéteire eső haszoneredményt megkapja.

A szövetkezet tagjainak a következő módon nyújt kölcsönöket:

a) előleg-kölcsönöket a befizetett tőke 10%-ed része erejéig;

b) kezességi kölcsönöket kellő jótállás mellett, váltó vagy kötelezvény ellenében;

c) jelzálog- és zálog-kölcsönöket ingatlanokra való bekebelezés vagy értékpapírok lekötése mellett.

Ezen kölcsönök öt év alatt a heti befizetésekkel is törleszhetők. Szövetkezetünk tagjai e mellett oly kölcsönöket is vehetnek fel, amelyeknél a heti befizetésekkel nemcsak a tőkét, hanem a kamatot is törlesztik. Betáblázott kölcsönök megfelelő heti törlesztés mellett tíz évi visszafizetésre is adtnak.

A tagok felvétele s az új törzsbetéknyvecskek kiadása már most, naponta délelőtt 9—12 és délután 3—5 óráig hivatalos helyiségünkben (Szabadság-tér 7. sz., I. em.) történik.

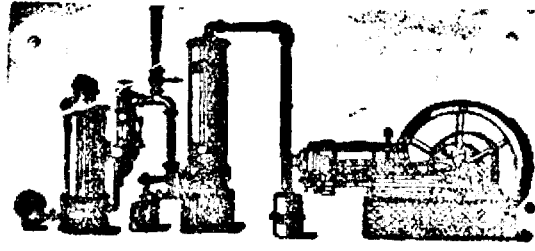
A hitelszövetkezetnek vidékiek is lehetnek tagjai, akik heti befizetéseiket a szövetkezet postatakarékpénztári cheque számláján (12.167. sz.) való befizetéssel, tehát minden postaköltség nélkül teljesítetik.

Mindezeknél fogva a szövetkezetbe való belépésre Aradváros és vidéke minden rétegéhez tartozóit ezennel felhívjuk 4340

Az Aradi Kereskedők Takaré- és Hitelszövetkezete igazgatósága

SZABÓ ÉS TARSA

Most Budapest, V. Báthory utca 22. azelőtt Gyár utca. — Ajánlják úgy faszén, koksz, antracit és barnaszén tüzelésre alkalmas szivógáz telepeit.

Üzemköltség lóerőnkint körülbelül 1½—2 fillér. Legmesszebbmenő jótállás. Árjegyzék ingyen. — Olcsó árak részletfizetésre. 6591

Értesítés!

4512

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy legdivatosabb angol- és belföldi szöveteimből megrendelés után készítek legizlésebb

uri öltönyöket, felöltőket

legjutányosabb árak mellett. Főelvem: pontos és szolid kiszolgálással igen tisztelt megrendelőim igényeit a legjobban kielégíteni. — Karácsonyi ajándéku különösen ajánlom dus választéku mellény különlegességeimet. Kitünő tisztelettel

Rubinstein Géza,

uri-szabó Forray-utca (Román templom épület.)

PÁPAY LAJOS

asztalos mester ipartelepe

4404

ARAD,

B. Választó-utca 30. és gróf Károlyi-utca 12—13.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség igen tisztelt megrendelőim tudomására hozni, hogy

asztalos műhelyemet

a mai kor igényeinek teljesen megfelelő famegmunkáló gépekkel szereltem föl, hol úgy mint 10 éven keresztül, ezután is főörekvésem lesz úgy a nagyérdemű közönség, mint igen tisztelt megrendelőim legkényesebb igényeit kielégíteni. Elvállalok a jövőben is minden e szakmába vágó munkálatokat szolid s pontos kivitelben, jutányos árakon. Igen tisztelt asztalos kartársaim figyelmét bátorokodom fölhívni, hogy famegmunkálásokat olcsó áron eszközök. Kivánatra az anyagot saját kocsimon szállítom oda és vissza. Számos támogatásért esd, kiváló tisztelettel

Pápay Lajos, asztalos mester.

Telefon 223.

Telefon 223.

Az országosan kedvelt,
verseny- és
exportképes
≡ ujaradi
uradalmi

BIKFA SÖR

Aradi
főraktára:
Boross Béni-tér

TELEFON: 110.

Gazdasági ló

pokrócok

Ágytakaró

pokrócok

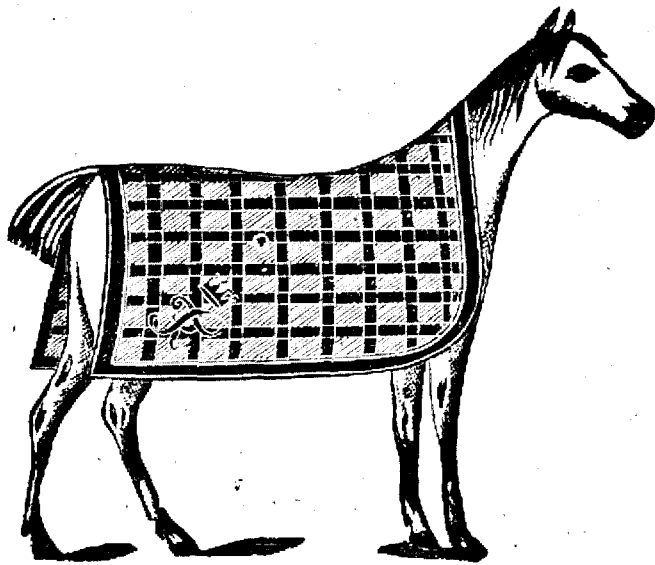
Futó

pokrócok

Kórházi

pokrócok

Ablakelő

pokrócok

Vasaló

pokrócok

Kocsi

pokrócok

Brassói hosszuszőrű

pokrócok

Fürdő

pokrócok

Beszegett finom

pokrócok

Kárpitos kellékek, saját készítményű tisztá fonott lószőr.

Mindennemű kötélárúk, zsinegek és zsinórok, hevederek és kendertömlők gerebenezett kender és kender kóc. Penyvák, gabonaszákok, szalmaszákok, borseprű zsákok, legjutányosabban kaphatók az

Erdélyi és Bácskai iparúru raktár:

4758

Reich B. Károly Fia és Társa cégnél,

Aradon, Andrassy-tér 16. szám (Verbos-ház.)

Bankok, vállalatok, gazdaságok és magánosok

irodai felszereléseit és nyomtatványait

legelőnyösebben szállítja

4533

Bloch H.

papirkereskedése és könyvnyomdája

ARAD, Andrassy-tér 18. szám. Sarok-üzlet.

Telefon 126. sz.

Telefon 126. sz.

Légszeszerőre berendezett és modern gépekkel felszerelt könyvnyomdai intézet legfinemabb munkák elkészítésére. Papír-, író-, rajzszerszám, mérnöki eszközök, író-gép és írógépkellékek legelőnyösebb áron, legjobb minőségben. Fényképezési gépek és hozzátartozó összes kellékek gyári raktára

Bloch H. Arad Andrassy-tér és Salacz-utca sarok.

600 oldalas nagy képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Steiner József

okl. építész, építőmester műszaki irodája

Budapest: I. Mészöly-utca 6. sz. Interurban telefon 149-04. sz.

Arad: Szent László-utca 7. szám. Interurban telefon 326. szám.

Budapest: I. ker., Fehérvári-ut 19a. (Grimm és Steiner) interurban telefon 44-04. szám. ::

Elvállal az építészet körébe vágó mindenféle tervezést, művezetést, felülvizsgálatot, szakértői megbízást és teljesíti

bármelyépitményszakszerű, szolid kivitelét

versenyképes olcsó árakon.

Eddig végzett nagyobb tervezések:

Vármegyei székházak restaurálása, Arad.
Nagyságos nyéki Kintzig János ur bérháza, Arad.
Nagyságos nyéki Kintzig János ur kastélya, Pusztá-Tövisgyház.
Nagyságos Paikert Henrik ur lakóháza, Arad.
Méltóságos monyorói Urbán Iván ur kastélya, Arad.
Méltóságos gróf Porcia Lajos ur bérháza, Arad.
Méltóságos báró gyoroki Andrányi Károly ur vasraktára, Arad.
Méltóságos báró gyoroki Andrányi Károly ur kriptája, Arad.
Méltóságos báró gyoroki Andrányi Károly ur villája, Menyháza.
Nagyságos özv. gyoroki Andrányi Károlyné urnó villája, Menyháza.
Tekintetes Dr. Tisch Mór ur bérháza, Arad.
Nagyságos bellusi Dr. Baross Ferenc ur kriptája, Arad.
Tekintetes Rozsnyay Testvérek bérház-restaurálása, Arad.
Méltóságos Rónay-nővérek bérháza, Arad.
Tekintetes Dr. Darányi János ur bérháza-nak restaurációja, Arad.
Tekintetes Grosz József ur lakóháza, Lippa.
Tekintetes Grosz Izsó ur lakóháza, Lippa.
Tekintetes Dr. Steiner János ur lakóháza, Lippa.
Nagyságos Vásárhelyi család sírboltja, Arad.
Tekintetes Weisz Mór és Fiai cukorkagyár, Arad.
Nagyságos Király Dezső huszárcapitány ur lakóház restaurációja, Arad.
Tekintetes Domán Sándor ur lakóháza Arad.
Nagyságos Nyéky Ilona urnó lakóháza Arad.

Tekintetes Geiger Simon ur lakóháza, Debrecen.
Arad sz. kir. város leányiskola, Weitzer-utca.
Nagyságos Urmánczy János ur bérháza, Arad.
Nagyságos Laendler Aladár ur gyártelepe, Arad.
Nagyságos bajcay Beliczey Géza ur kastélya, Gerendás stb.
Tekintetes Dr. Grossman Jakab ur jéggyár építkezése.

Eddig végzett nagyobb építkezések.

Nagyságos nyéki Kintzig János ur bérháza, Arad.
Méltóságos gróf Porcia Lajos ur bérháza, Arad.
Méltóságos báró gyoroki Andrányi Károly ur villája, Menyháza.
Méltóságos báró gyoroki Andrányi Károly ur kriptája, Arad.
Nagyságos özv. gyoroki Andrányi Károlyné urnó villája, Menyháza.
Nagyságos bellusi Baross család sírboltja, Arad.
Nagyságos vásárhelyi, Vásárhelyi család sírboltja, Arad.
Méltóságos Rónay nővérek bérháza, Arad.
Tkts Grósz József ur lakóháza, Lippa.
Tkts Grósz Izsó ur lakóháza, Lippa.
Közkórház telepe, Lippa.
Tkts Geiger Simon ur bérháza, Debrecen.
Arad sz. kir. város Fürj-utcai emeletes iskolája, Arad.
M. kir. államvasutak állomási épület Szajol.
M. kir. államvasutak rendező pályaudvar, Piski.
M. kir. államvasutak magas építmények, Váralja.

M. kir. államvasutak magas-épitmények Piski.
M. kir. államvasutak magas éditmények, Petrozsény.
M. kir. államvasutak állomás-épület, Tövis.
M. kir. államvasutak, mozdonyszin, Nagyszében.
Nagyságos okányi Schwarcz József ur kastélya, Okány.
Nagyságos Urmánczy János ur bérháza, Arad.
Nagyságos Laendler Aladár ur gyártelepe, Arad.
M. kir. államkincstári nagy szálloda, Herkulesfürdő.
M. kir. államkincstári gyógyteremi étkező.
M. kir. államkincstári vágóhid. Herkulesfürdő.
Törökszentmiklósi nagy városház.
Budapest székesfőváros számára: III-ik kerületi iskola, óvoda, gazdasági iskola, V. ker. iskola Pannonia-utcában, IX. ker. iskola a Dugonics-utcában, IX. ker. városi bérház a Mester-utcában.
Nagys. Kállay ur bérháza Zárda u. Budapest.
Nagyságos Spitz ur villája Fásor. Budapest.
Nagyságos Böhm-féle bérház, Budapest.
Nagyságos Dr. Deutsch bérház, Budapest.
M. kir. államvasutak mozdonyszin és lakóépületek építése Fogaras.
M. kir. államvasutak mozdonyszinépítése Váralja.
Tekintetes N. Udvarý András ur 3 emeletes bérház és színház építése Kolozsvár.
Ráday u. 59. és Lónyay u. 58. sz. bérházak, Budapest.
Nagys. Koroknay ur 5 emeletes bérháza, Budapest.
Tek. dr. Vadász Armand ur bérháza Arad.

Kivittel való megbízás esetén a tervezésért külön díjat nem számítok.

Jelzálog

KÖLCSÖNÖK

valamint törlesztéses (amortisatiós)

tisztviselői

és lakpénzlekötéses kölcsönöket közvetít

HERZOG SÁNDOR

Arad, Weitzer János-utca 15. sz.

Telefon 376.

Jó, tiszta buza-szalmát megfelelő ár mellett vesz a

Magyar szalmaanyag-gyár

részvénytársaság Aradon.

Ugyanott trágya kapható.

8

4382

Alapítatott 1860. évben.

Náder J.

==== késmüves, ARAD, Minorita-palota. ====

Raktáron tart:

Mindennemű legkitűnőbb minőségű angol és Szolingen pengéjű zsebkéseket, a legfinomabbtól a legegyszerűbb kivitelig. Ugymint: gyöngyház, elefántcsont, sildkrot, szaru, szarvasagancs és paleszander fanyeltű zsebkéseket. Továbbá a legjobb minőségű acéiból készült konyhakések, ugymint: zöldséghámozás, tészta-vágás, husvágó, sonka, szalámi és sajt-vágó kések, meg sajt-szurók számtalan formában és itt föl nem sorolható kivitelben.

A mészáros és hentes urak részére a legkitűnőbb anyagból készült kések, melyekre különös gondot fordítok: tőke, kéziszuró béltisztító és több efféle kések. Nemkülönben jó minőségű mag-nesezett fenő-acélok ugymint: gyöngyház, szarvas, szaru és niklirozott nyéllal. A házi szükségletre melegen ajánlom a remek kivitelű és jó minőségű ollóimat, melyeknek jósága felülmulhatatlan, fehérneműekre, kézivarásra és bárminemű célokra megfelelőek, fodrász ollók, slingelő, hincző gombtűk, köröm-ollók, továbbá köröm-csipők, köröm, gyökér-bőr ollók, papír- és szabó-ollók, melyek amerikai módszerre készültek.

A fodrász-borbélyok részére hajvágó-gépek bárminemű kivitelben, finoman homorura köszörült borotvaim, melyek eddig a legjobbaknak bizonyultak. Továbbá mindennemű manikűröző kélekek: köröm-reszelő, köröm-simitő, szőrhuzó csipeszek stb.

Ajánlom a nagyérdemű közönségnek az elsőrendű minőségű alapacca, pacfon, klóri evőeszközöket, francia kés, villa és kaulál

különlegességek, továbbá angol és szolingeni gyártmányú öb-borotváló készülékek különféle kivitelben, tyukszemkések, tyukszemgyaluk, dugóhuzók, radirkések, borotva lehuzó szíjj és kövek. Továbbá husvágó-gép, kávé-, és borsdaráló, kulcstartó, szivarvágók. Különféle najsütő vasak, bárminemű kivitelben. Timárkések, kertészkések, oltókések s kertészollók különféle nagyságban és kivitelben. Ló- és kutyanyíró ollók, husvágó bárdok, spēkelő-tűk, pec-enye-villák, csemege-villák és száz meg száz fel nem sorolható tárgyak vannak raktáron, melyeket a tisztelt vevőimnek olcsón és pontosan kiszolgálók.

Bátorkodom a nagyérdemű közönséget felkérni, hogy a szakmába vágó bárminemű javítások és köszörüléseket villanyerőre berendezett műhelyemben jutányos árak mellett elkészíttetnek.

Maradtam a nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve kiváló tisztelettel:

Náder J.

késmüves, Minorita-palota.

Sürgöny-cím:
TAGÁNYI ARAD.

Tagányi István örökösei

és

kisjolsvai Szabó Zoltán

bornagytermelő és mintaborgazdaság

Arad, Batthyány-utca 24.

Szőlőhegyek

Magyarád és Ménes-Baraczká.

Pincék

Arad, Magyarád és Ménes-Baraczká.

Kizárólagosan saját termésű borok.

Telefon-szám:
◆ ◆ 133. ARAD. ◆ ◆

Minden drágul!

hangzik a házi asszonyok körében; — egyedül a

HUNGÁRIA RUM

nem lett drágább, habár annak jó-ságával egy hasonló árbeli Rum sem versenyezhet. . . . .

I literes üveggel ... .. 2 kor.
fél " " ... .. 1 "

Egyedüli raktár

Vojtek és Weisz

drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON. :: ARADON

Értesítés!

Értesítem Aradváros és vidéke n. é. közönségét, hogy a Ferray-utca 2. szám alatt 22 év óta fennálló Beok J.-féle

cukorka, csokoládé és déli gyümölcs különlegességi üzletét megvettem

és azt friss árukkal felszerelve, személyesen tovább vezetem. A kereskedői pályán sok éven át szerzett tapasztalataim abba a kellemes helyzetbe jut-tak, hogy b. vevőim meglegedését úgy első minőségű áruim, valamint olcsó árak és figyelmes kiszolgálás által kiérdemljem, miért is szives párt-fogást kér kész szolgálattal 4121

Németh Sándor és Társa.

Lakások és üzletek

Apponyi Albert-körút 15—16. számú há-zamban

azonnal kiadók.

Steiner József

műpéltész

4726

Szent László-utca 7.

Gyermekek és felnőttek által

egyaránt kedvelt friss és kellemes ízű Hajós-féle

Csukamájolaj

most érkezett meg. E fontos és nagy táperejű szer kitűnő hatásának bizonyult

mindenféle légzőszervi bajoknál, köhögésnél, fejlődés-ben visszamaradt gyermekeknél, stb. stb. 421

Ára egy üvegnek 2 korona.

Fagydagaganatok

elmulasztására, fagy-viszketegség biztos megszüntetésére leg-jobb szer a „Frigin.“

Ára egy üvegnek ecsettel és utasítással 70 fillér.

Legjobb fekete

Hajfestő

a „MELOGEN“. Egy pár perc alatt bármely ha-jat vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára 2 korona.

Kitűnő amerikai a „NITER“ 6 darab egy eredeti fémdobozban 2 gummi kerona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —

SOK PÉNZT TAKARIT MEG, HA CIPŐ TISZTÍTÁSHOZ

ÓRIÁS FEDÁK KRÉMET

HASZNAL MERT CSAK 30 FILLÉR. MINDENÜTT KAPHATÓ.

BAKÁCS MIKSA

angol női divatterme

Arad, Kazinczy-utca 12.

Alapított 1888.

Telefon szám 489.

Müller J. és Fia

ruhafestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó gyára

ARADON, gyár és iroda: Thököly Imre-u. 40—42.

Gyűjtőtelepek: József főherceg-ut II. sz., Forray-utca 2b. sz., Asztalos Sándor-utca 2—3. sz. Vidéki gyűjtőtelepek: Déva, Brassó, Gyulafehérvár, Segesvár, Vajdahunyad, Szászváros, Székelyudvarhely.

Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel, miszerint 50 év óta fennálló országos hírű 4716

ruhafestő, vegy ruhatisztító és fehérnemű gőzmosó gyárunkat

ujabban megnagyobbítottuk és a legmodernebb gépekkel szereltük fel s így nemcsak a bel, hanem a külföld bármely hasonló gyáraival a versenyt felvesszük.

Vegyileg tisztítunk vagy festünk mindegyik férfi és női ruhákat, felöltőket, gyermek ruhákat, teljesen egészben minden bontás nélkül, továbbá butorszöveteket, függönyöket, himzéseket, esipkéket, keztyűket, szőrméket stb. stb.

Fehérnemű-gőzmosógyárunkban, mely kitűnő gépekkel van ujonnan felszerelve, mindenféle maró anyag, (mely a fehérneműnek ártana, kizárásával) hófehéren mossuk, bármilyen fehérneműket, de főleg gallérokat, kényelöket, férfi ingeket stb. melyek modern fényező gépeinkkel fényezve teljesen új kinézetet nyernek.

A n. é. közönség eddigi pártfogását megköszönve, kéjük további szives megbízásait kiváló tisztelettel

Müller J. és Fia.

Postaküldemények gyorsan és gondosan eszközöltetnek.

MAYERS. A. és BLAU

fa és termény bizományi üzlet

Erdőbirtok
vétel-, eladás- közvetítése.

Hollandi életbiztosító társaság

és

3215

Providentia általános bizt. társ.

FŐÜGYNÖKSÉGE.

Egyénenkénti baleset, szavatossági, gép, valamint vízvezeték okozta károk elleni biztosítása.

Megbízható ügynökök felvételnek

I. emeleti irodánkban

ARAD, Eötvös-utca 2. szám.

Frank Leó

férfi ruha áruháza Arad, Andrásy-tér 9. sz.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát u. m.: 4729

Téli kabátok 20 kor.-tól 80 kor.-ig.

Téli kabátok szörme béléssel 35 koronától 120 koronáig

Oriási választék gyermek és fiu téli kabátokban 10 koronától 50 koronáig.

Szabott árak!

Gyermekruha különlegességek!

Külön mérték szerinti osztály!

FRANK LEÓ férfi ruha áruháza,

Arad, Andrásy-tér 9. szám.

Szabott árak!

Hölgy közönség szives figyelmébe!!

Minden hölgynek saját érdeke az ágy felszerelését első kézből beszerezni, ez okból bátorodom a hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy a már 30 év óta fennálló ágynemű üzletem megnagyobbítván és azt elsőrendű ágyberendezési cikkekkel oly dusan felszereltem, hogy a hölgyközönségnek, mindazon cikkek rendelkezésére állanak, a mit csak a fővárosi, bécsi és berlini hasonló cégek nyújthatnak. Általánosan elismert elsőrendű szakavatottságom, ugyszintén elsőrangú külföldi gyárosokkal való összeköttetésem által versenyképes vagyok e téren, a legmagasabb igényeket is kielégíthetem, amit menyasszonyok és különösen azon hölgyek szives figyelmébe ajánlom, a kik ezen cikkek a kereskedőknél szokták beszerezni, a hol feltétlenül második kézből és határozottan harmadrangu munkát kapnak.

Állandóan raktáron tartok saját készítményű Szatén, Brillantin, Cloth, Atlasz, Levántin, Radames selyem paplanokat és Pilmout, kész paplanlepedőket, továbbá lószőr, afrik és tengerifü matracokat, rugganyos és levarrott ágybetéteket. Ágyterítő garnitúrák, nyári takarók, falvédő, ágyelő és futószőnyegek. Amerikai pamut, angol és hazai gyapottok nagy választékban.

Mindennemű e szakmába vágó rendeléseket ugyszintén beruházásokat elvállalok. Kívánatra árjegyzéket és mintákat küldök.

Ez idő szerint legjobb, legkönnyebb és legmelegebb a pehely-paplan, a melyet $1\frac{1}{4}$ klgr. pehelyből készítek.

Haubenreich Mihály,

speciális ágynemű készítő 4720

Aradon, Andrásy-tér 22. szám a megyeházzal szemben.

A kereskedelem- és ipar iránt

érzékkel bírónak
:: ajánljuk ::

Gelléri Mór

most megjelent

könyveit,

amelyek bármely könyv-
kereskedésben kaphatók

Az egyes kötetek címei:

- I. Negyven év a magyar ipar szolgálatában.
- II. Az újabb ipari mozgalmak köréből.
- III. Újabb modern kiállítások.
- IV. Ujdonságok az ipar terén.

„TRANSYLVANIA”

ÁLT. KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ BANK NAGYSZEBENBEN.

Biztosít a legelőnyösebb
feltételek mellett:

TÜZKÁR ELLEN:
mindennemű épületet,
áru-cikket, takarmányt,
butorokat, stb.

EMBER ÉLETÉRE
tőke és járadék biztosítá-
sokat eszközöl, sőt elfogad
100-200 korona erejéig temet-
kezési költségre biztosításokat is.

Ajánlatokat elfogad:

Arad-, Békés-, Bihar-, Csa-
nád-, Hunyad-, Krassósző-
rény-, Temes- és Torontál-
megyéből.

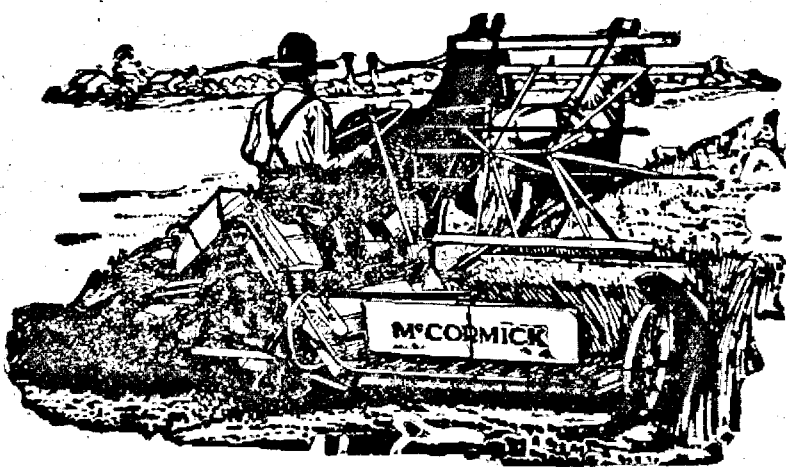
Az aradi főügynökség
(Széchenyi-utca 1. sz. II.
em.) valamint a helyi és
kerületi ügynökségek is.

4516

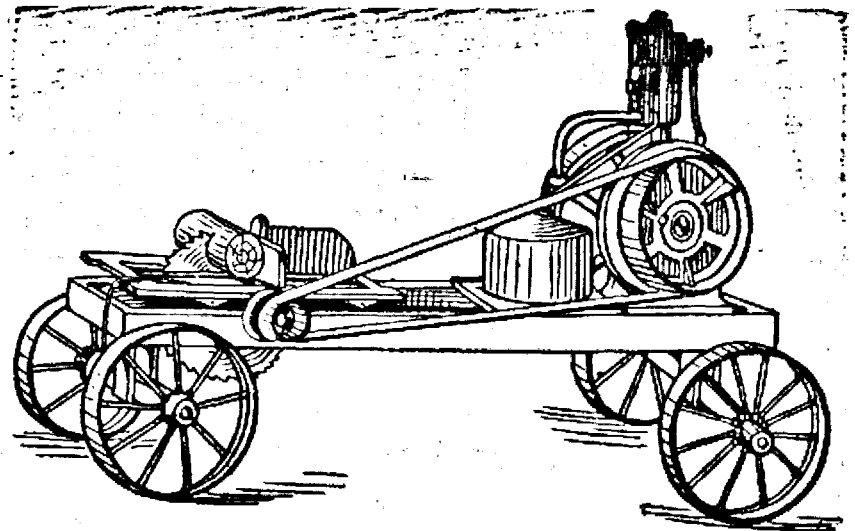
Kovács Soma és Társa Arad

Gépudivar.

Mc. Cormick Harvesting Machine Co. vezérképviselője.
KÜHNE E. mosoni gépgyáros bizománya.....

Mc.Cormick chicagói fűkaszálók, kéveköttő-, aratógépek, gereb-
lyék, szántépek, tárcsás- és rugós-boronák.

Amerikai I H C motorfűrészaink versenyen kívül kivitelben. Nyers
olaj-, Szivógáz, electromotorok.

Gőzgépek, műszaki áruk, malomszerek, gépfelszerelések, cséplési üzemi
cikkek, autogén hegesztők, szerszámok.

Kutak, szivattyúk, tömlők, pinczegazdászati eszközök.

PERMETEZŐK.

BENKŐ JÓZSEF

4733

műlakatos, szaktanfolyamot végzett
mérlegkészítő és javító műhelye :::

ARAD, Rákóczy-utca 30. sz.

(Bejárat a Hasszinger-utca felől.)

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat a legpontosabb és legjobb kivitelben, a legolcsóbb árak mellett. Kiváló tisztelettel

BENKŐ JÓZSEF

Vas- és rézbutor, sodronyágybetét gyár.

Ajánljuk a n. é. közönségnek saját gyártmányunkat,

vas- és rézbutorokban,

a legjobb kivitelben.

Elvállalunk mindennemű javításokat és vasbutor festéseket.

Raktár- és gyárhelyiség: Aulich Lajos-u. 14. sz.

Üzlethelyiség: József főherceg ut 7. szám.

Telefon 428. szám.

Arjegyzéket kívánatra díj- és bérmentesen küldünk.

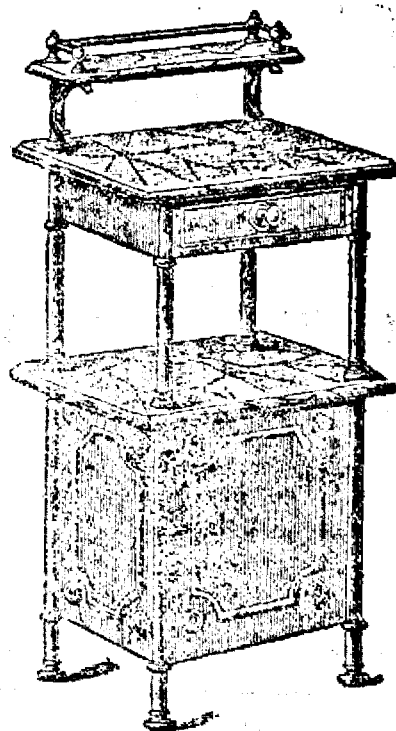
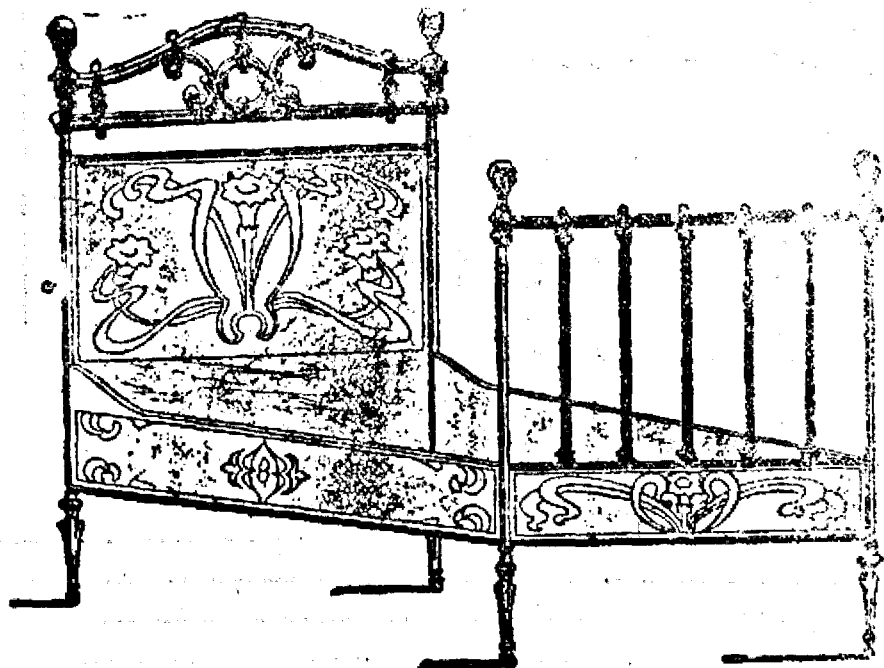
sodronyágybetétek,

vas- és fakerettel, minden méretben, a legerősebb kivitelben kaphatók.

Szíves megrendeléseket kér

tisztelettel

FLEISCHER TESTVÉREK.

SCHERHAG TESTVÉREK

Megyei telefon 292. Városi telefon 476.

Scherhag Testvérek

Élővirágcsarnoka

Aradon, Andrássy-tr. 18. szám.

(Megyeházzal szemben.)

Élővirág csokrokat, koszorukat a legszebb kivitelben, legolcsóbban készítünk.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesítünk. 4551

Gyönyörű cserepes külföldi virágokat tartunk raktáron, amelyek igen alkalmasak ünnepi ajándékoknak is és ezeket méltányos árakért szállítjuk.

Megyei telefon 292. Városi telefon 476.

SCHERHAG TESTVÉREK

MAIROVITZ EMIL

ARAD, Kossuth-utca 4. szám.

Kőipargyártelepek márvány mészkőbányák

Borossebes. Arad. Piski.

*Bármely kőfaragó épületi s díszmunkákat
mindennemű hazai kőanyagból.*

Sirkövek, siremlékek, sirboltoza-
tok nagy választékban.

Égetett mész és tűzifák.

33

Kávé és tea!

Kivonat **Kotányi János** árjegyzékéből.

Nyers kávé:

Jamaika $\frac{1}{2}$ kg.	K 1'35
Portorico $\frac{1}{2}$ kg.	K 1'50
Cuba $\frac{1}{2}$ kg.	K '60
Arany jáva $\frac{1}{2}$ kg.	K 1'60

Pörkölt kávé:

Saját villanyerőre berendezett gőzkávépörköldémből

Jó minőségű $\frac{1}{2}$ kg.	K 1'60
Finom minőségű $\frac{1}{2}$ kg.	K 1'80
Legfinomabb keverék (Cuba, Arany, Menádó, Mocca) $\frac{1}{2}$ kg.	K 2'20

Tea:

Törmelék tea $\frac{1}{2}$ kg.	K 2'50
Congó tea $\frac{1}{2}$ kg.	K 3'—
Családi keverék $\frac{1}{2}$ kg.	K 5'—
Legfinomabb Király tea $\frac{1}{2}$ kg.	K 6'—
Ceylon tea a legerősebb zamatu $\frac{1}{2}$ kg.	K 6'—
Kitűnő teasütemény-keverék $\frac{1}{2}$ kg.	K 0'75

Rum:

1 liter családi tearum	K 1'70
1 liter finom braziliai rum	K 2'20
1 üveg $\frac{1}{10}$ liter finom jamaicai rum	K 3'30

A világhírű **Kotányi-paprika** eredeti dobozokban.

KOTÁNYI JÁNOS

— kávé és tea nagykereskedő. —

Szeged, Budapest, Bécs, Berlin, Abbázia

4522

ARAD József főherceg-ut 3. sz. az Arad Csanádi Gazdasági takarékpénztár épületében. : : : : :

Rauch és Szatmári

ARAD, József főherceg-ut 9.

Városi és megyei telefon 544.

Városi és megyei telefon 544.

Legnagyobb képkeret műhely, 500 új modern minta raktáron.

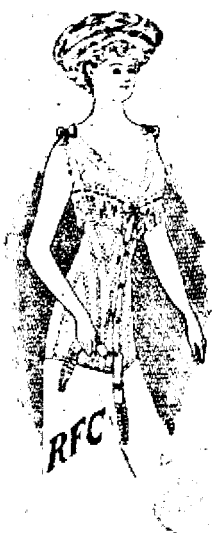
Üveg-, porcellánkészletek dus választékban.

Gramofon és hanglemezekben, az összes új felvételekből állandóan nagy raktár, Ugyisintén Pathe (tünéklő) gépekben és lemezekben.

A közeledő farsangi ünnepekre remek szép alpacca ezüst, dísz és használati tárgyak érkeztek.

3

Valódi francia mellfüzők.

Valódi francia mellfüző-különlegességek kizárólagos raktára

Varga D. Dani

Arad, Andrássy-tér 20.

Ernyőkülönlegességekben dus választék. Javítások és villany-ernyőkészítések elfogadtatnak.

4577

Városi és megyei telefon 808.

Városi és megyei telefon 808.

Mileőtt bármit építene!

**Kérjen tervet és
-- költségvetést**

Nádrai Mihály

képesített kőműves-mestertől ...
Arad, Fejsze-utca 34. sz. s meg
fog győzödni, hogy úgy ár mint
kivitel tekintetében meg lesz
elérhető. 4499

Használjon Nagysád Földes-féle

Margit-Cremet,

hogy arca tiszta, üde és bájos legyen.

A MARGIT-CREME a főrangú hölgyek kedvenc szé-
pítő szere, az egész világon el van terjedve.

Páratlan hatása szerencsés összeállításában rejlik,
a bőrazonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra
lefolyása alatt észlelhető.

Mivel a MARGIT-CREMET utánozzák és hamisítják,
tessék eredeti védjeggyel lezárt dobozt elfogadni, mert
csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű
felelősséget.

A MARGIT-CREME ártalmatlan, zsírtalan, vegytiszta
készítmény, a mely a külföldön általános feltűnést
keltett.

ARAD I KORONA.

Margit-szappan 70 fillér. - Margit-pouder 1.20.

Gyártja:

Földes Kelemen laboratóriuma

ARADON. 361

Fajtiszta *riparia portalis* alanyon oltott, elsőrendű, dus
gyökérezetű bor- és csemegefajta

szőlő-oltványokat

sima valamint *riparia portalis* szőlőveszőket ajánl
gyökerezés és elsőrendű minőségben

HÁMORI-GAZDASÁG szőlőoltvány-telepe, ARAD.

Bővebb felvilágosítással szolgál: 4251

Deák Ferenc-utca 3. sz. alatt.

Telefon 229.

Tisztviselők figyelmébe!

Osztr. magy. I. ált. tisztviselőegylet kolozsvári
képviseletége (Kolozsvár, Ferencz József-ut 7. sz.)

nyugdíjjogosult állami, megyei és városi tisztviselőknél,
katonatiszteknek és nyugdíjasoknak mindennemű egyleti
ügyben, ugyszintén

törlesztési kölcsön ügyekben

díjmentes utbaigazítással és tanácssal szolgál.

Válaszbélyeg csatolandó. 701

Rorosz Szén Koks

4138

legjobb minőségben, legolcsóbb árban

kapható:

Roth József

Arad, Cötvös-utca 3.

Telefon 63. sz.

Telefon 63. sz.

Kiváló minőségű

KIANG-TEA.

Csomagja 28 fillér.

Valódi rum-eszencia

egy adag zamatos, finom tearum készítésére
egy adag 30 fillér.

Kapható egyedül

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertárban Aradon.

Egy liter fehér asztali bor 70 fillér.

Belét az üvegre 20 fillér. 411

Ha akar látni különbséget!

Használjon

Ibolya vagy Liliom cipő-krém

Liliomkrém a nevem
A sok cipőt megmentem
Repedéstől, töréstől,
Téli hőtől, esőtől.
Kíméld magad és cipődet.
Használd LILIAM-cipőkrém.

Ha én tudnám amit én,
Hogy mi az IBOLYA-KRÉM
Nem használna so'se mást,
S így tanulna spór olást.
Ibolyának nincsen párja,
Kellemes jó az illata.

Mert a jótól egy kevés is többet ér,
mint a rosszból egy

!Óriás!

Láttam én már Budapestet éjjel,
De még kályhát so sem ilyen
fénytel.
Nézhet bárki akár merre széjjel,
GRAFÍN nélkül nem ér ilyen
fényt el.

Hull az ősi fa levele is
De STAR mellett hull még más is,
Sok konkurrens miért átkozol, mért Sídol??
Talán réz és minden fém jobban fénylik a Stártól,
Vagy tán azért, hogy ez nem mar s nem karcot
Ez a jelen kornak legjobb fém szere
Ami e kis magyarhon gyárt ne menj azért a külfödre.

Figyeld meg jól a nevem
És véd jól a szivedbe.
Sok pénzt takarít meg
Ha használod e krém.
SEJAM-KRÉMET kérjél csak,
Ragyog cipőd mind a nap.

Ha a MERKUR ezüsttőzöt használja,
Mind valódi ezüst ragyog kályháján.
Páratlan és kitűnő a minőség
Mert az ezüst a kályháról le nem ég.

Raktár és képviselet: Szemző Armin áruügynöksége Arad

Városi és megyei Telefon 592.

Czigler Ignác

szobafestő és mázoló mester

Arad, Szabadság-tér 16.

(Domány-palota.) 4625

Elvállal szakmájába vágó mindennemű munkákat helyben és vidéken árkülönbözet nélkül, legszébb kivitelben, legjutányosabb árak mellett, szavatosság mellett.

Nagyrabecsült rendelőknek Boldog új évet kívánok

Pártoljuk a hazai ipart!

Jó izlés! Kitűnő munka!

Egy próba megrendelés meggyőz mindenkit arról, hogy

Dandi Mihály

uri és női cipészetében

a legkényesebb igényeket is kielégítő munka készül. A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, hogy

24 óra alatt

mindenfajta munkát készítek garancia mellett.

4617

Maradok kitűnő tisztelettel

Dandi Mihály,

uri és női cipész,

Arad, Széchenyi-utca 1. szám.

Funkelstein József

ARADON,

Petőfi-utca Bing-ház.

Vásárol minden gabonaműt.

Ugyanott mindenféle vetőmag kis és

●● nagy mennyiségben kapható. ●●

140

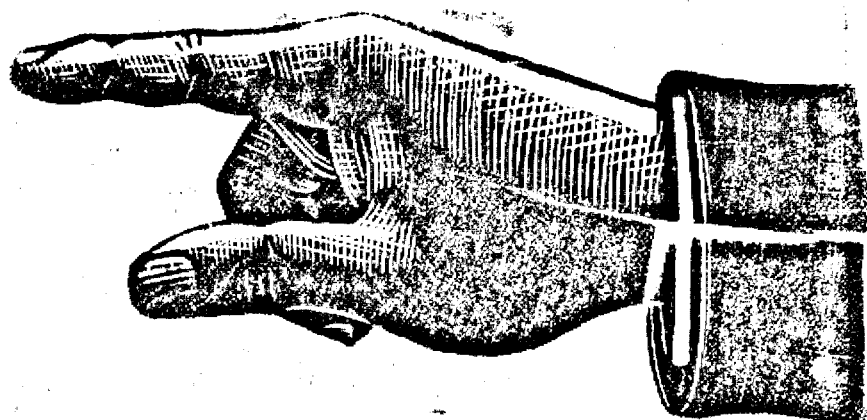
RADÓGYŰLŐ

uj női divatáruháza

Andrássy-tér és Weitzer János-u. sarkán

Az új áruház cikkei:

Női felöltők
 Leány- és gyermek felöltők
 Női divat costumök
 Női bundák
 Szörme különlegességek
 Gyermek ruhák
 Női blousok
 Pongyolák
 Jupponok

4390

Szabott-árak! Külön mértékosztály!

Kneffel Károly és Fia

Boros Béni-tér 2. szám.
saját ház. — Telefon 139.

Arad

Széchenyi gőzmalommal
szemben — Telefon 139.

Porosz kőszén. ≡≡≡ Salon kokszt.

≡≡≡ Vasaló faszén. ≡≡≡

☞ Legjobb minőségben, legolcsóbb áron! ☜

Teljes waggonrakományokat bármely vasut állomásra közvetlen a bányából gyorsan és figyelmesen bányára árakon szállítunk

☞ Alapított 1874. ☜

Scherhag H. és Fia

ARADON,

az új Minorita rendi palota mellett, Hermann-palota.

Női kézimunka különlegességek raktára és műhelye. :- Szövött és kötött áruk raktára. :- Csipkék, szalagok és fehérnemű himzések.

Diszműhimzések, Smyrna munkák és szőnyegek összeállítása legnagyobb méretéig és nyírása motorjératu nyírógépeinken.

A „Tetra” világhírű higiénikus csecsemő- és gyermekkelengye egyedüli főraktára. :- Kelim munkák gyapju és selyem kivitelben.

Himző kellékek és anyagok, rövidáru, pamut, gyapju és selyem fonalak.

4518

☞ Arany éremmel kitüntetve. ☜

Pamut, len és gyapju hímző szövetek.

Készítjük. — Hártsnyák.

Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár.

4519

ARAD-CSANÁDI GAZDASÁGI TAKARÉKPÉNZTÁR.

FIÓKINTÉZETEI:
MAKÓN, MAGYARPÉCSKÁN ÉS NAGYSZENTMIKLÓSON.

Befizetett részvénytőke és tartaléka:
7,000.000 korona.

BETÉTEKET ELFOGAD KAMATOZÁS VÉGETT

melyek a felek kívánságára a pénztár állásá-
hoz képest felmondás nélkül is visszafizettetnek.

VÁLTÓKAT LESZÁMITOL, ELŐLEGEKET NYUJT

értékpapírokra, nyersterményekre és gyártmányokra.

KÖLCSÖNÖKET AD

telekkönyvezett földbirtokokra, községek és
testületek szabályszerű kötvényeire a

LEGELONYÓSEBB FELTÉTELEK MELLETT.

Az igazgatóság.

Bámulatba ejtő!

Farsangi Újdonságok

Kell Manó cég Arad.

4754

Városi és megyei telefon 242. szám.

Villanycsengő

javításokat

villanyvilágítási

bevezetéseket szakszerűen eszközöl

KALMÁR JÓZSEF

ARAD, Salacz-utca 2. sz. műszerésznél ARAD, Salacz-utca 2. sz.

Városi és megyei telefon 242. szám

Opre atomátalakító rendszere.

Budapesten és külföldön.

(Anyagcsere fejlesztéssel az emberi erő új életre ébredt.)

A múlt hónapokban Opre több nagyvilági fürdőn összehasonlító tanulmányt uton volt. Ez alkalomból több fővárosi lap a következő cikket közölte Opre dr. rendszeréről és annak sikereiről:

A magyar Kneip.

(Opre Péter dr. edző- és atomátalakító rendszere.)

A fővárosi lapok, úgy a debreceni, nagyvárad, szegedi, temesvári, több erdélyi, különösen pedig az aradi lapok több éven át számos esetben és formában irtak Opre dr. aradi ügyvéd izomerőfelépítési rendszeréről.

Opre rendszere eredeti. Opre tiz évig gyvzdakodott. Ez alatt az állatokon éles elmével figyelte meg az anyagcsere fejlődés, feldolgozás átalakulásának titkait.

Tapasztalatait először saját magán próbálta és érvényesítette. Testi formája a Ciganievics Zbysko világbajnokéval azonos; egész családja példás erejű és formájú. Opre dr. ereje a ritkaságok között tartozik.

Az Opre-rendszerrel elért eredmények valósággal csodával határosak. Opre olyan embereknek is adta vissza életerejét és testi épségét, kikről az orvosi tudomány emberei ugyszólván már lemondtak.

Opre rendszerének alapelve a természet törvénye alapján áll. Nincsen abban semmi rejtelmes munka, csak ama fizikai tételnek okos megvalósítása, hogy mozgás az élet.

Opre dr. rendszeréről több ízben és alkalommal a társadalom előkelőségei előtt feolvasást tartott.

Ezen rendszer alapelve szerint minden test, még ha beteg is, tekintet nélkül a korra, kellő edzés után ép állapotba helyezhető, sőt izomerővel építhető fel.

Ezen rendszer atomátalakítási processzust végez. Ennek elérésére nyolc-tiz különféle és mindig csak kellemesen ható hőfoku vizet használ. Ezen fürdési mód hihetetlenül enyhébb és kedvesebb, mint az, amit az orvosi tudomány emberei végeznek és ismernek. Ezen rendszerben a hőfokok átlakozva és váltakozva felfrissítik a vérkeringést. A felfrissített vérkeringés az idegen elemeket a testből kiválasztja. A felfrissített vérkeringés igen csekély mozgás és szabadgyakorlatokkal párosulva új anyagot teremt. Az kellőleg irányítva, a testet előbb egészségessé, majd az egészség eszményi állapotába: az izomerő világába juttatja.

Opre dr. ismerete és tapasztalata érvényesítése végett Aradon egy fürdőt vett. Az elért siker és eredmény folytán napról-napra szaporodnak az Opre-rendszer hirdetői. Az elismerő levelek százai hevernek Opre dr.-nál. Ezen levelek bizonyítékok Opre dogmáinak alaposságáról és igazságairól.

A múlt napokban a hetvenhatéves Gyarmathy Ferenc nyug. kuriai bíró hagyta

el az intézetet. Hosszabb idő óta nem tudott járni. Eljövetelekor arra kérte Oprét, hogy tegye lehetővé, hogy a lábait érezze és mondá: *Én leszek a világ legboldogabb embere akkor, ha intézetébe gyalog fogok menni.* Huszonkét napig a lakásától a fürdőbe csak kocsival mehetett, azontul már Gyarmathy boldog; azóta Opre intézetébe gyalog tud járni.

Egy 18 éves fiatalember három évig jobb lábára sánta volt. Használta Pöstyént, Herkules- és Császárfürdőt eredménytelenül. Hatvan naci Opre kura után ép lett. *Besorozták katonának és most szolgál.*

Hogy feladatának és felállított egészségügyi dogmáinak Opre derekasan helyt állott, a számtalan különféle esetekért eredmények igazolják.

Ennek ilusztrálására, hogy kik használják az Opre-rendszert, néhány esetet sorolok elő:

Szabó Zoltán, Macskássy és Boer ezredesek, Burdia Demeter őrnagy, Csobán Mihály kapitány stb. edzés erőfokozás céljából a legszebb eredménye. — Institoris Kálmán polgármester, Nachtnébel Gyula árvaszéki elnök Weisz Márkus aradi cukorgyáros, Kovács Vince aradi kulturatanácsos, Goldis László képviselő, Neumann Dániel szeszgyáros, továbbá kir. ügyészek, megyei tisztifőügyészek és főorvosok szép edző eredményeket értek el. Dr. Priegl István ügyvéd csusz és reuma ellen a legszebb eredménnyel. Beles Vazul, aradi görögkeleti esperes meghülés, test-, ideg- és szemgyengeség ellen használva, igazolja, hogy 5 hónapi kura után idegzete edzett, teste erős lett. Melizmot kapott, *szeme annyira megerősödött, hogy ő aki ezelőtt csak szemüveggel tudott olvasni, most mint 60 éves, anélkül is olvas.*

Hány kezdődő gerincsorvadásos köszönheti javulását Opre rendszerének?

Langer Alajos főerdőmester, Mózes József uradalmi tisztartó, Kálmán Lajos rom. kath. esanádpalotai pébános, Toth Istvánné több éven át szélütéstől eredő testi gyengeségben szenvedtek, ezen rendszerrel használva, gyönyörű javulást, egyike-másika pedig aki rendszeresen és megfelelő ideig használta, teljes egészségét nyerte vissza. Ezen rendszerrel az idegbetegség és neurasténia feltétlenül meggyógyul.

Vagács Ödön rom. kath. plébános testi gyengeség és gyomorbetegség ellen. Rákosi Viktor képviselő és író ugyancsak ideggyengeség ellen igen szép eredménnyel használták. Szigethy Elek számvevő-ségi főnök az elismerés legmelegebb hangján szól a csusz és reuma ellen elért eredményről. Kovács Miklós pénzügyi számellenőr, Ehring Vendel ujanati áll. iskola igazgató, Baiteán János zsidóvári tanító, Luka János krassószörénymegyei tanító stb. mások a kívánt és ezen rendszerrel elért eredményről valóságos meszerü köszönetet nyilvánítanak.

L. B. urnő budapesti lakos. Gyomor- és szivbajos és annyira ideges, hogy járni vagy egyhelyen ülni képtelen. Nagyfokú lesóványodással. Fejét és vállát idegbántalma szüntelen mozgatta. Használt több rendszerű vizgyógyintézetet.

Kétly tanár rendelkezere is eredménytelenül. Opre-rendszer négyheti használa után járása biztos. Idegrángatózása alig van. Gyomor- és szivbaja szépen enyhült. Testi ereje egész vonalon erősödött.

H. L. 11 éves temesvári fiu. Idegsorvadás, gerincgyulladás és angólkóros.

Bejárta a budapesti, bécsi és több külföldi egyetem tanárait. Azok véleménye az volt, hogy a fiun segíteni nem lehet.

Dr. Oprehez jött. Tiz napig kocsin. Azután gyalog, most az egész testen erősödik. Járása könnyebb. Étvágya jó. Általános érzése kellemes. Testi ereje az egész vonalon szemlátomást gyarapodik.

A szülők egyetlen fia. Azok öröme leírhatatlan.

C. F. nagyvárad urinő. Ideg- sziv- és gyomorbeteg, nagyfokú lesóványodással. Orvosok véleménye szerint vérszegény. Bejárt több fürdőhelyet és vizgyógyintézetet. Használt mindenféle orvosi szert eredménytelenül.

Opre-rendszert ezelőtt öt héttel kezdte. Minden rokona és ismerőse ámulatára gyönyörűen javul. Idegessége szépen mulik. Gyomorbaja egészen kimaradt. Járása könnyedt. Általános érzése és tekintete igen kellemes. Testi ereje napról-napra erősödik.

Az eredmény mérve attól függ, hogy a rendszert pontosan és megfelelő ideig használta. Ezen rendszer fiatalnak és épnek igen jó, negyven éven felülieknek nagyon szükséges.

Opre intézetében megfordult számos oly látogató is, ki bejárta a külföldi és nagyvilág leghíresebb gyógyfürdőhelyeit, de bajukra enyhülést vagy gyógyulást nem találtak. Ezen világlátott urak is azt állítják, hogy a használt gyógymód rendszer mindenütt érdekesebb és nyersebb Opre rendszerénél. Kiváló előnye ezen rendszernek az, hogy az emberi szervezet teljesen átalakítja.

Mindenesetre előnyösebb a testet atomátalakító rendszerrel megedzeni és erősíteni, mint a sok torturát, masszázst, hidegviz vagy villanyozást igénylő egyéb rendszerekkel.

Mert ha igaz az, hogy azon tanító a legjobb, ki a gyenge gyermekeket feddés, dorgálás vagy verés nélkül eminensre tanítja. Bizonyos az is, hogy ezen életet felfrissítő rendszer a legjobb.

Kétségtelen tehát, hogy ezen rendszernek beláthatatlan jövője van és annak megfigyelése eredményeként a támogatása is bárkinek érdekében áll.

Minden

előtízetők, hirdetőnk, avagy nyomtatvány
megrendelőnk

ingyen

kapja meg, ha írásban kéri, gyönyörű nagy
fali naptárunkat.

Tisztelettel
az „Aradi Közlöny“
kiadóhivatala.

■ ■ A farsang közeledtével ■ ■

ajánljuk

kitünően berendezett nyomdánkat

tisztelt olvasóink szives figyelmébe, hol

Névjegyek,

Báli meghívók,

Esküvészi meghívók,

Eljegyzési értesítők,

Üzleti nyomtatványok,

Művek,

Könyvek stb. stb. stb.

Gondos és pontos kiállításban

méltányos áron készítettnek.

M. kir. pénzügyminisztériumtól.

141758—1910. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. pénzügyminisztérium a Hunyad vármegyében, Déva városában kísérleti célokra üzemben állott szilvapálinka főzdeben 1910. évi október, november és december hónapokban állandóan pénzügyőrségi felügyelet alatt és kizárólag szilvacefréből termelt s jelenleg a „Mezőgazdasági iparfejlesztő és kereskedelmi részvénytársaság” dévai cégnek dévai raktárában elhelyezve levő töményített

szilvapálinka eladása céljából ezennel nyilvános árverést

hirdet az alábbi feltételek mellett:

1. Az eladásra kerülő töményített szilvapálinka 55—65.4 alkoholfoktartalommal bir és összesen 178 darab, egyenként 366—438 liter űrtartalmu hordóban van elhelyezve.

Az eladás a dévai magy. kir. pénzügyigazgatóságnál az 1911. évi január hó 16-án s következő napjain mindig délelőtt 10 órakor megkezdődő szóbeli árverésen történik.

A 178 drb hordó nem együttesen hanem kisebb, azonban mindig teljes hordókat tartalmazó tételekre elosztva kerül elárverezésre.

Egy-egy tételben 1 hordónál kisebb, vagy 5 hordónál nagyobb mennyiség nem bocsáttatik árverés alá.

2. Az árverésen résztvevők annyiszor hetven (70) korona bánatpénzt letenni kötelesek, a hány hordó szilvapálinkára árverezni kívánnak.

A bánatpénz az árverés megkezdése előtt az árverési bizottság vezetőjének kezébe leteendő.

3. Az árverés alá kerülő szilvapálinkamennyiségek az elhelyezésükre szolgáló helyiségben az árverést megelőző három nap bármelyikén délelőtt 9 órától délután 5 óráig, továbbá az árverés napján megtekinthetők és megízlelhetők, mi célból az érdeklődők a dévai m. kir. pénzügyigazgatósághoz fordulhatnak.

A tételenként árverés alá kerülő pálinkamennyiség alkohol foktartalma és alkoholmennyisége az illető tétel elárverezését közvetlenül megelőzőleg az árverelő bizottság által is a jelenlevő árverők előtt megállapítatik s az ekként megállapított alkoholmennyiségek képezik az árverésnek esetenként tárgyat.

Ugyanezen alkalommal az árverelők a pálinka minőségéről is meggyőződhetnek, miért is az ajánlattevők az árverelés megkezdése előtt jelen árverési feltételeket aláírni kötelesek annak kifejezéséül, hogy a pálinka alkoholfoktartalmának és alkoholmennyiségének megállapítását helyesnek elismerik s hogy lemondanak arról, hogy az árverésen beígért árajánlatok elfogadása esetében akár e megállapítás helyessége ellen, akár pedig pálinka minősége ellen bárminemű kifogást tehessenek.

Az egyes tételek árverése alkalmával a bizottság vezetője ha további ajánlat nem tétetik, mindenek előtt kijelenti, hogy a tett legmagasabb ajánlat elfogadható-e vagy sem?

Ha a legnagyobb ajánlat elfogadhatónak jelentetik ki, az ajánlattevő köteles a szilvapálinkának vételárát a bánatpénz beszámításával az árverező bizottság vezetőjénél, vagy ennek esetleges utasítására a dévai m. kir. adóhivatalnál azonnal lefizetni, mire a pálinka neki legott átadatik.

Az átadott pálinka vevő veszélyére 10 napon át az eddigi helyiségben költségmentesen raktározható.

Abban az esetben, ha az illető legtöbbet ígérő árverező ajánlatának elfogadása után a vételért azonnal le nem fizeti, az államkincstár fenntartja magának a jogot hogy a pálinkát az illető legtöbbet ígérőnek veszélyére újból árverés alá bocsáthassa, vagy egyéb módon értékesíthesse.

A pálinka hordók nélkül adatik el, mindazonáltal ha a vevő fél a hordókat is átvenni szándékozik, a hordók átengedése nek abban az esetben, ha azokat űrtartalmuknak minden literje után számítandó tizenegy (11) fillérnyi árban átveszi és azok árát legott lefizeti.

Azon árverelők bánatpénze, kiknek ajánlata bármely okból el nem fogadtatott, az illetőknek legott visszaadatik.

Budapest, 1910. évi december hó 28 án.

M. kir. pénzügyminisztérium.

Használt ólom

megvételre kerestetik.

Segéd

a rőfös és fonal áru szakmából az aradi környékből aki a magyar német és román nyelvbe jártas, felvétetik. Ajánlatok

Wohlberg Lipót

Arad.

142

Van szerencsém a nagyérd. közönség tudomására hozni, hogy

asztalos üzletemet

Kápolna-utca 3. szám alá saját házamba áthelyeztem és minden tekintetben a modern követelményeknek megfelelően berendeztem. Mint eddig, úgy ezután is fő törekvésem lesz izléses kivitel, szolid munka és olcsó árak által a nagyérd. közönség bizalmát kiérdemelni. 3951

Elvállalok modern lak és boltberendezéseket, portale és épületmunkát.

Kész butor eladás.

A nagyérd. közönség becses pártfogását kérve, teljes tisztelettel

Molnár Antal,
épület és műbutorasztalos.

Vegyesáru üzletemet

vas és fűszer

osztályához egy elsőrendű

üzletvezető,

ki ezen szakmákat tökéletesen érti, román nyelvet bírja, azonnali belépésre kerestetik.

Ajánlatok referentiák megjelölésével 111

Holländer Sámuel Fia

Csermő, czimre küldendők.

Köszvény és Rheuma

betegségeket gyógyít bámulatos hatással, a legtöbb egyetemi klinikán kipróbált és orvosilag is legjobban ajánlott a karbonát és illókat tartalmazó lúrdósé a

„SAROSALÉ”

kapható minden gyógyszerárban és drogueriában Arad 50 fillér. Főraktár: 6002

Földes Kelemen
gyógyszerárban Aradon.

Ischias és Neuralgia.

500 koronát

fizetek annak, a. i. Bartilla fogvizének használatát mellett, övege 50 fill. valaha ismét fogtájtást kap, vagy a szája büszkült **Bartilla A. örökösök**, (E. Winkler) Wien, 19/1 Sommer-gasse 1. — Kapható Aradon minden gyógyszerárban, különösen Földes Kelemennél, Deák Ferenc-utca 11. sz., Rozsnyay Mátyás-nál, Szabadság-tér és Vojtek és Wolan. Kérjük mindenütt határozottan **Bartilla-féle fogvizet**. Hamisítványok feljebb 161 díjaztatna 711

25677/1910. kh.

Határozat.

Az 1884. XVII. t.-cz. 54 §-a alapján elrendelem és utasítom az összes sütőket és kenyérkereskedőket, hogy üzleteiken, s általában az eladási helyeken a kenyérműek árát minőség és súly szerint megjelölve kifüggeszessék.

Figyelmeztetem nevezetteket, hogy a ki ezen határozatomnak eleget nem tesz, az 1879. évi XL. t.-cz. 137 §-a alapján 40 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető.

A ki pedig a súly és ár szerint meghatározott kenyérműt magasabb árban, vagy csekélyebb súlyban vagy pedig rosszabb minőségben árusítja, 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő; visszaesés esetében a pénzbüntetés 600 koronáig felemlhető.

Ellenőrzéssel jelentéstétel kötelezettsége mellett az összes kerületi biztosokat bizom meg.

Arad, 1910. évi december hó 30-án.

Sarlot Domokos s. k.,
főkapitány.

ELSŐRENDŰ

GYERTYANFA TUSKÓKAT

VÁSÁROL NAGY MENNYISÉGBEN:

JOHANN WEISS & SOHN WERKZEUGFABRIK WIEN V.

Megkezdődött!!

DOMMÁN SÁNDOR

szőnyegházában

3578

az alkalmi vásár,

mely alkalommal kiselejtezett,

-- de teljesen jókarban levő --

P E R Z S A

SZŐNYEGEK

valamint

szőnyegmaradékok

minden elfogadható árban eladatnak.

Uj üzlet!

Legnagyobb kép és képkeret raktár

ARADON.

Speciál képkeretezésre berendezett műhely

Mindenki saját érdekében keresse fel, ha olajfestményét, aquarell-festményét, pasztell-festményét, gobelin, kézimunka, rézmetszet, olajnyomat és egyéb reprodukció képet izlésesen és olcsón akarja bekereteztetni.

Olajfestményeket műfestőktől veszek és eladok. Képek, ugymint olajfestmények és műképek, kerettel, részletfizetésre is kaphatók jutányos áron

Szives pártfogást kér, kiváló tisztelettel

107

FREIMANN JÓZSEF

kép- és képkeret nagy raktára és képkeretező műhelye, Arad, Salacz-utca 3. sz.

Uj üzlet!

**Színházépületben.
A „Fecskéhez“.**

**Hoffmann Sándor Arad,
Színház-épület.**

Farsangi ujdonságok megérkeztek!

Nagy választék:

csipkék, gások és tüllökben, ruhadíszek és kellékekben.

**Színházépületben.
A „Fecskéhez“.**

Telefon 189. szám,

Telefon 189. szám.

Farkas Ábrahám

pálinkaáru nagykereskedő

4484

Aradon, Lázár Vilmos-utca 1.

Ajánl az ujévi ünnepekre
legfinomabb tea-pamot literenként 2'20 fillértől feljebb
továbbá saját főzést
szilva és törköly-pálinkát,
mindennemű
likőröket és tiszta hegyi bort
a legolcsóbb árak mellett nagyban és kicsinyben.

Oh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

Eljjen!

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított!

Egger mellpasztillái,
az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.
Doboz 1 korona és 2 korona.
Próbadoboz 50 fillér.
Fő- és szétválasztott raktár:
„NÁDOR”
GYÓGYSZERTÁR
Budapest, VI., Váci-körút 17.

Kapható Aradon: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hajós Árpád, Kreisz Geza, U. Kosuth Pál, Ring Lajos, Bozsnay J. Gróf, Haner Lajos, Vojtek Kálmán gyógyszerárakban. Hánza Nestor és Vojtek és Weisz drogeriárakban.
Győrön: Masznik Dániel gyógyszerárakban.
Magy.-Fékekén: Adler Gy. Lajos gyógyszerárakban.
Ó-Fékekén: Bokazin János gyógyszerárakban.
Simándon: Csiky Lukács gyógyszerárakban.
Szikszón: Fűrédy Károly gyógyszerárakban.

UJ ÉKSZER ÉS ÓRA ÜZLET.

FELLNER SAMU

ékszerész és órás a Központi Szálloda mellett
Arad, Andrassy-tér 20. szám.

A legolcsóbb árak mellett ajánlja dús gazdagon felszerelt raktárát
drágakövek, arany, ezüst, prima china
ezüstárak és óra különlegességekben.

Legelőnyösebb beszerzési forrása a karácsonyi és ujévi ajándékoknak.

Minden a szakmába vágó javítások saját műhelyében legpontosabban eszközöltetnek. 4135

Uj! Aradon még nem létezett!

Gyorstalpaló vállalat

a Forray-utcában (gróf Nádasdy-palota) MEGNYILT.

Uj!

Aradi:
Férfi cipőtalp és sarok csak 2 K. 40 f.
Női csak „ „ „ 2 K. — f.
Gyermek csak „ „ „ 1 K. 60 f.
4533 Szives pártfogást kér

SZABOLCSI FARKAS.

Ingyen kapja meg minden előfizetőnk, hirdetőnk és megrendelőnk nagy fali naptárunkat ha azért a kiadóhivatalhoz fordul.
Tisztelettel az „Aradi Közlöny“ kiadóhivatala.

Kérjünk
Storm-Slipper
hőcipőket a

Boston Rubber Shoe Co. in Boston

Főraktár Magyarország és Ausztria részére Wellisch, Frankl és társaság cégénél Wien, I. Fleischmarkt 12-14.
Aradon kaphatók: Brunner Béla, Guttmann és Berger, Meisl és Adler, Münz I. cégénél. 4532

Rendkívül nagy választéku **CIPŐK** minden kiviteiben szolid kiszolgálás mellett állandóan raktáron

ELSŐRENDŰ ARUHÁZ CIPŐ

Kutányi J.

Arad,
Vörösmarty-u. 1.
Telefon 335.

MEISL és ADLER

uridivat, kalap és fehérnemű üzlete
ARAD, Andrassy-tér 14. sz. (Herman-palota.)

Különlegességek
nyakkendőkből.
Óriási raktár
gallér, kézelő és ingekben.

Legújabb kalapok, bőrkeftyűk, gallérvédők és harisnyák.
Uri fehérneműeket
mérték szerint készítünk.
Telefon 578.

Szenzációs ajándékok!

Minden egyes megrendelőnk, aki fényképfelvételeit nálunk eszközli, teljesen ingyen egy díszes Bieder-mayer-szerű naptárt kap ajándékba saját arcképével.

Stojkovits és Békés

1645

Fotoművészeti szalonja

Arad, Szabadság-tér 16. szám.

(Domány-palota.)

Alapított 1859.

ZONGORA

A családi élet kellemességéhez minden esetre a zongora is tartozik, mely dúz raktárumban teljesen új állapotban 700 koronától felfelé és használt zongorák 300 koronától felfelé állnak a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Zongora-bérlés havonként 8 koronától felfelé.

— Zongora hangolásokat helyben és vidéken szak-képzett segédem által végeztetem. 62

Nyilvános kölcsönkönyvtárumban, melyben magyar, német és francia nyelvű szépirodalmi művek igen nagy választékban vannak raktáron. Olvasási díj havonként 1 korona kötetenként 8 fillér.

Krispin József

ARAD,

Deák Ferencz-utca 28 sz.

Telefon szám 85.

Játékok!!

mélyen

leszállított

árban

kaphatók

Eisele János

koronás

áruházában

hol az összes játékaruk kiárúsítatnak. 2485

ARADI

Központi Takarékpénztár

Aradon, Andrássy-tér 17. szám.

..... (Reinhardt-házban.) Az első emeleten .....

Üzletköre :

Átvész betéteket könyvecskékre, folyó számlára és azok után, amelyek 3 hónál rövidebb ideig vannak elhelyezve 4%-ot, 3 hónál hosszabb időre elhelyezett betétek után az összeg nagyságához képest 4 1/2% és 5% kamatot fizet minden levonás nélkül. A tíz százalékos betétkamatadót az összes betétek után kivétel nélkül az intézet fizeti meg. ....

Leszámitol váltókat.

Letesz óvadékokat.

Előlegeket nyújt értékpapírokra. Jelzalog kölcsönöket engedélyez ház és földbirtokokra. Bérbe ad

SAFE DEPOSIT

szekrényeket ékszer és értékek őrzésére.

32

Az igazgatóság.

Megvételre ajánlok 4%-os magyar koronajáradékot.

Goldschmidt Sándor

banküzlete

Szad, Minorita-palota (Mezzanin.)

*Elvállal megbízásokat értékpapírok vételére
és eladására.*

Eszközöl fizetéseket bel- és külföldi piacokon.

Előleget nyújt értékpapírokra.

141

Előleget nyújt utánvételekre.

*Folyó és cheque-számlai forgalomban üzlet-
feleinek legnagyobb előnyöket nyújt.*

← Számitól váltókat. →

Megvételre ajánlok 4%-os magyar koronajáradékot.

Megvételre ajánlok 4%-os magyar koronajáradékot.

Megvételre ajánlok 4%-os magyar koronajáradékot.

Igen tisztelt vevőimnek és jóismerőseimnek
Boldog új évet kívánok
Brandes D.

órás és ékszerész a Minorita-palotával szemben. 14

Igen tisztelt vendégeimnek és jóbarátainak ez uton kívánok 69

Boldog új évet
Láng Ferenc

kávéház tulajdonos.

Megrendelőimnek és ismerőseimnek 59

Boldog új évet kívánok
özv. inokai Tóth Lajosné

Andrássy-tér Neuman-palota.

Összes vendégeimnek és jóbarátainak ez uton kívánok 103

Boldog új évet
Zajonkovsky János

New-York kávéháza.

Összes megrendelőimnek és jóbarátainak ez uton kívánok 43

Boldog új évet
Rubinstein G. za

férfi szabó, Forray utca (Román-épület.)

Összes igen tisztelt vendégeimnek, jóbarátainak és ismerőseimnek ez uton kívánok

legboldogabb új évet
Deutsch Lipót

Royal kávéház tulajdonosa 45

Összes igen tisztelt vevőimnek és jóbarátainak ez uton kívánok 41

Boldog új évet
Haubenreich Mihály

paplankészítő, Andrássy-tér.

Összes igen tisztelt vendégeimnek, jóbarátainak és ismerőseimnek ez uton kívánok 53

Boldog új évet
Blázs Ilona

Erdélyi kávéház tulajdonosa

Összes vevőimnek és ismerőseinek ez uton kívánok

Boldog új évet
Dein Paula

női kalap divatterme, Weitzer János-utca. 40 (Új leányiskola épület)

Boldog új évet kívánunk

összes vevőinknek és üzlet barátainak

Erdélyi és Bácskai iparúrártár
Reich B. Károly Fia és Társa.

Igen tisztelt rendelőknek, jóbarátainak és ismerőseimnek ez uton

kívánok boldog újévet
Engel Bernát

férfi, uri szabó Deák. Ferenc-utca 83. szám.

Összes igen tisztelt vevőimnek, megrendelőimnek, üzletfeleimnek és jóbarátainak ez uton kívánok

Boldog újévet
FARKAS ÁBRAHÁM.

Boldog újévet kívánunk

Összes igen tisztelt vevőinknek üzletfeleinknek és jóbarátainknak 85

Schäffer Henrik és Schäffer Lipót.

Andrássy-tér.

Kedves vendégeimnek és jóbarátainak

legboldogabb új évet kívánok
Grünvald Simon

„Ouhon“ kávéház tulajdonos. 95

Összes igen tisztelt rendelőknek és barátainak ez uton kívánok 94

Boldog új évet
Olmützer Károly,

épület és butorasztalos.

Összes vevőinknek és jóbarátainknak 98

boldog újévet kívánunk
Weisz és Benjamin.

Összes igen tisztelt vevőimnek, üzletfeleimnek és jóismerőseimnek ez uton

kívánok boldog újévet
Németh István

vászon, fehérnemű és női divatárú üzlete. 89

Boldog újévet kívánok

összes vevőimnek és barátainak

HOLTZER JÓZSEF

ruhakereskedő, Arad, Petőfi-utca sarok. A színház-épülettel szemben. 112

Boldog új évet kíván

nagyra nőtt vendégeinek és ismerőseinek

Scheiber Lajos

a „Pannonia“-szálloda és a vasúti vendéglő I., II. és III. oszt. éttermeinek bérlője. 119

Boldog újévet kívánok

ugy a helybeli, valamint vidéki vevőimnek és barátainak 118

Moskovitz Izidor

Andrássy-tér 8. (Minorita-templommal szemben.)

Összes vendégeimnek és jóbarátainak ez uton — — — 114

Boldog új évet kívánok

Korváth Sándor

Vasúti szálloda és étterem tulajdonosa.

Üzletfeleimnek, jóbarátainak és ismerőseimnek ez uton 116

Boldog új évet kívánok

Schäffer József

könyvkötő, Salacz-utca 3. szám.

Tisztelt vevőimnek

és jóbarátainak 116

Boldog új évet kívánok

Kádár István

férfi szabó Arad, Salacz Gyula-utca.

Összes igen tisztelt vevőimnek megrendelőimnek és jó barátainak 117

Boldog új évet kívánok

Köfn József

Andrássy-tér.

Összes vevőimnek és jóbarátainak ez uton kívánok 102

Boldog új évet

Moskovitz Eszmond

férfi-, fiu- és gyermekruha kereskedő, Arad, Színház-épület. 102

Összes vendégeimnek, jóbarátainak és ismerőseimnek ez uton kívánok 116

Boldog új évet

Lukács Fülöp László

Hegyalja szálloda és Motor vasúti étterem tulajdonosa.

Tisztelt vendégeimnek és jó barátainak — 126

Boldog új évet kívánok

Donnawell Fülöp

vendéglős a „Fácán“-hoz.

Összes üzletfeleimnek, jóbarátainak és ismerőseimnek ez uton kívánok 128

Boldog új évet

Sebosy Ferenc

asztalos mester.

Összes igen tisztelt üzletfeleimnek, vevőimnek és jóismerőseimnek ez uton 124

kívánok boldog új évet

Stern József

a „Polgári kávéház“ tulajdonosa.

Összes igen tisztelt üzletfeleimnek, vevőimnek és jóismerőseimnek ez uton 125

Boldog új évet kíván

Färber Lajos

fűszer- és csemege kereskedése a „Fekete kutyá“ hoz.

Boldog új évet kívánok

az összes vendégeimnek, ismerőseimnek és jó barátaimnak

Sütő István,

vendéglős Ferenctér 6 szám. 104

Boldog új évet kívánok

összes igen tisztelt vendégeimnek és jóbarátainak

Ottinger László,

Pannonia Pilseni sörcsarnok és étterem.

Boldog új évet kívánok

összes igen tisztelt vevőimnek, üzletfeleimnek és jóbarátainak

Menráth József,

sirkőraktáros.

Boldog új évet kívánok

ugy a helybeli, valamint vidéki vevőimnek

Hendl Testvérek,

csomago-, fűszer-, pezsgő-, bor- és ásványvíz kereskedése Arad, Széchenyi- és Ferdinánd-u. sarok. Telefon 781. sz. 101

Boldog új évet kívánok

kedves vendégeimnek és jó barátainak ...

Weisz Márton,

a Rákóczi kávéház tulajdonosa. 11

Boldog új évet kívánok

összes vendégeimnek és jóbarátainak ...

Scharle József,

fodrász.

Boldog új évet kívánok

összes igen tisztelt vevőimnek, megrendelőimnek és üzletfeleimnek ...

Guttmann Samu,

fűszerkereskedő. 51

Boldog új évet kívánok

összes megrendelőimnek, vevőimnek és jóbarátainak. 63

Huppert Henrik,

női szabó, Szabadság-tér 11.

Boldog új évet kívánok

helybeli és vidéki összes vendégeimnek és barátainak

Schuch Ferenc,

„Millenium“ sörcsarnoka. 96

Boldog új évet kívánok

összes igen tisztelt vevőimnek, üzletfeleimnek és jó barátainak 90

Novák Péter,

tűzifakereskedő Teleki-utca 4. sz.

Boldog új évet kívánok

ugy a helybeli, valamint vidéki vevőimnek

Dürr Gusztáv

csomago-, fűszer-, pezsgő-, bor- és ásványvíz kereskedése, Arad. (A városházzal szemben.) Telefon 118. sz. 97

Boldog új évet kívánok

összes igen tisztelt vevőimnek, megrendelőimnek, üzletfeleimnek és jó barátainak

Náder J. késműves

Andrássy-tér. 98

Boldog új évet kívánok

összes igen tisztelt vendégeimnek, üzletfeleimnek és jóbarátainak

Braun Gusztáv

Fehér Kereszt szálloda. 70

Vendégeimnek

Boldog új évet kívánok

és kérem, hogy tartsanak meg továbbra is szíves jóindulatukban. — Tisztelettel 35

özv. Kemény Ferencné

fodrász.

Boldog új évet kívánok

összes vendégeimnek és jóbarátainak ... 48

Herczeg Gábor,

a „Nagybercsényi Miklós“ kávéház tulajdonosa.

Boldog új évet kívánok

tisztelt vevőimnek, jó barátainak és ismerőseimnek ... 46

Szuppi Lajos,

keztüis és sérvkötész.

Boldog új évet kívánok

megrendelőimnek és üzletfeleimnek 49

Varga Kálmán,női szabó,
a színházzal szemben.**Boldog új évet kívánok**

igen tisztelt vevőimnek és jó barátainak ... 50

Czernóczki Mihály,

férfi- és női cipész.

Boldog új évet kívánok

nagyrabecsült rendelőknek és ismerőseinek további bizalmukat, pártfogásukat kéri hálás tisztelettel

Beregszászy Lajos,

szücsmester Arad, Deák F.-utca 32. 56

Boldog új évet kívánok

ugy a helybeli, valamint vidéki vevőimnek

Lázár Gyula,

fűszerkereskedő. 62

Boldog új évet kívánok**Bauer Gyula,**

Arad, Minorita-palota

Boldog új évet kívánok

összes vendégeimnek

Geller S.,

a „Fiume“ kávéház tulajdonosa. 77

Boldog új évet kívánok

összes vevőimnek és jóbarátainak 81

Varga János,kárpitós és díszítő.
Arad, Atzél Péter-utca 3. szám.**Boldog új évet kívánok**

összes vendégeimnek és jóismerőseimnek 79

Tóth István,

Baross-kávéház tulajdonosa.

Boldog új évet kívánok

az összes rendelők- és vevőközönségének ... 82

Bolezny Antal,

cipész, Salacz-utca.

Boldog új évet kívánok

minden vendégének és ismerősének

Weix Ibaum András,

borbély és fodrász, Hal-tér 1. sz. 18

Boldog új évet kívánok

összes üzletfeleimnek és barátainak

Kalmár József,

villanyműszerész Arad, a Központi Szállodával szemben. 87

Boldog új évet kívánok

összes igen tisztelt megrendelőimnek és jóbarátainak 86

Czernóczky Imre,

női és úri cipész, Boros Béni-tér.

Boldog új évet kívánunk

összes igen tisztelt vevőinknek, üzletfeleinknek és jó barátainknak ... 89

Rauch és Szathmáry,

üveg- és porcellán kereskedése.

Boldog új évet kívánunk

összes igen tisztelt megrendelőinknek, üzletfeleinknek és jó barátainknak ... 89

Mártits és Pák,

úri szabók.

Vendégeimnek 99

Boldog új évet kívánok
és kérem, hogy tartsanak meg továbbra is szíves jóindulatukban Tisztelettel
Zsikits Vladimir fodrász.

Boldog új évet

kívánunk összes vendégeimnek és barátainknak 86

Glück Károly és Testvére
Szabadság téri hűcsarnoka.

Igen tisztelt helybeli és vidéki vendégeimnek és üzletfeleimnek

Boldog új évet kíván
Kneffel Károly és Fia

szénnagykereskedése Boros Béni-tér 2., Széchenyi-gőzmalommal szemben. 73

Összes igen tisztelt vendégeimnek, üzletfeleimnek, jóbarátainknak és ismerőseimnek,

Boldog új évet kívánok
Farkas János, 74

mészáros, hentes, József-hut 7 Telefon 739

Vendégeimnek és barátainknak ezután kívánok

Boldog új évet
Bérczi Pál

bőrönd-, bőrdíszmű-, nyereg- és szíjgyártó. 72

Nagyra becsült vendégeimnek és jóbarátainknak 71

Boldog új évet kíván
Hanzu Nestor,

drogista.

M. t. vendégeimnek, polgártársainknak és jóbarátainknak 68

Boldog új évet kívánok
Tesits Sándor

vendéglős az „Arany Szarvas“-hoz.

Vendégeimnek és rendelőknek az évforduló alkalmával 65

Boldog új évet kíván
Fischer Simon

kereskedő, Szabadság-tér.

Összes vendégeimnek, ismerőseimnek és jóbarátainknak 61

Boldog új évet kívánok
Fejér Gyula

fűszerkereskedő.

Igen tisztelt vendégeimnek, jó barátaink és ismerőseimnek 60

Boldog új évet kívánok
Prokopetz József

hentesmester.

Összes igen tisztelt vendégeimnek, jóbarátainknak és ismerőseimnek 80

Boldog új évet kívánok
Novotny Lajos

a „Gambrinus“ vendéglő és sörcsarnok bérletje.

Igen tisztelt megrendelőimnek és jóismerőseimnek 92

Boldog új évet kívánok
Márton Jakab

urfi szabó, Szabadság-tér.

Összes vendégeimnek és jóbarátainknak ezután 78

Boldog új évet kívánok
Kánya Géza

a „Városi sörcsarnok“ tulajdonosa.

Összes vendégeimnek, jóbarátainknak és ismerőseimnek 44

Boldog új évet kívánok
Váradi János,

művész, Boros Béni-tér 16.

Az igen tisztelt helybeli és vidéki vendégeimnek, üzletfeleimnek, jóbarátainknak és ismerőseimnek

Boldog új évet kívánok
Arad, 1911. január 1. 52
Rónai János,

a „Központi Szálloda“ bérletje.

Jó barátainknak, ismerőseimnek és nagybecsű megrendelőimnek 42

boldog új évet kíván
Scheibel Vilmos

vízvezetékberendező, Arad.

Kedves vendégeimnek és jóismerőseimnek 38

Boldog új évet kívánok
Czitrom Janka

„Vashid“ szállodás és vendéglős

Összes kedves vendégeimnek és ismerőseimnek 76

Boldog új évet kívánok
Kovács Arthur

Arad, „Abbáta“ kávéház tulajdonosa.

Összes igen tisztelt rendelőknek, jóbarátainknak és ismerőseimnek ezután kíván

Boldog új évet
Karpelesz Zsigmond

urfi szabó, Weitzer J.-utca. 47

Összes igen tisztelt vendégeimnek és jóbarátainknak 58

Boldog új évet kívánok
Pözl Miksa

Hungária kávé.

Igen tisztelt megrendelőimnek, vendégeimnek és jóbarátainknak 57

boldog új évet kívánok
Diamant Jenő

épület- és díszmű-bádogos, Kazinczy-utca. 1.

Összes igen tisztelt vendégeimnek és jóbarátainknak ezután 20

Boldog új évet kívánok
Koch József

a „Nemzeti“ szálloda és vendéglő tulajdonosa.

Összes rendelőknek, jóbarátainknak és ismerőseimnek ezután kívánok 91

Boldog új esztendő
Láng József,

lakatosmester

Igen tisztelt vendégeimnek és jóbarátainknak ezután kívánok

Boldog új évet
Zombory Gyula, fodrász

Forray-utca 2. sz. 67

Boldog új évet kívánok

Összes vendégeimnek és jóbarátainknak

Első gyulai házi kenyérsütőde

teljes tisztelettel

Spitéler Rudolf.

Boldog új évet

kivánok összes vevőimnek.

Braun M.

145

ruhakereskedő

József főherceg-ut 3. sz.

Igen tisztelt vevőimnek ez uton kívánok

Boldog új évet

147

Czettel Fülöp

Czirák Alajos

Boldog új évet kívánok

összes vevőimnek és jóbarátainak

Czirák Alajos,

150

cs. és. kir. 12-ik huszár ezred
ezredszabója.

Ismerőseimnek és jóbarátainak

Boldog újévet kívánok

149

Tóth Pál

vendéglős.

Összes igen tisztelt üzletfeleimnek, vevőimnek és jóbarátainak ez uton kívánok 138

BOLDOG ÚJ ÉVET FARKAS ISTVÁN

sütődjé Aradon, Karolina-utca.

Összes igen tisztelt üzletfeleimnek, vevőimnek és jóbarátainak 121

Boldog új évet kívánok HARTMANN JÁNOS

billárd-készítő, Boros Bényi-tér.

Uj könyvek.

* „Melódiák” czimvel adta ki Jörög Dracóy Ilona újabb költeményeit, amely szerzőjének újabb híveket fog szerezni a költeményeket olvasó közönség köréből. A városunkban is ismert szerző — ki nemrégiben is a Kölcsey-egylet zsűriján tartott felolvasást — válogatott, vegyes költeményeit adta ki e kötetben, amely a Singer és Wolfner cég kiadásában jelent meg.

Élet és Munka. Smiles Sámuelnek, a Jellem, Önségely, Kötelesség szerzőjének ily című munkáját adta ki magyarul Lévai Mor ungvári könyvkereskedő, Dáni Ede ungvári főgimnáziumi tanár szakavatott fordításában. Az a népszerűség, amelynek a jeles szerző művei világszerte örvendnek, bizonyára az Élet és Munkára is ki fog terjedni, mert ennek olvasása is ép oly hasznos, élvezetes és tanulságos, mint a többié. Smiles műveiben sok szép, az életből merített példával bizonyítja, hogy a becsületos munka és szilárd akaratú mily csodás eredményeket érhet el a tudomány, irodalom, művészet minden terén egyaránt. E könyvet is ugyanaz a közvetlenség, ez a megragadó hang, az a kellemes elbeszélő mód jellemzi, amely a jeles angol kiváló sajátossága. Minden rangú és rendű felnőt ember is haszonnal, élvezettel forgathatja. Melegen ajánljuk a derék munkát olvasóink figyelmébe. A fordítás dícséretet érdemel mert hű és magyaros Dáni Edétől különben csak jót várunk.

* A Honi Ipar Karácsonyi száma 84 oldal terjedelemben jelent meg. E lap, amely Sugár Ottó szerkesztésében már a XI. évfolyamba lép, hasznos szolgáltatásokat tesz a hazai ipar fejlődésének és igen ajánlható az érdeklődők figyelmébe. Karácsonyi számában kiváló szakértők tollából közi egy-egy iparágáról szakcikkeket, amelyek iparszerűsége foglalkoznak az ipari cikkek gyártásának előnyeivel, hátrányaival. Rémutat hibáikra és megfelelő utasításokat ad ezek javítására.

Ady Endre, Móricz Zsigmond. Az új, magyar irodalom két legragyogóbb nevű nagysága: Ady Endre és Móricz Zsigmond egy-egy munkája került most nyilvánosságra a „Nyugat” kiadásában. Ady ezuttal novellák kötetével szerepel. Könyve címe: „Igy is történhetik.” A zseniális poéta lekválóból novelláit adja itt; valamennyi átszótt Ady varázs-sán merész egyéniségével és kiemelkedik ezekben is Ady novelláinak az a sajátossága, hogy az alakok az élő, a mai társadalmat átfogó tendenciák merészszavú, kemény, vagy megtörtén elgyötört hordozói. Az ő novelláiban a fájdalom problémák és a zsongító öröme, a minden jelenséget magán keresztül leszűrt lélek fensőbbiségével hatalmasodnak a magával ragadás piederstájára. Móricz Zsigmond most megjelent kötete a „Sárarany” című regény, amely a „Nyugat”-ban való megjelenéskor már országos feltűnést keltett. Móricz Zsigmondról köztudomású, hogy a magyar paraszt első, igazi megjelenítője és egyben aranyos szavú, gyönyörűségbe ringatása művészivé fejlett stílusú reformátora a parasztságról való magyar irodalomnak. Ebből a regényből a városi ember is megismerhette, milyea ember az, aki szür, guba alatt cammogva néhanapján elbaktat előtte; megláthatja erőnyeit, hibáit egy ritka talentumos izig-vörig művész erős fényű világításában. A „Sárarany”-ban a magyar paraszt földéhség köre applikálta mélyeséges, igaz megfigyeléseit. Az „Igy is történhetik”-ra három korona, a „Sárarany”-ára pedig öt korona és kapható a „Nyugat” kiadóhivatalában Budapest, V., Mérég-u. 9.

* „A kellemetlen vőlegény” cím alatt jelent meg Kotzebue bíres bohózata, amelyet Dénes I. Gyula fordított át magyarra. A hírneves szerző munkáját jó magyarsággal ültette át a fordító nyelvünkre és élvezetes olvasmányul szolgál. Kapható a fordítónál, (Budapest, Király-utca 94. szám) valamint minden hazai könyvkereskedésben. Ugyanott szereshető meg a bohózat előadási joga is. A csúrosan kiállított könyv ára 1 korona 50 fillér.

* Egy kitűnő lap, „Az Újlet” nevű Dr. Radványi László szerkesztésében megjelenő kereskedelmi szaklap most fejezte be V. évfolyamát. E lapról, mely különösen a reklámra s kirakatrendezésre, az üzletvezetés szállítás meg száz apró fogására oktatja olvasóit, a detailsákkal, tárgyilagosan állapíthatjuk meg, hogy nélkülözhetetlen segédesszköz minden modern kereskedőnek s viszont a modern kereskedőkről megjegyezhetjük, hogy csak ezeknek van a mai nehéz viszonyok között létjogosultságuk. Érdeklődőknek ingyen küld mutatószámot a kiadóhivatal (Budapest, Podm. nicky-u. 57.)

* „Az irodalom” czim alatt egy bibliografiai-ig igen édekes és fontos lap jelent meg Kiszlingstein Sándor és G. sztyán szerkesztésében és kiadásában. A lap havonként jelenik meg s fontos minden intelligens emberre néve; hasznos azokra, kik könyvet irnak, zenét szerzenek, akik olvasnak és ezekkel iparszerűen foglalkoznak. „Az Irodalom” tehát az egész magyar kultúrájának, a közönségnek, az íróknak és a könyvkereskedelemnek termett. A lap az egy egy havi magyar irodalmat ismerteti, kiegészítve az a német, francia, angol és olasz irodalom kiválókat műveivel. A műveket a lap tudományok szerint osztja be. A jobb műveket ismerteti is. Külön rovatot vezet a lezállított áru könyvekről, valamint a folyóiratok tartalomjegyzékéről. A lap célja a magyar irodalom terjesztése, a közönséget olvasásra buvitani. Figyelmeztetjük tehát olvasóinkat, hogy a bibliografiai tekintetben egyedül álló magyar lapot minden könyvkereskedésben, valamint a kiadónál: Budapest, IX., Ferenc körút, 15 ingyen kaphatja meg. Kívárujuk és reméljük, hogy az új lap kulturamunkát fog végezni. Az első szám megjelent, minden könyvkereskedésben ingyen kapható. Te nek kérni!

Nagy ujévi cipőoccasio

az előző idényről visszamaradt

cipőárak

leszállított árakban kaphatók.

Lányi Marcell,

cipőraktárában

4594

Arad, Atzól Péter-utca 1. sz.

NOXIN

A
LEGJOBB
CZIPŐ-
KREM.

NOXIN

NOXIN

Minden jobb szilobben kapható.

HOCHSINGER TESTVÉREK BUDAPEST.

Főraktár: Aradon: LORENZ KÁROLY urnál,
Fray-utca, Nádasdy-palota.

December 1-én jelent meg!

NYUGAT KÖNYVTÁR

Szerkesztik: Fonyó Mik a és Hatvany Lajos.

A NYUGAT KÖNYVTÁR egy-egy száma 30 fillér.

Első számai a következők:

- 1-2. szám. Gyűjtemény Ady Endre verseiből.
3. szám. Móricz Zsigmond: Tragédia (négy előadás).
4. szám. Frank Votekind: Novellák.
- 5-7. szám. Schnitzler Arthur: Az új szava (a Magyar Színház műsorából.)
- 8-9. szám. Maurice Barrés: Kráznó királyné.
- 10-11. szám. Ignatus: Sínthézi dolgok.
12. szám. Ambros Zoltán: Ifjuság (előadások).

Megrendelhető a Nyugat könyvkiadó részvénytársaságnál, Budapest, V. kerület, Mérég-utca 9. szám alatt.

Kapható minden könyvkereskedésben.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK

neve kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. I. em.

Telefon 294. sz.

Telefon 296. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.
Vidéki megkeresésekre — azoknak, akik a körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk.

1910. december hó 31.

Keresünk

Aradra: Fogyasztási szövetkezet részére óvadukképes üzletvezetőt, továbbá több évi gyakorlattal bíró irodistát és egy parasztrőfös segédet.

Vidékre: egy könyvelőt, továbbá 2 fűszer-rőfös és rövid, 2 rőfös és 2 divat, 2 vas és fűszer, és 3 vegyes szakmabeli magyar, román és részben német, tót és szerb nyelvismerettel bíró segédet.

Alánunk:

6 fűszer és rövid, 2 kézmű és divat, 1 férfi és női divat és 5 vegyes szakmabeli segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA 801

Klein Sándor,

Keppich Zsigmond,

Utcar

Igazgató

Magyar Benz-Automobilgyár Részvény-Társaság, Budapest.

A legújabb 1911-es modell Automobilonban:

20 HP legelőnyösebb és legjobban bevált városi és kis tura-automobil
 35 HP
 45 HP } legkedveltebb tura- és utazó-automobilok
 55 HP
 60 HP

6991

**Zajtalan járás. ♦ Egyszerű konstrukció és kezelés.
 Elpusztíthatatlan anyag. ♦ Legnagyobb üzembiztonság, legelőkelőbb luxuskivitel.** ♦ ♦ ♦ ♦

Automobil teherkocsik
 Automobil bérkocsik
 Automobil omnibuszok
 Automobil tűzifecskendők tűzoltóság részére.

Magyar kir. Államvasutak gépgyára. 35297/B. 7. szám.

Tekintetes

**Magyar Benz-Automobilgyár r. t.
 Budapest.**

Ertesítjük a t. Címet, miszerint a részünkre szállított benzinautomobil tűzifecskendő működésével végzett kísérletek nyomán meg vagyunk elégedve.

A motor megtartott távolsági és emelkedési próbák alkalmával kifogástalanul működött, a turbina fecskendő működése és vizszállító képessége várakozásunknak megfelelt.

Budapest, 1910. december hó 23-án.

Magyar Kir. Államvasutak Gépgyára Budapest.

Legtökéletesebben berendezett gyártelep külön javító-osztálylyal. Iskolázott szerelők. Összes tartalékalkatrészek állandóan raktáron.

**Magyar Benz-Automobilgyár
 Részvény-Társaság, Budapest**

Gyártelep és iroda: VII. ker., Ilka-utca 31 sz. Telefon 168 — 79.

Értesítés!

Van szerencsénk egy a helybeli, mint a vidéki nagyérdemű közönséget tiszteltet értesíteni, hogy Aradon, Bock-utca és Háltér sarkán, a Rákóczi-kávéházzal szemben egy teljesen újonnan berendezett

mosó és fényvasaló intézetet nyitottunk.

Elvállalunk minden e szakmába vágó munkákat, u. m.: gallérokat, kését, térfingeket és bármilyen fehérneműket, melyeket hófehérre mosunk. — Egyben tudatom a n. é. közönséggel, hogy 5 éven át a Müller-féle vegytisztító gyár gőzmódsz. osztályának vezetője voltam s így abban a helyzetben vagyok, hogy a legnagyobb meglepődésre szolgálom ki b. rendelőt. — A n. é. közönség szíves jóindulatát és támogatását kérve vagyunk

kiváló tisztelettel.

Apró István és Társa
tulajdonosok. 449

Alkalmi vésztelők és eladások ékszer- és tárgyakban

arany és ezüstművekben, Arad leges nagyobb óra és ékszerárta

Deutsch Izidor

írás és ékszerész

Weitzer János-utca, Minorita-palota

Zálogcédlék

arany és ezüstművek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcsereztetésre
TELEFON 488 TELEFON 488

Vörös bükk

Evi háromezer köbméter vörös bükk rönk szállítását akarja lekötni hosszabb időre közvetlen a termelőnél egy elsőrangú cég, a melynek az a szándéka, hogy Arad vidékén fűrész és faiparvállalatot létesítsen. Szíves ajánlatokat „Arad vidék 86113. sz.” jelige alatt Schalk Henrik hirdetői irodájába kérünk. Bécs, I. Wollzeile 11. 6877

6581

AKI

zamatos, igen finom Rumot akar készíteni, vegyen 80 fillért egy üveg 381

Rumkivonatot.

Ebből a rajta levő utasítás szerint pár perc alatt 1 liter finom thea rumot készíthet

Kizárólagos raktár:

Földes Kelemen

gyógyszerésznél

23188—1910. szám. P.

Hirdetmény.

Az aradi kir. törvényszék közhíré teszi, hogy a magy. kir. államvasutakra, Balán György és társai konopi lakosok elleni kisajátítási ügyében a konopi 142. és 325. sz. tjkvben felvett 415—416—417—418/a. hr. sz. ingatlanokra nézve a kártalanítási tárgyalásra határnapul 1911. évi január hó 11-ik napjának délelőtti 8 óraja Korop községnézőhöz küldte s oda az összes érteket azzal idézi meg, hogy meg nem jelenésük az érdemleges tárgyalás megtartását és határozathozatalt gátolni nem fogja, s a meg nem jelenés miatt igazolásnak helye nincs.

Arad, 1911. évi december hó 23. án, a kir. törvényszék mint polgári bíróságtól.

dr. Jakó,

kir. tszéki bíró.

134

Gróf Potocki uradalom Gurahoncon

ajánlja szigoruan selejtezett

1658

2 éves II. oszt. bükkhasábfáját.

UGYANOTT KAPHATÓ

szőlőkaró, erdei és mezei talpfa.

míg a készlet tart.

„Élet és Munka“

vagy munkás, művelt és tudós férfiak jellemrajza írta

Smiles Sámuel

A világhírű szerző leghecsesebb munkája. Ára 4 K. 80. Bekötve 6 K. — Megjelent és kapható: Lévai Mór könyvkiadóhivatalában Ungvárt, vagy bármely jóhitelű könyvkereskedésben.

Gőzművelés

Nagyobb területek szántását kétféprendszerű 20 névleges lóerejű új gőzekéjével, épüget mélyrigolozásokat szőlő, spárga stb. telepítésekhez előhántós gőzrigolékével igen kedvező feltételek mellett elvállal **Ortutay Gyula** belamajori gazdasága Mezőkovácshaza (Csanad-m.)¹⁷¹²

Lakatosműhely áthelyezés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására adni, hogy Wesselényi-utca 1. szám alatt volt

lakatos műhelyemet

december 1-től Batthyányi-utca 23. szám alatti házba

helyeztem át

Elvállalok mindennemű építésvasalásokat, sírkerítés és takaréktűzhely készítését, ugyiszintén javításokat jutányos áron.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöltetek.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem kiváló tisztelettel

3764

Láng József.

Önnek óvni kell a feleségét.

1877

Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a tubó gyermekáldás ellen, melynek eredményét a halálatok ezrei igazolják. diskretn küldöm 90 fillér magyar levél bélyegért. Frau Anna Kaupa, Berlin. S. W. 266. Lindenstr. 51.

Eladó üzem megszüntetése miatt azonnal Arad, Demeter-utca 41. 42. szám alatt levő leégett malomban egy 45—55 lóerejű új két hónapig üzemben volt elsőrendű svéd Bolinder rendszerű nyersolaj motorral, szépuri lakással, kerttel, istállóval, disznóólakkal. Akár gyár, vagy műhely beredezésre alkalmas. Ugyanott két darab 21-es hengerek, 2 pár kő, 90 méter-mázsa nyersolaj, egy esztergapad, egy nassziv házkapu, kovács fuvó üllővel, több számmal és egy 1000 kilogrammos mázsa eladó.

4858

Vásároljon

köhögés

rekédség, katarus, elnyálkásodás erős dohányzás folytán beállott hurut és göresös köhögés ellen kizárólag a jóízű

Kaiser-féle

Mell karamella

(a három lenyövel)

cukorkát — 5900 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány orvosoktól és magánorvosoktól a biztos hatásról.

Csomagja: 20 és 40 fillér, doboza 60 fillér. 639

Kapható: Guterl Földes Kelemen, Hajós Arpad, Rozsnyay Mátya, Brenner Pál és Vojtek Kálmán gyógyszerártaiban Arad, Zombory János gyógyszerárta a Szentbármóságban Uj-Szt. Anna, Adler gyógyszerárta, H. Pécskán, Ors Rezső, Pankota, Toffart Károly gyógyszerárta Elek, Krausz Elemér gyógyszerárta Bögöcs, — Zsigmondovics Géza Iria gyógyszerárta Lipna, Vojtek és Weisz drogerárta Arad és Rokszin János gyógyszerárta Ó-Pécska.

Mielőtt férjhez megy kelengye beszerzése az Aradi Fehérnemű Készítő

Iparvállalatnál.

4733

Saját készítményű férfi fehérnemű méret szerint, ugyiszintén fiú és leány intézeti fehérneműek.

Vidéki meghívásokra dus mintagyűjteménnyel azonnal állók rendelkezésre.

Arad, Weitzer János-utca (új leányiskola-épület.)

Városi és megyei telefonszám 651.

Párisi

4592

eredeti kalap-modellek

még csak rövid ideig a párisi elutazásom előtt

mélyen leszállított áron adatnak el óriási nagy választékban.

Trotteur, színházi és hangverseny kalapok.

Maison Ritscher-nél

Salacz-utca 1. sz., II. em.

Javitások elfogadtatnak.

Valamint megrendelésre azonnal szállítunk gyászkalapokat is.

Házi mosó zappanok

pipereszappanok illatszerek, stearin és templom-gyertyák

egysintén mindenféle mosócikkek

lehetőbban beszerezhetők

Lorenz Károly

szappangyárosnál 2044

Arad, Forray-utca.

Elsőrendű

temetkezési vállalat

Pankota Fő-ut, motor végállomás. Üvegezett diszgyáskocsi, nagy érc, tölgyfa és fenyőfa koporsók raktáron a kegyeletes közönség részére készen áll. Finomabb, egyszerűbb szemfődelek, koszorúk, koszorúszallagok, aranyos feliratok, fekete fátyol és fehér vállszallag, gyertyák, különféle cipő, harisnya, szóval temetéshez való vagy tartozó cikkek elősmert szolid árban kaphatók

Stoloz József,

asztalos és temetésrendező vállalkozó Pankotán.

— Alapított 1878. évben. —

Nélkülözhetetlen háziszert

„Doré” sósborszesz.

A Doré sósborszesz

az összes használatban levő sósborszeszek közül a legjobb hatásúnak bizonyult.

A Doré sósborszesz

kiváló eredménnyel használható mint bedörzsölőszer, mindazon esetekben, midőn a bedörzsölést szükségesnek tartják, vagy ott, hol az orvos a bedörzsölést előírja. Különösen mindenféle reumatikus fájdalmaknál, fejfájás, lábfájás, oldalszurás, hátfájás és csúszó fájdalmaknál.

Belsőleg: 20 40 cseppet cukorra csepeentve kiváló fájdalomcsillapító és gyomorerősítő szer

Ára egy eredeti üvegnek utasítással együtt

44 fillér.

Főraktár: HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerárán,

továbbá: Ring Lajos gyógyszerárán és Vojtek és Welsz drogeriájában kapható.

Vigyázat a DORÉ névre.

Nagy választék csipkékben és olcsó aranyszövetekben.

Ne törjék a fejüket, hogy hol és mit vegyünk karácsonyi és újévi ajándéknak, mert

Olcsón csak a

Csipke Áruházban

(Asztalos Sándor-utca 4) lehet vásárolni.

A következő kizárólag

PÁRTI ÁRUK

kerülnek eladásra:

Női ing R. schiffonból 75 kr.-tól feljebb	Férfi ing R. R. schiffon 99 krtól feljebb
Női nadrág " 74 "	Téli ing 35 "
Glott alj l. dupla 125 "	Gallér csak 7 "
Lüster alj l. dupla 125 "	Kézeltő párja 8-19 "
Selyem alj l. dupla 375 "	Harisnya 3 pár 50, 90 és 100 "
Mildervédő batizt 52 "	Selyem gallérvédő 68 "
Batizt alj 125 "	Klasszékeztélyű párja 59 "
Taft selyem l. métere 68 "	Selyem sál 38 "
Csikos selyem l. métere 82 "	Kézimunka kongré 125 "
Gyermekruhák 75 "	Csipke, méterje 1 "
Zsebkendő tucatja 58 "	Csipke szövet 25 "

Kérjük a vásárló közönséget árunk olcsóságáról meggyőződni. Tisztelettel

GEIGER GYULA FIAI

Délmagyarország legnagyobb csipkeáruházának fiókja.

Szövet métere 75 kr. Blouz 125 krajcár

Gábor András és Társa

Telefon 790. sz.

Telefon 790. sz.

Értesíti a tisztelt közönséget, hogy szén szükségletét a Lovardautcai raktárból szerezzék be, hol is a legjutányosabb árban aradi légszeszgyári kokszot vehet.

1 métermázsas első rendű légszeszgyári koksz, házhoz szállítva 4 korona 30 fillér. — Nagyobb vételnél engedményt teszünk. 4104

Új minta- és gazdasági gép asztalos műhely!

Van szerencsém az érdekelteket értesíteni, hogy Aradon, Mikes Kelemen utca 45. 47. számú házban minta és gazdasági gép műhelyt nyitottam. — Elvállalok a legszakosabb kivitelben minden e szakmába vágó munkát leggyorsabban és legolcsóbb árak mellett. — Szíves pártfogást kér

kiváló tisztelettel

Kronberger István

műasztalos.

Ügyes tanuló felvétetik.

Értesítés.

Van szerencsém az úri hölgyközönség szíves figyelmét felhívni

harisnya-kötőde

üzletemre,

melyet a mai kor igényeinek megfelelőleg berendeztem s így módomban áll a legvékonyabb üldékő harisnyákat kötni és javítani a legjutányosabb árak mellett. Fejlesztéseket 24 óra alatt szállítok.

Szíves pártfogást kér kiváló tisztelettel

özv. Braun Ignácné,

harisnyakötő

Arad, Weitzer János-utca 15.

Ugyanutt tanulóleányok fizetéssel felvétetnek. 4637

Építész iroda athelyezés!

Maszni János

építész műszaki irodáját

Arad, Szent István-utca 7. sz. alá (saját ház)

helyezte át.

Elfogad az építész terén előforduló mindennemű

IRODAI ÉS KIVITELI MUNKÁLATOT.

Tervezéseket a legmodernebb stílusban, valamint költségvetésszámításokat kívánatra készítik.

Az építész terén mindennemű felvilágosítással szolgálom. A nagyérdemű közönség b. pártfogását továbbra is kérem

Tisztelettel

Maszni János, építész.

4781

LESZÁLLÍTOTT ÁRAK!

LELTÁR MIATT!

FISCHER SIMON

NAGY

ÁRUHÁZÁBAN

az összes raktáron lévő áruk

MÉLYEN LESZÁLLÍTOTT

árakban lesznek elárusítva.